

Riksdagens protokoll

2013/14:91

Torsdagen den 27 mars

Kl. 12.00 – 19.21

Protokoll
2013/14:91

1 § Justering av protokoll

Protokollet för den 21 mars justerades.

2 § Anmälan om subsidiaritetsprövning

Andre vice talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2013/14:32 för tisdagen den 25 mars i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in från finansutskottet.

3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2013/14:353

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:353 Beslut om styrelse i Carnegie bank
av Per Bolund (MP)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 8 april 2014.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 26 mars 2014

Finansdepartementet

Peter Norman (M)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2013/14:356

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:356 Sänkningen av hotell- och restaurangmomsen

av Peter Persson (S)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 19 maj 2014.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 26 mars 2014

Finansdepartementet

Anders Borg (M)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2013/14:368

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:368 Regeringens ambitioner för en ökad jämställdhet

av Johan Andersson (S)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 11 april 2014.

Skälet till dröjsmålet är redan tidigare inbokade engagemang och resor.

Stockholm den 24 mars 2014

Utbildningsdepartementet

Maria Arnholm

Interpellation 2013/14:375

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:375 Hungriga barn på privata förskolor
av Monica Green (S)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 8 april 2014.

Skälet till dröjsmålet är redan tidigare inbokade engagemang och resor.

Stockholm den 24 mars 2014

Utbildningsdepartementet

Maria Arnholm

4 § Ärende för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Skrivelse

2013/14:200 till utbildningsutskottet

5 § Frågor om rösträtt, valsystem m.m.

Konstitutionsutskottets betänkande 2013/14:KU19

Frågor om rösträtt, valsystem m.m.

föredrogs.

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.

(Beslut fattades under 12 §.)

Konstitutionsutskottets betänkande 2013/14:KU22

Vallagsfrågor
föredrogs.

Vallagsfrågor

Anf. 1 JONAS ÅKERLUND (SD):

Herr talman! För att inte slösa med tid ska jag inskränka mig till att säga några ord som gäller vår reservation i betänkandet om gemensamma valsedlar.

Som vi ser det finns några brister med dagens system. En är att det kanske helt enkelt av olika skäl inte finns valsedlar tillgängliga i vallokalen. Det kan finnas brister i distributionen, missförstånd eller vad som helst.

En annan brist är att valsedlar kan gömmas undan eller helt enkelt kastas bort. Det har hänt vid några tillfällen, och det är ytterst olyckligt.

En tredje brist är att valhemligheten kan komma att ifrågasättas. Man kan komma in i en vallokal. På ett bord ligger många partiers valsedlar, och på ett annat bord en bit därifrån ligger ett partis valsedlar.

Bortsett från dessa nackdelar är hanteringen av valsedlar en stor apparat miljömässigt. Det ska tryckas upp miljoner valsedlar, och de ska distribueras, ofta med bil eller lastbil, runt om i landet. Det är en ordning som lämnar sina spår – om vi ska tänka på miljön.

Det finns länder som har gemensamma valsedlar. Nackdelen med en gemensam valsedel är uppenbar, nämligen att den kan bli lång. Men vi tycker att den nackdelen inte överväger.

Herr talman! Jag yrkar bifall till vår reservation.

Anf. 2 MONTASER ENEIM (M):

Herr talman! I detta betänkande, KU22, behandlas vallagsfrågor. Dessa frågor kan vid en första anblick te sig mindre spännande och utan större motsättningar i denna kammare, oavsett politisk övertygelse. Men ämnet kan enkelt utvidgas.

Ytterst handlar det om förutsättningarna för vår demokrati att fungera väl. Demokratien ska vara inkluderande, lika för alla och byggd på grundstenar av öppenhet och tolerans.

Sverige har under lång tid präglats av demokrati. De första stapplande stegen på väg mot maktdelning och det demokratiska styrelseskick som vi i dag åtnjuter togs redan i samband med 1809 års regeringsform.

Det är en medborgerlig rättighet att själv få välja sina företrädare till kommun, landsting och riksdag. Att fritt välja och påverka är för oss i dag självklarheter. Men det är inte alltid lika självklart för andra människor i vår omvärld, ibland till och med i vår omedelbara närhet. Det är därför en ständigt pågående process och en samlad uppgift för oss alla att alltid stå upp för och försvara demokratins, rösträttens och yttrandefrihetens principer.

Herr talman! Det har i betänkandet inkommit såväl en motion som en reservation om utformandet av gemensamma valsedlar. Att underlätta för väljare att enklare se skillnad på partiernas valsedlar är ett arbete och en reformambition som jag tror att vi alla delar. Ingen ska stå i sin vallokal och känna sig osäker på om man har råkat ta rätt eller fel valsedel. Mot-

ionären driver dock tesen att samtliga valsedlar ska innehålla alla partiers beteckning, partisymbol och kandidater. Det förefaller både opraktiskt och komplicerat.

I en del länder som i dag har gemensamma valsedlar för samtliga partier i landets parlament, exempelvis Tyskland, upplever man systemet som krångligt och svåröverskådligt. Inför det senaste valet till förbunds- dagen förra hösten uttryckte till och med chefen för den tyska valorganisa- tionen sin skepsis. Komplikationer kan lätt uppstå, inte minst när det gäller möjligheten till personkryss om en gemensam valsedel för alla partier används.

Regeringen har i propositionen *Proportionell fördelning av mandat och förhandsanmälan av partier i val* gett uttryck för att partibeteckning ska få innehålla en partisymbol med argumentet att symboler på valse- deln gör det enklare för den enskilde väljaren.

Konstitutionsutskottet har i betänkande 2013/14:KU16 bedömt att en partibeteckning ska få innehålla en partisymbol, vilket underlättar för väljaren att ta rätt valsedel. Denna kammare ställde sig också bakom regeringens och KU:s samlade linje. Genom att tillåta att en partibeteck- ning på valse deln får innehålla en partisymbol minskar därmed risken dramatiskt att den enskilde väljaren råkar ta fel valsedel.

Herr talman! Att få representera sina väljare och föra deras talan i denna kammare är ett av de finaste uppdragen man kan få. Därför anser jag att de demokratiska verktygen i vårt land fortsätter att stå stabilt och enade.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag och avslag på samtliga motioner och reservationen.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 12 §.)

7 § Minoritetsfrågor

Konstitutionsutskottets betänkande 2013/14:KU24
Minoritetsfrågor
föredrogs.

Anf. 3 HANS EKSTRÖM (S):

Herr talman! Svensk minoritetspolitik för de i grundlagen skyddade nationella minoriteterna har tagit avgörande steg framåt under de senaste 20 åren. Förvaltningsområdena har inneburit ett ökat skydd för de nationella minoriteter som har geografiskt definierade områden. Detta gäller således samerna, tornedalsfinnarna och sverigefinnarna. Medvetenheten om hur förekommande och kränkande antisemitism och antiziganism är för våra icke territoriellt skyddade minoriteter har ökat.

Det har gått framåt – men mycket arbete återstår. Den vitbok om ro- mernas historia i Sverige under 1900-talet som presenterades i tisdags är skakande läsning om majoritetssamhällets övergrepp i form av allt från tvångssterilisering till förnekelse av medborgerliga rättigheter.

När man ser situationen för romerna i dag blir man heller inte stolt. Fortfarande avbryter för många barn sin skolgång, fortfarande får barn

barn, fortfarande har man svårt att få arbete och fortfarande diskrimineras man i sitt dagliga liv.

Detta visades inte minst genom att regeringens gäst förvägrades frukost på hotell Sheraton. Även avslöjandet om Skånepolisens romregister ger en inblick i inrotade fördomars effekter.

På samma sätt blir jag skrämmd när jag pratar med unga judar som inte vågar visa sin identitet av risk för hatbrott, detta 70 år efter Förintelsen. Har vi inte lärt oss mer?

Även vårt internationellt skyddade urfolk, samerna, utsätts för effekterna av fördomar och resultaten av tidigare förtryck. Ett besök vid Länsstyrelsen i Jämtland gjorde att jag blev uppmärksam på de problem man har med vad som uppfattas som bristande engagemang från svenska myndigheter vad gäller renbete över riksgränsen. Urfolket, som inte känner nationalstaten, får alltså lida av nationalstatens gräns.

I en motion föreslår Kerstin Lundgren att finlandssvenskarna ska integreras i begreppet sverigefinnar och omfattas av minoritetsskyddet. Att finlandssvenskarna har en urgammal närvaro – sedan kanske 1300-talet – i det som i dag är Sverige kan inte ifrågasättas. Den svenska minoritetslagstiftningen är emellertid i mycket baserad på den så kallade minoritetsspråkskonventionen, och standardsvenskan i Finland är densamma som standardsvenskan i Sverige. En förändring skulle kräva en grundläggande utvärdering av minoritetspolitiken, och kanske kan finlandssvenskarna uppmärksammas på annat sätt.

Den finska språkgruppen är till numerären den största. Siffran ca 700 000 personer med finskspråkiga rötter nämns. I fråga om denna grupp finns det fortfarande stora brister. Sverige som land har anledning att skämmas över hur vi har behandlat det finska språket efter 1809. Vi socialdemokrater, tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet, menar att ett nationellt språkpolitiskt handlingsprogram ska tas fram för det finska språket. Vi ser stora luckor i den finska minoritetens rättigheter. Allt från rätt till äldreomsorg på finska till lärarutbildningar på alla nivåer behöver utredas.

Vi måste förstå att vårt bristande skydd för finskan också har negativa effekter på svenskans ställning i Finland. Den svenskspråkiga gruppen i Finland och den finskspråkiga gruppen i Sverige är viktiga för att vidmakthålla de starka och unika banden mellan Sverige och Finland.

Det är vår mening att ett handlingsprogram för finskan bör följas av liknande handlingsprogram för de andra minoritetsspråken. Jag yrkar därför bifall till reservationen under punkt 6.

Anf. 4 MIA SYDOW MÖLLEBY (V):

Herr talman! Förra sommaren kunde vi i radion höra om att det var flera personer som inte fick hyra bil på bensinmackar trots att det fanns lediga bilar.

I höstas avslöjades att polisen i Skåne hade registrerat personer ur en enskild etnisk grupp på ett sätt som inte följde lagar och regler.

Precis som Hans tidigare berättade kunde vi i förrgår höra talas om en gäst på ett finare hotell i Stockholm som stoppades i frukostmatsalen med hänvisning till att frukosten enbart var för dem som bodde på hotellet. Kvinnan i fråga bodde på hotellet.

Gemensamt i dessa tre i övrigt helt olika situationer var att samtliga av de drabbade var romer. Det är helt uppenbart att det pågår en diskriminering i Sverige och att antiziganismen är utbredd, och det är ett stort problem. Det problemet kräver insatser som går längre än att skriva en vitbok.

Attacker mot synagogor och judiska samlingsplatser fortsätter. Under kristallnatten i höstas marscherade nazistiska Svenska motståndsrörelsen genom Stockholm. Polisen hade gett demonstrationen tillstånd trots att en demonstration den natten knappast kan uppfattas som något annat än ett hot, en ren provokation och hets mot folkgrupp. Demonstranterna bar sköldar med den nazistiska symbolen livets träd. Samma symbol användes av SA i Nazityskland när mordandet och förföljandet satte i gång. Symbolen livets träd är jämförbar med hakkorset eftersom det är en tydlig och historiskt använd symbol.

I Sverige har vi ett förbud mot att bära nazistiska symboler och uniformer just för att dessa i sig är tydligt riktade mot de grupper som förföljdes och mördades under tyska nazitiden. Trots det ingrep inte polisen vid demonstrationen på kristallnatten.

Beror det på okunskap? Kanske det, men framför allt visade det att antisemitismen i det svenska samhället är ett stort problem, och poliser är också människor.

När församlingsmedlemmarna kom till moskén på Söder i december var den överklottrad med hakkors. Attacker mot moskéer och muslimska samlingsplatser är ständigt förekommande. Kvinnor med sjal utsätts för attacker. Vid flera tillfällen har män försökt slita av kvinnor sjalarna. Nidbilder av muslimer är vanliga, och generaliseringar av muslimer som en enhetlig grupp är standard. Kunskapen om islam är verkligen undermålig och präglad av rasistiska stereotyper.

Islamofobin i Sverige är utbredd.

Samhället har ett stort ansvar för att komma till rätta med rasism, diskriminering och förföljelser. I skolan borde det vara självklart att arbeta mot antiziganism, antisemitism och islamofobi. I själva verket är tyvärr fördomarna så djupt rotade i det svenska samhället att även våra läromedel bidrar till och förstärker fördomarna. I nyhetsmedier och populärkultur sprids ofta en väldigt onyanserad bild av bland annat islam och judendom.

Det är tydligt att arbetet mot antiziganism, antisemitism och islamofobi behöver förstärkas ordentligt. Bland annat behöver skolans arbete mot detta självklart stärkas.

Jag yrkar bifall till reservation nr 1. Jag stöder självklart också våra övriga reservationer och våra motioner.

Den som lyssnar på debatten och läser det här betänkandet om minoritetsfrågor kan konstatera att det är ett ganska tunt betänkande, att det är ganska få delar i det och att det är fokuserat på ganska få saker. Vi tar upp finlandssvenskan och det finska minoritetsspråkets ställning, antiziganism, islamofobi och antisemitism och har en kort passus om sameetinget. Det beror på att vi tidigare hanterat flera av de här frågorna och hade en debatt i kammaren för två år sedan.

Jag vill rekommendera dem som vill se mer av vad som har sagts och vad vi har för ståndpunkter i konstitutionsutskottet att titta i betänkandet från 2011/12. Där lyftes tydligt fram många frågor gällande den samiska

minoriteten och dess förutsättningar, bland annat frågan om att ge same-
tinget en ordentlig möjlighet att vara ett självstyrande organ, vilket inte
alls fungerar i dag.

Med detta yrkar jag åter bifall till reservation 1.

Anf. 5 SEDAT DOGRU (M):

Herr talman! Detta betänkande och denna debatt är viktiga ur två
aspekter, dels för att visa mitt partis, Moderaternas, ambition och Allian-
sens ställning i de här frågorna, dels för att visa regeringens arbete och
strävan med att synliggöra och uppmärksamma minoriteter. Speciellt
viktigt är arbetet för att förbättra romernas situation.

I frågan om finska minoritetsspråkets ställning har jag förståelse för
reservanterna och deras resonemang. Här pågår ett antal insatser. Vissa
saker har gjorts, och mer kommer att göras, för att säkerställa och under-
lätta för barn och ungdomar som tillhör de nationella minoritetsgrupper-
na. Deras möjligheter att använda och utveckla sina språk kommer att
stärkas.

Det är bra att vi har inrättat ett sameting som kan bevaka och följa
upp frågor som bland annat rör rennäringen, nyttjandet av mark och
vatten. Sametinget är också med, bevakar och tycker till i samhällsplane-
ringen.

Vidare har sametinget också en demokratisk roll som folkvald för-
samling som är viktig.

Herr talman! Jag vill citera integrationsminister Erik Ullenhag: ”Det
förekommer i dag en utbredd vardagsdiskriminering mot romer i det
svenska samhället. Många romer känner dessutom en stor oro mot bak-
grund av historien och dagens fördomar.”

I tisdags presenterade integrationsministern regeringens vitbok om
kränkningar av och övergrepp mot romer i Sverige. Syftet var att ge ett
erkännande åt offren och deras anhöriga och skapa förståelse för den
romska minoritetens situation i Sverige i dag. Det är ett gediget material
och hittills det mest omfattande arbete som har gjorts inom området.

Arbetet med vitboken startade för några år sedan. Och innan det hann
slutföras och presenteras fick vi i närtid erfara och se bevis för hur romer
behandlas och vad de utsätts för i dagens Sverige. Jag tänker på Skånepo-
lisens register över romer. När detta uppdagades i höstas för allmänheten
genom medierna blev det genast föremål för granskning av Säkerhets-
och integritetsskyddsnamnden, som har tillsyn över polisens register.
Namnden kunde inte styrka att grunden för registreringen varit etnicitet,
men den uttalade viss kritik för att gallringen inte gjorts på ett korrekt
sätt, att tillgången till registret inte hade begränsats och att registret var
för oprecist.

Diskrimineringsombudsmannen inledde en tillsyn, överåklagaren vid
Riksenheten för polismål inledde en förundersökning och Justitiekanslern
inledde en förundersökning av Polismyndigheten i Skåne. Alla dessa
tillsynsmyndigheter hade en eller flera anmärkningar på hur registret
hade skötts av Skånepolisen, men samtliga granskningar lades ned och
har avslutats.

Det som pågår just nu är Justitieombudsmannens, JO:s, granskning av
ansvarsfördelningen inom Skånepolisen. Vidare har regeringen gett
Rikspolisstyrelsen i uppdrag att redovisa hur man kommer att säkerställa

att det finns riktlinjer och rutiner för behandling av personuppgifter i polisens kriminalunderrättelseverksamhet. Datainspektionen har fått i uppdrag av regeringen att undersöka om det förekommer olaglig registrering av romer eller personer av annat etniskt ursprung inom socialtjänsten och bostadsmarknaden.

En vitbok som beskriver historien är en viktig utgångspunkt för att stärka romers mänskliga rättigheter. Vitboken belyser övergrepp mot och kränkningar av romer under 1900-talet på områden som registreringar, steriliseringar, omhändertaganden av barn, fördrivning, deras tillgång till bostad samt arbete och utbildning. Romers situation i dag har ett samband med hur de har behandlats historiskt och den diskriminering som de utsatts för under en lång tid. Därför är kunskapen om historien viktig för regeringens fortsatta arbete med att förbättra levnadsförhållandena för romer.

Regeringen påbörjade ett arbete i ett antal pilotkommuner och antog en strategi för romsk inkludering för några år sedan. Utöver de medel som finns för de nationella minoriteterna satsas det 46 miljoner under 2012–2015 för att uppnå det övergripande målet att år 2032 ska romer ha likvärdiga möjligheter i livet som den som är icke-rom. Strategin omfattar sex samhällsområden: arbete, utbildning, bostad, hälsa och social trygghet, civilsamhället samt kultur och språk. Ett urval av dessa satsningar i strategin kommer även att göras på nationell nivå.

I går fick vi veta att regeringen har tillsatt en kommission mot antiziganism. Kommissionens majoritet utgörs av romer. Syftet är att åstadkomma en kraftsamling i arbetet mot antiziganism och att överbygga den förtroendeklyfta som finns mellan den romska gruppen och samhället i övrigt.

Herr talman! Jag yrkar bifall till konstitutionsutskottets förslag till beslut.

Anf. 6 STEFAN KÄLL (FP):

Herr talman! Sverige har aldrig varit ett etniskt, språkligt eller kulturellt homogent land. Det är en seglivad myt. En del vill gärna att den myten lever kvar, men sanningen är att så länge som det har bott människor här i Sverige har det talats olika språk och funnits olika kulturer här.

Minoritetspolitiken handlar om att synliggöra och skapa förutsättningar för våra historiska minoritetsspråk och de nationella minoriteterna, som i många generationer har funnits sida vid sida med majoritetsbefolkningen. Det kan lätt låta oskyldigt, men för den som berörs är det allvar.

Sverige har en lång historia av osynliggörande, marginalisering och ibland även direkt förtryck mot våra egna minoriteter. Det är något som vi måste göra upp med. Vi har här hört talare nämna Erik Ullenhags vitbok om övergrepp och kränkningar mot romer och resande under 1900-talet. Med Erik Ullenhags egna ord: ”Det är en historia att skämmas över.”

Det handlar om offentligt sanktionerad rasbiologi, sterilisering, systematisk kartläggning och registrering, inreseförbud specifikt riktade mot romer samt systematisk utestängning från skola, bostadsmarknad och arbetsmarknad.

Det här är inte bara historia, utan detta påverkar oss också i dag. Majoritetsbefolkningens okunskap är ofta stor. Att göra upp med myten om det etniskt homogena Sverige är ett gemensamt ansvar.

För Folkpartiet liberalerna är minoritetspolitiken en fråga om demokrati och om lika möjligheter. Den som identifierar sig som tillhörig en nationell minoritet ska ha samma möjligheter som alla andra att delta i samhället och bevara och utveckla sitt språk och sin kultur.

Steg för steg höjer vi ambitionerna. I går tillsatte regeringen en kommission mot antiziganism, ledd av Thomas Hammarberg, där man återigen ska ta upp dessa frågor. Kommissionen har bred representation från romer och resande.

Också när det gäller minoritetspolitiken i stort har förändringar gjorts sedan 2006. Folkpartiet har arbetat för att varje barn ska ha samma rätt att få modersmålsundervisning i något av de fem minoritetsspråken, även om språket inte används till vardags i hemmet. Detta blev verklighet efter att Folkpartiet tog över på Utbildningsdepartementet.

För några veckor sedan tog vi nästa steg för att underlätta för modersmålsundervisning i minoritetsspråk genom en proposition om att ändra skollagen, gällande de nationella minoritetsspråken, och slopa kravet på att en vårdnadshavare ska ha språket som modersmål och att eleven ska ha grundläggande kunskaper i språket.

Förvaltningsområdena för de nationella minoritetsspråken har ökat kraftigt sedan alliansregeringen tog över.

Tidigare var det bara i Tornedalen och några andra delar av Norrbotten som det fanns en rätt för enskilda att använda minoritetsspråk i kontakter med myndigheter och en rätt till förskoleverksamhet och äldreomsorg helt eller delvis på minoritetsspråk.

De senaste åren har antalet kommuner ökat radikalt. Nu omfattar det samiska förvaltningsområdet nästan hela Norrlands inland plus Umeå kommun, och det finska förvaltningsområdet har utökats med ett stort antal kommuner i Mälardalen och Mellansverige, där många har finska som modersmål. Antalet kommuner växer hela tiden.

Vi gick till val på att höja ambitionerna i minoritetspolitiken, och vi håller vad vi lovar.

Jag började med att säga att det här kan låta oskyldigt, men det är det inte.

Det är bara två dagar sedan vitboken om övergrepp mot och kränkningar av romer och resande presenterades. Och det är bara ett par månader sedan ett parti här i kammaren, Sverigedemokraterna, krävde ett totalt stopp för alla riktade åtgärder för den nationella minoriteten romer. Hela budgetanslaget, varenda krona, skulle dras in. I tisdags talade Sverigedemokraterna med mycket små bokstäver om detta. Men det är vad deras politik går ut på. Minoritetspolitik är inget oskyldigt litet sidospår i politiken. Det är här som de grundläggande värderingarna testas.

Jag yrkar bifall till förslaget i utskottets betänkande.

Anf. 7 PER-INGVAR JOHNSON (C):

Herr talman! Vi har i konstitutionsutskottet behandlat 20 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden som handlar om minoritetsfrågor. Vi redovisar det nu i detta betänkande, KU24.

Jag ska inte upprepa de synpunkter som här har framförts om minoritetsfrågorna där vi är överens. Jag vill redovisa vad jag själv främst har jobbat med under de diskussioner vi har haft i konstitutionsutskottet.

Jag har försökt få till stånd en mer positiv skrivning än den som ursprungligen fanns och som har funnits i riksdagens och regeringens tidigare skrivelser när det gäller finlandssvenskarnas ställning som en minoritet i Sverige.

På grund av att finlandssvenskarna, alltså de svensktalande som flyttat från Finland till Sverige, inte är en språklig minoritet i Sverige har de aldrig fått ett erkännande som en minoritetsgrupp i Sverige. Deras gemenskap kommer till uttryck bland annat i den finlandssvenska föreningen Fris. Några av oss ledamöter i konstitutionsutskottet var för en dryg månad sedan på ett av finlandssvenskar välbesökt Runebergsmingel i deras lokal på Söder i Stockholm.

Frågan om finlandssvenskarnas ställning som minoritet har tagits upp i en riksdagsmotion av min partikollega Kerstin Lundgren. Föreningen Fris har skrivit till konstitutionsutskottet och stött de synpunkter som Kerstin Lundgren framför i sin motion.

Även om motionen inte tillstyrks av konstitutionsutskottet har vi gjort en jämförelse med tidigare beslut något mer positiv skrivning i minoritetsfrågan för finlandssvenskarna.

Jag vill också nämna att konstitutionsutskottet i detta ärende avstyrker en sverigedemokratisk motion om att sametinget ska avskaffas.

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i konstitutionsutskottets betänkande.

Anf. 8 TUVE SKÅNBERG (KD):

Herr talman! Det är 20 motionsyrkanden som vi har att hantera, och därav kan man möjligen sluta sig till att debatten inte blir så oerhört engagerad. Vi har inte mycket repliker, och vi håller våra anföranden.

Men låt mig, herr talman, understryka att ämnet är viktigt. Det är ingen som i detta betänkande motsätter sig åtgärder för att hjälpa till exempel romerna i deras situation och deras utsatthet, judarna i Malmö eller de muslimer vars burka eller slöja blir avriven. Alla står vi bakom att detta är oacceptabelt och att vi vill ha förändringar.

Den ena talaren efter den andra har pekat på vad regeringen faktiskt har gjort och hur vi har motionerat från alla partier. Men låt mig säga: Vi är ännu inte framme.

Jag bor i Skåne, och jag vet av personlig erfarenhet hur det är för unga judiska män och kvinnor, som jag känner, att inte kunna vandra på Malmös gator. Till och med de som har det traditionella mellanösternutseendet kan bli angripna på Malmös gator, och de drar sig för att åka in till Malmö. Detta är inte acceptabelt.

Det är inte acceptabelt att synagogan i Malmö måste vara som en bunker, där man går genom slussar. Till stor del bekostas hela det här slussväsendet av den judiska församlingen själv, även om samhället går in med en viss hjälp. Det är inte acceptabelt. Så kan vi inte ha det.

Det är likadant när jag går härifrån och till Sergels torg och kommer att se just de romer som vi har debatterat. De är inte svenska medborgare utan rumänska, men de är likväl romer, de fattigaste i Europa, som har tagit sig hit till Sverige. Vi går förbi dem, med eller utan en blick på dem.

När jag gick hit i dag på morgonen till denna debatt kom det en rom och försökte få mig att lägga en slant i en pappersmugg. Jag måste erkänna att jag inte gjorde det.

Vad kan vi göra? Till att börja med kan vi säga att de inte är vårt problem: De här romerna är inte svenska medborgare, och någon annan får ta hand om dem.

Ja, det är väl sant. Så är det – vi kan inte hjälpa alla. Men dessa romer skulle vi kunna hjälpa genom att sätta tryck på Rumänien, vars medborgare de faktiskt är, så att de pengar som EU avsätter verkligen går till fattigdomsbekämpning i Rumänien.

Jag vet inte om det hjälper ditt och mitt samvete, men det är förvisso ett problem som måste lösas. Och här har Sverige ett medmänskligt ansvar att se till att vi inte går förbi dessa människor. De är också vår nästa, även om jag gick förbi för inte så länge sedan.

Fattigdomsbekämpning är större än att bara ge en liten peng i en pappersmugg. Det handlar också om att se till att vi åtminstone börjar i EU med fattigdomsbekämpning, och pengar finns avsatta för detta, också för dessa romer.

Det har nämnts om vitboken och kommissionen för att hjälpa svenska romer. Allt detta är bra. Men vi har mer att göra. Regeringen är på god väg. Men tyvärr: Jag vill bara påminna om att vi har en resa framför oss.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 9 KERSTIN LUNDGREN (C):

Herr talman! Tack till konstitutionsutskottet, som har behandlat även min motion! Den är en av de 20 motioner som behandlas i detta betänkande och handlar om frågan om finlandssvenskarnas ställning som nationell minoritet.

Det är en del som fortfarande kvarstår olöst trots översyn och förnyade lagar och trots diskussioner som har pågått rätt länge. Jag är själv engagerad i de här frågorna sedan 2002.

Det är den näst största minoritetsgruppen i Sverige vi talar om. Runt 100 000 identifierar sig som finlandssvenskar.

De nationella minoriteterna – samer, tornedalingar, sverigefinnar, romer och judar – gavs 1999 ställning som nationella minoriteter i Sverige utifrån Europarådets konventioner, som Sverige har undertecknat. Grunden är att alla ska ha rätt att få vara olika som individer. Vissa vill bevara sitt kulturarv; andra vill inte bli intvingade i någon grupp. Vi måste lära oss av våra misstag, tycker jag, och inte till följd av missriktad hjälpsamhet tala om för människor vad som är rätt för dem.

Minoritetsspråkskommittén angav tonen för de nationella minoriteterna i Sverige. Det gjorde att man måste ha finska som modersmål för att få räknas som sverigefinne. Det kravet gäller inte för någon av de andra minoriteterna, och det är heller inget exklusivt krav i Europarådets konvention för skydd av nationella minoriteter. Där handlar det snarare om minoritetsspråkskonventionen.

Sverige erkänner alltså bara delvis en nationell minoritet som har rötter i Finland. Sverigefinländarna delas upp i en grupp som får nationell status och en som inte får den statusen.

Finlandssvenskarna i Sverige har därmed diskvalificerats som nationell minoritet trots att de uppfyller alla kriterier för att få klassas som

sådan som Europarådet ställer upp. De har en uttalad samhörighet, de står till antalet inte i en dominerande ställning till resten av befolkningen, de har en traditionell och kulturell särart, de har historiska band till Sverige och de har en självidentifikation, det vill säga de vill både som individer och som grupp behålla sin finlandssvenska identitet.

Av artikel 5, som vi har ratificerat, framgår det att de nationella minoriteterna ska ha möjlighet att behålla och utveckla sin kultur och bevara de väsentliga beståndsdelarna i sin identitet, och det är mer än språk.

Det är mer än språk. Det har Sverige och vi ännu inte lyckats fånga upp. Därför har vi som majoritetsbefolkning delat den sverigefinländska gruppen i två delar. Den ena, språkdelen, har givits ett särskilt skydd för hela sin identitet – sitt kulturarv, sin historia och sin koppling till Finland. Den andra delen har inte givits den rätten. Trots att vi har så väldigt långvariga band har vi inte klarat av den uppgiften.

Jag tycker, herr talman, att det finns alla skäl för oss alla att fundera över hur vi ska kunna förändra den här verkligheten för människor i Sverige, för vår näst största minoritetsgrupp.

Jag är glad, herr talman, att utskottet ändå har öppnat en liten springa genom sitt svar på min motion. Jag hoppas att vi tillsammans ska kunna ta denna fråga vidare och lösa den konflikt som vi av missriktad hjälpsamhet har åstadkommit.

Jag kommer inte att yrka bifall till min motion. Jag vill tacka min partikamrat Per-Ingvar Johnsson och andra som har varit verksamma för att försöka öppna den här springan. Jag hoppas att vi tillsammans, herr talman, ska kunna göra dörren vidöppen och lösa en konflikt som vi, inte den näst största minoritetsgruppen i Sverige, har skapat.

Anf. 10 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Herra puhemies – herr talman! Jag vill bara påminna kammaren om att det i Sveriges riksdag talades finska ända fram till år 1809, då vi olyckligtvis förlorade vår östra rikshalva till Ryssland.

Jag har valt att begära ordet i den här frågan eftersom jag är djupt engagerad i den. Jag är också ordförande i Svensk-finska föreningen här i riksdagen. Alla partier är representerade i den, och vi är helt överens om tagen. Vi har inte heller för avsikt att skapa några politiska strider om frågorna om sverigefinnars framsteg och stärkande av det finska språket i Sverige; det är viktigt att framhålla.

Ändå blir jag glad när vi i dag från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet får bifall och en reservation gällande min och Pyyri Niemis motion om en nationell strategi för stärkande av det finska språket. Det är oerhört viktigt.

Herr talman! När Koski-Vähälä, Rauhala, Karhu, Kupari och även min familj kom till östra Jämtland och började röja skog där blev det en stor finsk koloni. Men att jag aldrig fick möjligheten att stärka mitt finska språk via skolsystemet i Sverige beklagar jag allvarligt och djupt i dag. Det är nämligen en viktig del av min och andra sverigefinnars identitet.

Det här går i arv i generationer. Därför måste vi gå framåt på bred front, även om vi gör det försiktigt och sakta, eftersom det inte är någon partiskiljande fråga – eller inte borde vara det.

Vår motion som handlar om den nationella strategin för finska språket är ingen svår sak. Det är ett påbörjat arbete för att se vilka brister som

finns i dag – vi känner till många av dem – och på vilket sätt vi kan undanröja dem, vilket är jätteviktigt.

Jag önskar tillsammans med många andra att vi kan ta steg framåt i just den här frågan, för vi pratar om väldigt många som finns i landet i dag och som har sin historia i Finland många generationer tillbaka eller alldeles nyligen. Vi har byggt det här landet tillsammans. Därför kommer vi att fortsätta vårt arbete.

Jag beklagar att regeringspartierna inte kunde ta ställning för det här i dag, men de kanske gör det framöver. Det är väldigt viktigt.

Vi har också en kampanj, herr talman, som handlar om att man ska kunna se finsk tv, TV Finland, i hela Sverige. Här har vi åstadkommit att få göra en uppvaktning av kulturministern för att gemensamt, alla partier tillsammans, försöka ta kliv framåt.

Herr talman! Jag tänker på min gamla mamma på Persgården i Hofors. Hon är 89 år nu men kan inte få service och omsorg på finska, vilket jag djupt beklagar. Det finns en kader av människor ute i arbetslivet som har finskt ursprung och som skulle behöva revitalisera sitt språk och våga använda det eftersom det är fler som behöver få vård och omsorg på ålderns höst på just finska språket. Vi fungerar så, alla vi människor, att vi faller tillbaka på vårt modersmål.

Jag är glad att vi har fått en gemensam reservation från tre partier. Nästa gång, herr talman, kanske vi kan få med oss fler partier i denna ytterst viktiga fråga som berör nästan 700 000 människor i detta land.

Anf. 11 PYRY NIEMI (S):

Herr talman! Minä olen suomenkielinen edustaja Ruotsin valtiopäivällä – jag är en finskspråkig ledamot i den svenska riksdagen.

Det känns stort att diskutera de här frågorna. Jag flyttade till Sverige 1970. Jag har gått i svensk grundskola och gymnasieskola och på svenskt universitet och fått ta del av den stora, fina svenska välfärden. Jag har nästan tappat bort det finska språket men ändå i någon mån och mening alltid kämpat för att behålla det – kulturellt, socialt, funktionellt och även i arbetslivet.

Vi är närmare 700 000 sverigefinnar i Sverige i dag – andra eller tredje generationen – som har långa, djupa historiska band till Finland och som känner en stolthet och tacksamhet över allt som har skett över sekler, i samverkan och harmoni, under krig och i fredstid. Med detta i bagaget känner jag också en stor trygghet med att det finska språket kommer att överleva i Sverige och att det svenska språket kommer att överleva i Finland.

Det som är bekymmersamt är att många av dem som invandrade till Sverige på 1950- och 1960-talet nu börjar komma i den ålder då de börjar tappa det svenska språket. Var landar de då rent språkmässigt? Jo, i sitt ursprungsspråk, och det är ofta finskan. Vi ser det i många kommuner i dag, speciellt traditionella bruksorter, dit många invandrade från Finland till Sverige för att stärka den svenska konkurrenskraften och ge möjligheter till utökad produktion och tillväxt. I dag behärskar de inte det svenska språket mer. Därför är förvaltningsområdena viktiga.

På samma sätt är det också för den generation som jag tillhör, som föddes på 60-talet. Vi börjar alltmer tappa kopplingen till Finland av flera skäl, framför allt för att det inte finns identifikation att anknyta till.

Vi tappar möjligheterna att se på finsk television. Språket revitaliseras inte på det sätt som vi behöver. Vi borde också få mer tillgång till forskning och beprövad erfarenhet när det gäller modern språkteknologi på finska.

Allt detta kokar samman till att vi behöver en nationell handlingsplan för detta minoritetsspråk. Det behövs ända ned i den ålder då man börjar på förskolan och i de kommunala grundskolorna, där vi vet att det råder en obalans, dels när det gäller att få tag i lärare, pedagoger, som kan det finska språket, dels när det gäller olika kommuners inställning till rätten att få tillgång till sitt eget minoritetsspråk.

Detta är ett första steg. Vi vill se handlingsplaner för de andra nationella minoriteterna också. Det ena utesluter inte det andra, men det är bra att börja med den grupp som är störst för att kunna skapa de bästa förutsättningarna.

Förvaltningsområdena i all ära – de är bra, och vi ska fortsätta värna dem – men de går inte på djupet i de väsentligaste frågorna när det gäller det finska språket. Det handlar mer om service och tjänster. Vi måste också visa och kanalisera hur vi vetenskapligt kan få fram det finska språkets ställning i det moderna svenska samhället och samtidigt värnar den goda samverkan som historiskt har funnits mellan Finland och Sverige.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 12 §.)

8 § Arbetsrätt

Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2013/14:AU6
Arbetsrätt
föredrogs.

Anf. 12 JOHAN ANDERSSON (S):

Herr talman! I dag ska vi behandla 122 motionsyrkanden om arbetsrättsliga frågor som väcktes under allmänna motionstiden 2013. Det stora antalet motionsyrkanden visar tydligt att det finns ett stort politiskt intresse för arbetsrättslagstiftningen och arbetsmarknadspolitiken.

Vi socialdemokrater står naturligtvis bakom samtliga av våra reservationer i betänkandet, men för tids vinning yrkar jag bifall endast till reservation 2.

Sedan maktskiftet 2006, då Sverige fick en borgerlig regering, har det skett stora förändringar för den enskilde anställde vad avser arbetsrätten. Lejonparten av de stora försämringarna skedde under förra mandatperioden, 2006–2010.

Eftersom detta är den sista arbetsrättsdebatten före valet kommer jag nu att göra en summering av de förändringar man har genomfört i lagstiftningen under de två gångna mandatperioderna.

Man har gjort förändringar när det gäller anställningsskyddet. Det var en av de första åtgärder man vidtog efter valet 2006. Det handlade om att man införde allmän visstidsanställning. Det var ett sätt att låta fler gå på otrygga anställningar än vad som var fallet tidigare. Antalet personer

med visstidsanställningar har ökat kraftigt de senaste åren. Jag återkommer lite längre fram om vad vi har för recept för att klara ut de här frågorna.

En annan förändring som har skett är att det i dag är lättare att kringgå lag och kollektivavtal. Då handlar det om att man har uppdragsgivare med F-skattsedel. Det traditionella anställningsskyddet ser anorlunda ut och har förändrats och framför allt försämrats för den enskilde.

Man har försämrat jämställdhetslagstiftningen när det gäller kartläggning och andra delar. Nu pågår ett arbete som förhoppningsvis kan leda till en förnyad lagstiftning på detta område framöver, vilket vi hoppas.

Det har varit svårare att teckna avtal och förhandla med utländska arbetsgivare. Även där ska jag nämna att det pågår ett arbete, framför allt från EU:s sida, för att stärka även denna del. När vi behandlade lagstiftningen hade vi krav om att man skulle utse en behörig representant som också skulle ha mandat att teckna avtal. Nu blev det dess värre inte så.

Man har ändrat reglerna om övertid och skyddskommitté, vilket vi ser som en försämring för den enskilde.

Vad vill då vi socialdemokrater när det gäller arbetsrätten och arbetsmarknadspolitiken? Vi har slagit fast ett antal grundläggande punkter.

Först och främst är full sysselsättning det övergripande målet för oss socialdemokrater. Vi har väckt motioner med ett kraftfullt ekonomiskt program mot arbetslösheten, framför allt inriktat på de grupper som har svårast att komma tillbaka till arbetsmarknaden. Då är det framför allt två grupper vi tänker på: ungdomar och de som är långtidsarbetslösa.

Vi vill se kraftfulla offentliga investeringar för fler jobb. Det handlar om att använda offentlig sektor på ett helt annat sätt, så att den kan vara en del av en regulator inom arbetsmarknadspolitiken.

Resultaten i den svenska skolan ska vändas. Det har vi lagt många förslag om, och en del av dem har man nu anammat från alliansregeringen, vilket är positivt, men det finns mycket mer kvar att göra när det gäller skolan.

Kvaliteten i välfärden ska höjas. Sverige ska gå före på miljöområdet. Och inte minst vill vi skapa ordning och reda på arbetsmarknaden.

Jag kommer inte att gå igenom alla våra reservationer och yrkanden i betänkandet – då skulle vi behöva betydligt längre tid för att debattera – men jag ska nämna några av dem.

Rätt till heltid är en fråga där jag som tidigare kommunalråd och verksam i offentlig sektor under många år kan bli besviken över att vi inte har kommit längre. Då gäller det framför allt offentlig sektor, som vi ju i mångt och mycket själva styr politiskt. Vi socialdemokrater anser att heltid ska vara en norm på arbetsmarknaden. Heltid ska vara en rättighet och deltid en möjlighet. Vi vill att det i första hand ska lösas genom förhandlingar och kollektivavtal. Om det inte lyckas är vi beredda till en lagstiftning.

Här har vi ett stort arbete kvar att göra när det gäller kommuner och landsting. Landstingen ser det just nu bättre ut i när det gäller heltidsanställningar, men i kommunerna har vi väldigt mycket kvar att göra.

Det här tror jag kommer att bli en avgörande fråga framöver när det gäller arbetstid, när det gäller anställningsformer och när det gäller rätt till heltid i offentlig sektor.

De kommande sju åren är det ungefär 420 000 som ska nyrekryteras i offentlig sektor. Kan då inte offentlig sektor garantera en bra arbetsmiljö, en bra anställningstrygghet och rätt till heltid tror jag att det kommer att bli svårt när vi kommer att få brist på arbetskraft.

Rullande visstidsanställningar är också ett gissel på svensk arbetsmarknad. Vi har i vår kommittémotion föreslagit en begränsningsregel för hur länge rullande visstidsanställningar kan fortgå. Vi föreslår maximalt 24 månader under en femårsperiod, då allmän visstidsanställning, vikariat och provanställning övergår till en tillsvidareanställning.

Där har TCO gjort en anmälan till Europeiska kommissionen, EU-kommissionen, som tycker att man bryter mot det ramavtal som finns kring detta. Det har varit många turer i den frågan. Jag kan bara konstatera att regeringen som en mått katt har motiverat sitt yttrande med att Sverige behöver en viss andel visstidsanställningar för att klara den svenska modellen.

Grundregeln på svensk arbetsmarknad är naturligtvis att tillsvidareanställning ska vara en huvudregel. Det är viktigt att vi i arbetsmarknadsutskottet i den här kammaren står upp för den delen.

Nu återstår det att se hur man från EU-kommissionen kommer att agera utifrån den svenska regeringens svar på den berättigade kritiken. Jag kan också konstatera att det har varit en hel del turer när det gäller korrespondensen med Europeiska kommissionen. Det har varit sekretessbelagda handlingar och annat, vilket känns lite märkligt i en fråga som borde ha ett stort allmänintresse.

Vi socialdemokrater har i vår kommittémotion föreslagit att man ska ta bort undantaget i lagen om anställningsskydd, att arbetsgivare med färre än tio anställda får undanta två personer från turordningsreglerna.

Detta är naturligtvis en väldigt viktig fråga. Det är svårbegripligt. Jag var för några veckor sedan på ett litet företag där man hade gjort neddragningar utan att över huvud taget motivera varför man hade undantagit två personer. Det innebär att det blir en osund stämning på arbetsplatsen. Det är svårt att förklara varför den ena får vara kvar och inte den andra när man inte ens behöver motivera varför man undantar Kalle och Pelle men inte de andra.

En annan viktig fråga som vi belyser i betänkandet handlar om huvudentreprenörsansvar. En riksdagsmajoritet krävde i mars 2012 att regeringen inom kort skulle återkomma till riksdagen med hur man ska säkerställa ändamålsenliga regler för uppdragsgivares och huvudentreprenörers ansvar i utstationeringssituationer.

Utskottet förklarade vid behandlingen av frågan bland annat att gällande regelverk inte säkerställer att till Sverige utstationerade arbetstagar, särskilt när flera underentreprenörer bildar så kallade entreprenadkedjor, erhåller intjänade löner med mera. Vi anser från Socialdemokraternas sida att riksdagens tillkännagivande är väl avvägt.

Det är beklagligt att den moderatledda regeringen inte återkommer till riksdagen med åtgärder i linje med tillkännagivandet. Vi förväntar oss att regeringen, i enlighet med tillkännagivandet, snart återkommer till riksdagen med initiativ i syfte att säkerställa ändamålsenliga regler för

uppdragsgivares och huvudentreprenörers ansvar i utstationeringssituationer.

Vi ser ordning och reda på arbetsmarknaden som en viktig fråga. Därför har vi tillsammans med Landsorganisationen, LO, tagit fram ett tio-punktsprogram med konkreta åtgärder som vi vill införa på svensk arbetsmarknad för att få goda villkor och för att människor som i dag är anställda ska känna sig trygga i sin anställning. Och inte minst handlar det om dem som kommer till Sverige och ska jobba.

Vi föreslår att man ska riva upp lex Laval. Nu pågår det ett arbete inom Utstationeringskommittén med att se över hur det ser ut. Jag måste säga att jag hittills tycker att arbetet har gått bra i den här gruppen. Nu kommer vi snart till ett skarpt arbete med att ta fram konkreta förslag. Då får vi se om samarbetsviljan är lika stor kring detta.

Vi tycker att det är viktigt att utländska företag som är verksamma i Sverige ska registrera sig här. Det måste finnas en fysisk eller juridisk person som man kan ställa till svars. Kollektivavtal ska kunna tecknas med företrädare som har rättskapacitet.

Arbetstagare från tredjeländ måste försäkras kollektivavtalsenliga arbetsvillkor. Arbetserbjudandet måste göras juridiskt bindande. Där känns det särskilt glädjande att man nu också håller på att se över lagen om offentlig upphandling på EU-nivå. Det kommer att kunna medföra att vi kan ställa även de kraven på svensk arbetsmarknad.

Offentlig sektor är en stor upphandlare. Det handlas upp för ungefär 500 miljarder årligen i offentlig sektor. Det är naturligtvis viktigt att de som gör de här jobben på uppdrag av kommuner och landsting också har sjysta villkor.

Detta är en del av det som vi har föreslagit när det gäller möjligheten att få bättre ordning och reda på arbetsmarknaden.

Slutligen handlar det om det senaste riksdagsåret, som vi inledde för en tid sedan. Vi hade ganska stora förväntningar på vår nytilträdde arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson. Hon hade chansen, när vi gick in i ett valår, att lägga fram konkreta förslag på åtgärder som behövs när det gäller arbetsmarknaden för att vi ska få fler anställbara, få fler unga i jobb och få ut fler långtidsarbetslösa på arbetsmarknaden. Därför var det med spänning som vi såg fram emot att regeringens propositionsförteckning skulle presenteras. Då kan ni förstå den förlorade glädjen när propositionsförteckningen kom och den var tom och innehållslös när det gällde Arbetsmarknadsdepartementets verksamhetsområde.

Från Socialdemokraternas sida plockade vi fram tio konkreta förslag som vi tyckte att arbetsmarknadsministern borde ha lagt fram för att underlätta och framför allt för att kunna återskapa förtroendet på den svenska arbetsmarknaden och för att få fler anställbara och få ut fler i arbete.

Det handlar om utbildningskontrakt för unga. Det handlar om att reglera frågan om huvudentreprenörsansvar. Det handlar om att avskaffa fas 3. Det handlar om att göra om Arbetsförmedlingen till en matchningsspecialist. Det handlar om att reformera arbetsmarknadsutbildningen så att fler ges möjlighet att komma in i arbetsmarknadsutbildning och på så sätt också kan få jobb. Det handlar om de funktionsnedsattas situation på arbetsmarknaden. Det handlar om att reformera a-kassan för deltid, det vill säga att man ska stimulera så att fler kan komma in på ar-

betsmarknaden. Om det är en deltidsanställning ska man naturligtvis ta den och då under en period också kunna markera kassa. Det handlar om att stoppa missbruket av visstidsanställningar. Det handlar om att inrätta ett valideringscentrum. Och inte minst handlar det om den fråga som vi har drivit aktivt från Socialdemokraternas sida – att avskaffa aktivitetsförbudet för unga.

Herr talman! Nu går vi in i en ny valrörelse – den har redan börjat för många av oss. Det kommer att bli ett avgörande val i september månad när det gäller synen på svensk arbetsmarknad och synen på arbetsrätten.

Det ligger färdiga förslag på Arbetsmarknadsdepartementet som den kommande arbetsmarknadsministern, om denna av olycka skulle vara borgerlig, bara har att rulla ut för att sedan lägga fram konkreta propositioner. Det handlar om Uppsägningstvistutredningen – det är en sådan fråga. Det kommer att innebära att man kommer att ta bort jämviktsförhållandet på svensk arbetsmarknad. Det handlar om ledigheter för fackliga studier. Det kommer att innebära att man i allra högsta grad begränsar möjligheten till ledighet för fackliga studier. Den frågan har under de två senaste mandatperioderna varit uppe tre gånger för beslut, men man har från regeringens sida i sista sekund dragit tillbaka den.

Jag hoppas innerligt att vi får en bra debatt om den kommande arbetsmarknadspolitiken. Jag tror att alla politiska partier i kammaren har att vinna på att få en riktigt bra debatt i samband med valrörelsen, för jobben kommer att vara den absolut viktigaste frågan inför valet 2014.
(Applåder)

Anf. 13 MEHMET KAPLAN (MP):

Herr talman! Jag ska tala om fackliga rättigheter. Starka fackföreningar är ett centralt instrument för en rättvis fördelning av resurser och för en hållbar utveckling. När människor organiserar sig och kräver sina rättigheter och rimliga arbetsvillkor kan de förändra maktstrukturer och därmed hela samhällen. Fungerande fackliga organisationer ger bättre arbets- och levnadsvillkor och stimulerar en inkluderande tillväxt.

Enligt ILO saknar fortfarande mer än två tredjedelar av alla arbetstagare grundläggande skydd för sina mänskliga rättigheter i arbetslivet. I länder som Colombia, Guatemala, Vitryssland, Zimbabwe och Swaziland är det fortfarande förenat med livsfara att arbeta fackligt.

Sverige bör med sina unika erfarenheter av överenskommelser mellan arbetsmarknadens parter lyfta upp frågor om facklig frihet och organisationsfrihet. Vi bör ligga i framkant när det gäller stöd till ILO:s arbete och ratificera den ILO-konvention som Miljöpartiet har skrivit en reservation om, nämligen konvention 189 om hushållsarbeters rättigheter.

Svenska exportorgan och företag ska följa ILO-konventionerna och skriva på globala ramavtal med de globala fackliga federationerna och dessutom följa lagstiftningen i länderna. Därför är det viktigt att Sverige som land har särskilt fokus på denna fråga.

Kommuner och landsting är stora konsumenter av varor. Därför bör kommuner, landsting och stat i sina upphandlingar ställa krav på att produktionen sker under drägliga förhållanden och att mänskliga rättigheter respekteras. Det finns i dag inga hinder i lagen om offentlig upphandling för att ställa etiska krav. Med etiska krav menas krav på att varor tillverkas på ett sätt som är förenligt med grundläggande ILO-konventioner.

Vad är då ILO:s konvention 189? FN:s trepartsorgan ILO antog i juni 2011 konventionen 189 om hushållsanställdas rättigheter. Konventionen innehåller grundläggande rättigheter och är en viktig markering för en ofta osynliggjord grupp av arbetstagare. Den slår fast hushållsarbetarnas rätt att gå med i fackföreningar och att förhandla för bättre villkor.

Likabehandling ska gälla jämfört med andra arbetstagare. Det innebär bland annat att hushållsanställda ska ha rätt till veckovila, rätt att slippa bli utsatta för våld och kränkningar och rätt att få sin lön utbetald åtminstone en gång per månad. I Sverige tycker vi att det är självklara saker, men runt om i världen ser det inte ut så. Därför är en ratificering viktig.

Konventionen anger också att migrantarbetare har rätt till ett skriftligt kontrakt och att de själva ska kunna bestämma när de vill sluta sin anställning. De ska också garanteras rätt att lämna arbetsplatsen under sin ledighet och få behålla sina pass i mottagarlandet.

Det är viktigt att många fler länder stöder hushållsarbetarnas kamp för grundläggande rättigheter genom att ratificera konventionen. Sverige bör föregå med gott exempel. Därför bör vi ratificera konventionen.

Regeringen har här hänvisat till att en skrivelse ska komma, men hittills har ingen sådan kommit. Ännu en gång har vi fått höra ministern berätta att en skrivelse bereds i Regeringskansliet. Det har gått flera år sedan frågan var uppe i riksdagen första gången, men fortfarande har inget hänt.

Jag yrkar bifall till reservation nr 31.

När det gäller arbetsrätten i övrigt har vi flera olika ingångar. Jag vill lyfta upp ett antal av dem. Den första handlar om en begränsningsregel för visstidsanställningar. Det finns två reservationer om detta i utskottets betänkande, reservation 2 och reservation 3. Det finns vissa grundläggande skillnader mellan dessa två, och jag ska försöka förklara vad de är.

En av skillnaderna handlar om hur länge man ska ha varit anställd på en och samma arbetsplats innan man kommer upp i den tid då man ska erbjudas så kallad fast anställning.

Miljöpartiet föreslår att man under en femårsperiod ska ha varit anställd av samma arbetsgivare i tre år. Det ska ge rätt till tillsvidareanställning. Vi tycker att det är ett väl avvägt förslag då det ger arbetsgivaren goda möjligheter att ta in vikarier, tillfälligt utöka arbetsstyrkan eller pröva anställda som arbetsgivaren känner sig osäker på.

Vi menar att staplandet av visstidsanställningar som vi ser i dag, där visstidsanställningar kan rulla på i fem sex år eller mer, är helt ovärdigt den svenska arbetsmarknadsmodellen. Vi har svårt att se varför Alliansens ledamöter inte har visat minsta intresse för att hantera denna fråga.

Något som inte är väl avvägt är att ha kortare tid än tre år. I vissa branscher, bland annat inom besöksnäring och lantbruk, finns det arbetsgivare, framför allt inom besöksnäringen, som då skulle slå i taket när det gäller visstidsanställningar och det behov de för tillfället har. Vi menar att den modell som TCO har fört fram kan vara den bäst avvägda när det gäller visstidsanställningar.

Det finns en annan fråga där vi skiljer oss från de andra partierna, och det gäller synen på kontaktpersoner vid utstationering. Det har framförts synpunkter på att dessa kontaktpersoner ska vara behöriga att teckna kollektivavtal.

Tanken är i grunden god, men Miljöpartiet menar att det skulle försvåra för mindre företag där en och samma person är ägare och har rätten att teckna kollektivavtal. Vi tycker därför att en kontaktperson ska kunna delges en framställan om tecknande av kollektivavtal och att denne därefter får se till att en kollektivavtalstecknande person infinner sig i Sverige för ett sådant möte och ett sådant arbete. Det vore väl avvägt.

Vi står givetvis bakom alla våra reservationer men yrkar bifall till reservation nr 31.

Anf. 14 MATTIAS KARLSSON (SD):

Herr talman! Vi står bakom samtliga våra reservationer i betänkandet, men för tids vinnande väljer jag att yrka bifall endast till SD-reservationerna 5, 23 och 30.

Vi diskuterar i dag betänkandet AU6 *Arbetsrätt*.

Framväxten av den svenska och nordiska arbetsrätten skiljer sig från många andra länders i det att den till stora delar växt fram organiskt genom överenskommelser mellan arbetsmarknadens parter. Den svenska modellen med kollektivavtal har bidragit till en förhållandevis harmonisk utveckling och förutom det inneboende konfliktperspektivet också medfört fokus på att det finns intressen som förenar arbetsgivare och arbetstagare i form av till exempel stabilitet och tillväxt.

Sverigedemokraterna är i grunden positiva till den svenska modellen och är beredda att försvara den inför framtiden.

När jag säger att Sverigedemokraterna står bakom den svenska modellen och är beredda att försvara den är jag inte på något sätt unik. Jag tror att alla riksdagspartier ger uttryck för ungefär samma ståndpunkt.

Skiljelinjerna mellan partierna har i denna fråga inte gått vid vad man har sagt utan vid vad man har gjort. Alla partier har sagt sig försvara den svenska modellen, men många har trots det varit med om att systematiskt underminera och försvaga dess ställning genom att lämna ifrån sig allt fler frågor kopplade till arbetsmarknaden till utländska politiker och oavsättliga jurister och byråkrater i Bryssel. Endast en liten skara har agerat konsekvent till försvar för den svenska modellen gentemot EU. Vi Sverigedemokrater tillhör den skaran.

Nu verkar det dock ha uppstått en skillnad, inte bara i handling utan också i ord, när det gäller den här frågan. På en presskonferens i förrgår, då Moderaterna presenterade sin politik inför Europaparlamentsvalet, sade statsminister Fredrik Reinfeldt: ”De tar fram den här typen av språkbruk att i Sverige ska svenska regler gälla och här ska alla som finns i Sverige få jobb innan någon annan får jobb. Det är den typen av formuleringar som jag tycker är farliga.”

Att statsministern tycker att nämnda formuleringar är farliga och dåliga måste rimligtvis innebära att det han tycker är ofarligt och bra är en utveckling där det inte är svenska folket och deras representanter utan utländska intressen, till exempel EU, som bestämmer regelverket på den svenska arbetsmarknaden. Det är en utveckling där utländska arbetstagare tar lediga jobb i Sverige trots att det finns arbetslösa i Sverige som både vill och kan ta det jobbet.

Herr talman! Jag skulle faktiskt vilja vända mig direkt till åhörarna, tv-tittarna och eventuella internetbesökare och be er fundera på om ni delar statsministerns uppfattning att det är farligt och fel att tycka att

svenska regler ska gälla på den svenska arbetsmarknaden och att lediga jobb i Sverige i första hand ska gå till kvalificerade svenska arbetssökande. Håller ni med statsministern om det tycker jag att ni ska rösta på Moderaterna i de kommande valen till Europarlamentet och riksdagen. Håller ni inte med om det tycker jag att ni ska rösta på Sverigedemokraterna. Vi står upp för det svenska folkets självbestämmanderätt och den svenska modellen – på riktigt.

Herr talman! Även om politikens roll är och ska vara begränsad i den svenska modellen är det naturligtvis inte så att politiken och staten inte har någon roll alls att spela. Staten bör vara restriktiv med lagstiftning på det här området men har ändå en viktig uppgift i att upprätthålla ett grundläggande, rättvist och väl balanserat ramverk.

Målet med arbetsrätten bör enligt Sverigedemokraternas mening vara att säkerställa att företagets strävan efter tillväxt inte på ett alltför allvarligt sätt tillåts gå ut över arbetstagarnas behov av trygghet och rättvisa och att arbetstagarnas behov av trygghet inte på ett alltför allvarligt sätt tillåts gå ut över företagets och samhällets behov av tillväxt och utveckling. Det jämviktsläget är inte statiskt. Det förändras över tid och påverkas av utvecklingen i vår omvärld. Den som vill värna jämvikten får således inte vara alltför fastlåst i ideologiska dogmer utan måste ha ett pragmatiskt förhållningssätt.

Den svenska ekonomin har förändrats radikalt sedan turordningsreglerna infördes och är i dag mer globaliserad och mer tjänstebaserad. Arbetstagarnas kompetens är i dag i många fall ett företags allra främsta tillgång. Möjligheten att behålla nyckelpersonal i svåra tider har således blivit viktigare och kommer sannolikt att bli ännu viktigare i framtiden. Åtta av tio företagare har i undersökningar uppgett att man ser flexibla turordningsregler som en av de viktigaste frågorna för ett förbättrat företagsklimat.

Om den nuvarande utformningen av turordningsreglerna utgör ett exempel på att arbetsrätten är i obalans till arbetsgivarnas och tillväxtens nackdel utgör den fråga som vi lyfter upp i reservation 5 ett exempel på att arbetsrätten är i obalans till arbetstagarnas och trygghetens nackdel. Att en arbetstagare ska kunna bli av med sitt arbete på osakliga grunder och sedan inte ha rätt att få tillbaka sitt arbete ens efter att Arbetsdomstolen har slagit fast att man blivit orättvist behandlad är naturligtvis helt oacceptabelt.

I denna fråga måste jag säga att jag är lite besviken på utskottsmajoritetens svar. Varför ska man inte ha rätt att få tillbaka något som man orättfärdigt har blivit fråntagen? Det ger utskottsmajoriteten inget vettigt svar på, enligt min mening. Tycker ni också att det skulle vara rätt ifall någon som har stulit en bil och som dömts för detta i domstol sedan ska kunna välja ifall han vill ge offret bilen tillbaka eller om han kanske hellre vill ge offret en cykel i stället? Jag skulle gärna vilja höra både Socialdemokraterna och Moderaterna utveckla sin ståndpunkt i den frågan.

Herr talman! I betänkandet återfinns också ett antal motioner som tar upp de bristande arbetsvillkoren inom den kvinnodominerade offentliga sektorn.

Trots årtionden med löften om motsatsen från ledande politiker kvarstår problemen med ofrivilliga delade turer. Faktum är att situationen till

och med tycks ha förvärrats inom den kommunala sektorn, där allt fler arbetstagare får arbetsdagen sönderslagen av långa, obetalda håltimmar och på grund av detta upplever stress och trötthet. Det är hårt arbetande människor som utan ersättning tvingas gå miste om tid med sin partner, som inte hinner hämta de stora barnen på träningen, som inte hinner läsa godnattsaga för de små, som inte hinner boka tid i tvättstugan och så vidare.

Vi har också problemen med underbemanning och stress, där allt färre personal förväntas ta hand om allt fler äldre och sjuka, samtidigt som vi – ironiskt nog – har ett stort problem med ofrivillig deltidsarbetslöshet. Vi har ett stort antal välfärdsarbetare vars tjänster efterfrågas av brukare, patienter och elever. Det finns välfärdsarbetare som vill jobba mer men som inte får det och som på grund av detta får svårt att leva på sin lön och halkar efter i kompetens- och pensionsutveckling.

Precis som i fallet med försvaret av den svenska modellen är vi Sverigedemokrater långtifrån ensamma om att säga att det behövs fler händer i välfärden och att fler arbetstagare inom den offentliga sektorn borde få möjlighet att omvandla sin deltid till heltid. Återigen ligger inte skillnaden i ord utan i handling.

Moderaterna säger, bland annat genom sitt ställningstagande för den föreliggande texten i betänkandet, att den utbredda deltidsarbetslösheten är oacceptabel, att det är allvarligt att deltidsarbetslösheten är så hög i kvinnodominerade sektorer och att problemet är värst inom offentlig sektor. Man säger till och med: ”Alla som vill och kan måste få möjlighet att jobba mer.” Det är fina ord, men i praktiken betyder de inte någonting, eftersom Moderaterna inte har några förslag och inga pengar över huvud taget när det gäller att göra något åt situationen.

Socialdemokraterna är beredda att lagstifta om rätt till heltid på arbetsmarknaden. Men någon konsekvensanalys kring vilka effekter det skulle få på den konkurrensutsatta, privata marknaden tycks man inte ha gjort. Sannolikt skulle det leda till att många deltidsarbetslösa i stället blir heltidsarbetslösa, eftersom företagen inte skulle ha råd att ha kvar dem, och att de grupper som i dag står långt från arbetsmarknaden skulle hamna ännu längre därifrån och skulle få väldigt svårt att få in en fot på arbetsmarknaden över huvud taget.

Några pengar skjuter Socialdemokraterna inte heller till – inte en enda krona – trots att riksdagens utredningstjänst har visat att införandet av rätt till heltid inom den offentliga sektorn motsvarar kostnaden för 25 000 helårsarbetskrafter. Den logiska slutsatsen av det måste bli att om kommunerna och landstingen ska genomföra Socialdemokraternas förslag måste de spara – de måste försämra vårdkvaliteten och försämra arbetsmiljön.

Orimligheten i att genomföra detta utan stöd från staten visas med all önskvärd tydlighet av att de socialdemokratiskt styrda kommunerna inte har genomfört detta, trots att man i tre på varandra följande valrörelser har lovat att införa rätt till heltid. Det är alltså ett sviket vallöfte upphöjt till tre.

Det är min övertygelse att lösningen i fråga om såväl underbemanningen som de delade turerna och den ofrivilliga deltidsarbetslösheten inom den offentliga sektorn stavas resurser. Till skillnad från Moderaterna och Socialdemokraterna skjuter vi i vår budget till betydande resurser

för att åtgärda de här problemen. Vi har de resurserna därför att vi gör andra prioriteringar. Socialdemokraterna och Moderaterna har inte de resurserna därför att de prioriterar fortsatt massinvandring före svensk välfärd.

Prot. 2013/14:91
27 mars

Arbetsrätt

Anf. 15 ALI ESBATI (V):

Herr talman! Vi debatterar i dag arbetsrättsliga frågor och de motioner på det temat som har lämnats in under allmänna motionstiden. Det är ett fält där det finns ett stort behov av förbättringar och där regeringens vilja till handling i motsvarande grad är liten. Vänsterpartiet har därför 20 reservationer i betänkandet. Jag står givetvis bakom samtliga, men för tids vinnande yrkar jag i dag bifall bara till reservationerna 6 och 28.

Herr talman! De flesta människor tillbringar en betydande del av sitt vakna, vuxna liv på arbetet. Man säljer sin arbetskraft och får lön i form av pengar. Därigenom definierar man mycket av sin sociala position, sina möjligheter och friheter, sitt välstånd och sin välfärd. Naturligtvis spelar det en avgörande roll för varje samhälle vilka förhållanden som råder i och runt arbetet, vad det är för uttalade och outtalade förväntningar som finns på den som befinner sig i jobb, vilka maktrelationer som etableras och vilka möjligheter man har att förändra dem.

Arbetsrätten, som vi diskuterar i dag, är det juridiska ramverket för mycket komplexa, faktiska förhållanden som människor möter i arbetslivet. Det finns förstås ett samband, även om det inte är så att man kan förstå eller förändra alla förhållanden i arbetslivet genom lagar och regelverk.

Verkligheten på marknaden, på den svenska arbetsmarknaden, är sådan att det finns en hel del som fungerar bra, inte minst tack vare ett seglivat, organiserat arbete över lång tid för att göra tillvaron tryggare och bättre för arbetstagarna, men det finns också problem och oroväckande utvecklingstendenser.

Många möter i dag en arbetsmarknad som är förknippad med stor osäkerhet. Man har en livssituation där man inte vet från dag till dag vilken inkomst man får. Det är nedbrytande att gå månad efter månad och år efter år utan att få den trygghet som en fast anställning innebär. Det är stressande, och det är förminsande för alltför många.

Ofrivilligt deltidsarbete begränsar mångas frihet. Nästan alltid är det kvinnor det handlar om. Vi ser exempel på hur grundläggande regler på arbetsmarknaden medvetet rundas när arbetsgivare använder sig av inhyrda arbetstagare. Det är en återgång till svunna tiders arbetsmarknadsrelationer.

Vi ser inte minst hur utländska arbetare utnyttjas å det grövsta samtidigt som villkor och rättigheter som har upparbetats på arbetsmarknaden i Sverige undergrävs.

Detta är exempel på konkreta problemområden som man enligt flera motioner vill åtgärda. Men det avvisas konsekvent från högerpartierna i denna riksdag.

Herr talman! Tidsbegränsade anställningar fyller en viktig funktion på varje rörlig och dynamisk arbetsmarknad. Det kan finnas specifika behov av kompetens under ett specifikt projekt. Det kan dyka upp tillfälliga arbetsanhopningar som har varit svåra att planera och som kräver extra personal. Det finns förstås även behov av vikarier om anställda blir

sjuka, är föräldralediga eller får tjänstledigt några månader. Allt detta ska man kunna och har man kunnat hantera flexibelt inom ramen för en stabil arbetsrätt.

Problemet är att fler arbetsgivare systematiskt använder tidsbegränsade anställningar för att täcka det som i själva verket är ett permanent arbetskraftsbehov. Det är att kortsluta hela idén med att tillsvidareanställning ska vara normen på den svenska arbetsmarknaden och att uppsägning ska ske bara med saklig grund. Det kan verka flexibelt för arbetsgivarna att hela tiden bolla runt med visstidsanställningar för att få jobbet gjort. Men det är en flexibilitet, eller en ovilja att anstränga sig och planera, vars kostnad helt enkelt läggs över på arbetstagarna. Då måste man påminna sig om vad flexibilitet är. Ordlistedefinitionen är anpasslig och böjlig. I detta sammanhang måste man som vanligt resa frågan: Vem är det som böjer, och vem är det som böjs?

Det är mer än dubbelt så vanligt bland tidsbegränsat anställda att man saknar inflytande över planeringen av sitt arbete. Färre har möjlighet att påverka förläggningen av sin arbetstid. Andelen som är oroliga eller mycket oroliga för att bli arbetslösa är väsentligt större bland tidsbegränsat anställda. Det är ungefär dubbelt så vanligt bland anställda med osäkra anställningar att man drar sig för att framföra kritiska synpunkter på arbetet. Detta är kanske det som ger tydligast utslag i vardagen. Medan det är runt 18 procent av de fast anställda som går runt med en oro för hushållets ekonomi är det fyra av tio som gör det bland dem som har osäkra anställningsformer, och det är tre gånger så vanligt att de känner mycket stor oro för hushållets ekonomi. Det är sådant som tär på människor över tid.

Vi ser kostnader både för den enskilda arbetstagaren och för samhällsekonomin eftersom ohälsa kostar, räddhågsenhet som är ett problem och inte upptäcks kostar, och bristande förtroende kostar. Detta är en verklighet som högerpartiernas representanter ogärna känns vid. I stället är det bara prat om att det är bra att få en fot i dörren, en tumme i luften, en fågel i handen och så vidare.

Detta ger en indikation om vems verklighet det är som i första hand intresserar högerpartierna. Vi vet nämligen att det finns tydliga klass- och könsskillnader här. Kvinnor drabbas hårdare än män. Det är vanligare med osäkra anställningar i LO-yrkena än bland tjänstemän, även om problemet definitivt har spridit sig till andra områden också som tidigare hade relativt hög prestige.

Vänsterpartiets förslag för att minska missbruket av visstidsanställningar är tydliga och konkreta. Vi vill att det ska finnas objektiva skäl för att visstidsanställa, alltså att det som i dag heter allmän visstidsanställning avskaffas och att man i stället ska ha objektiva kriterier för när det är tillåtet. Det borde egentligen vara en självklarhet. Arbetsgivarna ska helt enkelt förklara varför de inte ger en fast anställning. Det är oproblemiskt och tydligt. Vi vill att bestämmelsen ska vara semidispositiv, alltså att man också ska ha möjlighet att komma överens om annat i centrala kollektivavtal. Det ger både flexibilitet och skydd.

Vi vill också att det ska finnas en enkel och tydlig begränsningsregel för tidsbegränsade anställningar. För att arbetsgivarna inte ska kunna tricksa runt med olika former som de kan göra i dag ska det vara så att om man har jobbat hos samma arbetsgivare i sammanlagt 24 månader

under en femårsperiod ska anställningen övergå till en tillsvidareanställning. Det är så illa på denna punkt när det gäller visstidsanställningar och osäkra anställningar att Sverige till och med har fått kritik av EU-kommissionen, som vi hörde tidigare. Det borde vara en varningssignal i sig. Men regeringen förhalar och förvrider. Det är inte rimligt att man gör på det sättet.

Det framkom tidigare här något slags oro för att det skulle skapa stora problem inom vissa typer av branscher om man hade en sådan begränsningsregel. Men, som sagt, det är möjligt att avtala om annat. Det problemet löser sig om man är intresserad.

Herr talman! När möjligheterna att använda sig av uthyrning i stället för anställd arbetskraft successivt har ökat för arbetsgivarna har argumentationen varit att det ska underlätta för företag att täcka tillfälliga arbetstoppar eller tillgodose behovet av speciell kompetens i vissa fall. I verkligheten har det varit ganska annorlunda. I dag är Sverige ett av de länder i OECD där man har mest arbetsgivarvänliga regleringar när det gäller användning av bemanningsföretag. Denna flexibilitet för arbetsgivarna betalar arbetstagarna med stress och otrygghet. Det är helt andra situationer än de som jag nämnde som täcks med bemanningsföretag.

Jag har tidigare tagit upp exemplet med ett lager i Jordbro där man ville säga upp en stor del av den ordinarie arbetsstyrkan, inte för att det arbete som de gjorde skulle upphöra utan för att man i stället skulle hyra in personal via bemanningsbyråer.

Det blev en hård facklig kamp och politisk uppmärksamhet som ledde till att dessa planer inte blev av. Men det är inte rimligt att den möjligheten finns i lagstiftningen. Det är ett stort kryphål i anställningsskyddet som måste täppas till.

Våra förslag är att inhyring inte ska vara tillåten när tidigare anställda har företrädesrätt till återanställning. Det är någonting som håller på att utredas, men det borde vara lätt att landa i ett beslut snart. Det är också viktigt att permanenta behov inte ska kunna tillgodoses genom inhyring. Det måste finnas något slags tidsgräns för hur länge man kan påstå att man måste hyra in arbetskraft i stället för att anställa. Vi vill också stärka insynsrätten och vetorätten för facket i situationer när arbetskraft ska hyras in.

Herr talman! Ofrivilligt deltidsarbete, som jag nämnde tidigare, är ett av de viktigaste jämställdhetsproblemen i dag. Det innebär inte bara lägre inkomst. De som deltidsarbetar har också ofta sämre utvecklingsmöjligheter i arbetet, erbjuds mer sällan kompetensutveckling och så vidare.

Det är mycket tydligt att det finns en könsaspekt här. Det är lite lustigt att det i branscher där det framför allt är män som jobbar nästan alltid går att lösa problemen. Men i kvinnodominerade branscher – även om man har samma öppettider i till exempel butiker – är det plötsligt ett jättestort problem.

Det är klart att man här måste ta till många olika typer av åtgärder. Kommuner och landsting har ofta ett stort ansvar, och fackliga organisationer gör sitt. Vänsterpartiet har drivit denna fråga i många kommuner där vi finns och har möjlighet att påverka. Men vi tror att det är dags för en lagstiftning i enlighet med den svenska modellen och som kan funka som riktningsskivare och som skydd för arbetstagarna, samtidigt som man

i kollektivavtal ger möjligheter till avsteg och till konkret anpassning. Det är vad vi föreslår.

Herr talman! Vi har i dag en situation i Sverige där vi har EU-regler som helt tydligt sätter arbetsgivarens intressen i första rummet och samtidigt en krissituation i många länder i Europa. Det är stora skillnader. Det är någonting som skapar problem för arbetstagar Kollektivet. Detta har byggts upp med lex Laval, där rätten att ta till konfliktåtgärder för att säkra lika rättigheter på arbetsmarknaden har blivit ifrågasatt, och med lagar om arbetskraftsinvandring som är mycket problematiska för arbetstagarerna, där det inte finns juridiskt bindande krav, som man kan locka till sig arbetskraft med men som man inte behöver stå för när de väl är här.

Det finns problem med upphandlingsregler, i alla fall hittills. Men nu kanske EU hinner i kapp, före Sverige, och förstärker möjligheterna att ställa goda krav i samband med upphandling.

Men hur som helst är det en problematisk situation. Då finns det från högerkanten två sätt att angripa detta. Det ena är att blunda för problemet eller möjligen se det som att den lönedumpning som uppstår är något slags naturkraft i blomning. Det är lite synd att Miljöpartiet dess värre har hamnat där under en tid. Det är alltså den ena modellen.

Den andra modellen är den som vi ser från Sverigedemokraterna, där den främlingsfientliga impulsen är det som överskuggar allt annat.

Det finns dock naturligtvis en helt annan väg, och det är solidaritetens väg. Det är den väg som handlar om att alla som jobbar i Sverige ska ha lika rättigheter och lika skyldigheter. Det handlar om att stå upp för att alla till exempel ska ha samma rätt till skydd mot olyckor, samma rätt till goda anställningsvillkor och samma rätt till en lön att leva på i den svenska vardagen. Det är den väg fackföreningsrörelsen och arbetarrörelsen har stått för och kommer att fortsätta att stå för.

I samband med det har vi en mängd förslag, och en del av dem kommer upp här. Det handlar bland annat om entreprenörsansvaret, som det ju borde gå att samlas kring men som dess värre avvisas av majoriteten.

Herr talman! Det är dags att anpassa och modernisera arbetsrätten till den verklighet som råder i dag. Det behövs för att vi ska upprätthålla grundläggande poänger som har funnits med den, nämligen att man som arbetstagar ska slippa bli *godtyckligt* behandlad i en relation som i utgångspunkten redan är skev. Utgångspunkten är ju att arbetsgivaren har makten att leda och fördela arbetet, men det ska finnas en skyddslagstiftning som skyddar en mot att bli *godtyckligt* behandlad.

Sedan är det så att arbetsrätten i verkligheten befinner sig i ett komplext sammanhang. Maktförhållandena är det som i slutändan avgör i vilken grad man *kan* tillgodogöra sig många av sina rättigheter, och de påverkas naturligtvis i hög grad av regeringens totala misslyckande med jobbpolitiken. Den viktigaste grunden för att förstärka arbetsrätten är alltså, förutom det vi har diskuterat i dag, givetvis att skaffa Sverige en investeringspolitik för fler jobb – en politik som gör att massarbetslösheten blir ett problem man tar på allvar och kommer till rätta med.

För att det ska ske krävs naturligtvis att vi byter inriktning på politiken, vilket till att börja med skulle kräva att vi också byter regering.

Anf. 16 MEHMET KAPLAN (MP) replik:

Herr talman! Ali Esbati och jag delar nog på vissa sätt bilden av hur det ser ut på arbetsmarknaden, men jag kan inte låta bli att ställa en fråga när det gäller solidariskt entreprenörsansvar. Det handlar alltså om långa entreprenörskedjor och att huvudentreprenören ska ha ett större ansvar. Jag uppfattade det som att Ali Esbati menade att vi inte hade noterat detta.

Vi har dock ett särskilt yttrande i frågan och menar att vi fortfarande väntar på resultatet av det tillkännagivande från mars 2012 som vi skrev tillsammans. Det handlade om att regeringen skulle återkomma till riksdagen med initiativ för att säkerställa ändamålsenliga regler för uppdragsgivare och huvudentreprenörers ansvar vid utstationeringsstationer. Vi har valt en annan strategi i utskottet – att faktiskt invänta det här. Sedan vet både Ali Esbati och jag att det här inte kommer att hända före valet.

Förhoppningsvis har vi en ny regering efter valet, och då får vi ta itu med den här viktiga frågan. Det här blev alltså inte så mycket en fråga som en upplysning.

Sedan är det så att vi har olika syn på frågorna om kontaktpersoners behörighet, och det försökte jag redogöra för.

Vi tycker också att vi när det gäller stadigvarande arbetskraftsbehov har en balanssituation, där det är oerhört viktigt att bejaka den bit som innebär att bemanningsföretag i en globaliserad ekonomi har blivit – som en ekonom kallar det – ett nödvändigt ont. Då är det dock viktigt att bemanningsbranschen faktiskt har en egen sanering, och vi vet i dag att 95 procent av de bemanningsanställda har till exempel kollektivavtal. De dåliga företagen inom branschen måste naturligtvis saneras bort.

Anf. 17 ALI ESBATI (V) replik:

Herr talman! Ett litet missförstånd blev det nog här: Jag menade inte att Miljöpartiet var helt ute och cyklade när det gällde entreprenörsansvaret, även om vi har lite nyanskillnader i hur vi ser på det. Det var när jag diskuterade reglerna för arbetskraftsinvandring, som jag tror är grund för en del av de problem som uppstår, som jag beklagade att Miljöpartiet har hamnat i en situation där jag dess värre tycker att man blundar för en del av den verklighet många befinner sig i.

Det är ett resultat av att reglerna ser ut som de gör och ett resultat av att reglerna ger alltför stor makt och inflytande till de arbetsgivare som använder sig av dem. Detta har uppmärksammats inte bara av fackliga organisationer utan också under mer spektakulära former i avslöjanden i medierna. Jag vet att Mehmet Kaplan och andra har sagt att det är någonting som ska ses över, men med all respekt var det problem man väldigt lätt från början kunde se skulle uppstå. Blir det förbättringar där är det dock förstås bra.

När det gäller rullande visstidsanställningar måste jag säga att vi verkligen har olika åsikter om vad som är balansgången. Om man efter två år fortfarande inte har förstått om en person är lämplig eller inte bör man nog fundera över sin roll som arbetsgivare lite mer.

När det gäller bemanningsföretag får jag väl säga att det är bra att det finns kollektivavtal för dem som är bemanningsanställda, men fortfarande är det så att förhållandena på arbetsmarknaden ändras på ett sätt

som är olyckligt när man tar in bemanningsanställda för att göra sådant som redan görs.
(forts. 10 §)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.46 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Frågestund

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

9 § Frågestund

Anf. 18 TALMANNEN:

Jag vill hälsa statsråden välkomna. Frågor besvaras av statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd, statsrådet Peter Norman, statsrådet Hillevi Engström och försvarsminister Karin Enström. Statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde.

Fas 3

Anf. 19 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Herr talman! Regeringens Nuonskandal tänker jag inte fråga om. Jag väljer att fråga om fas 3, som är det främsta tecknet på regeringens misslyckade jobbpolitik. Det är i dag över 36 000 inlåsta i åtgärder.

Regeringen har förvandlat fas 3 till en marknad där de långtidsarbetslösa står till förfogande för olika tvivelaktiga företag. Staten betalar ut ungefär 140 miljoner kronor i månaden till dessa bolag.

Nu kan vi läsa i medierna om ett företag som heter Osynliga jobb, som har fas 3. Det har stängt av en deltagare som vägrade vara med på en aktivitet där man skulle sitta på golvet och rita av sina fingrar.

Den här avstängningen innebär att den arbetslöse blir avstängd från aktiviteten och blir av med all ersättning. Han får inga ersättningar alls, trots att Arbetsförmedlingen aldrig har besökt företaget.

Varför skickar regeringen arbetslösa till fas 3 trots att det inte leder till jobb?

Anf. 20 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Tack för frågan, Raimo Pärssinen!

Vi skulle kunna hålla på och raljera och göra oss lustiga över olika saker. Men det tror jag vore att göra enskilda individer en väldigt stor björntjänst.

Om vi skulle titta på hur det egentligen ser ut vet vi att det finns människor som har varit borta från arbetsmarknaden väldigt lång tid av olika

orsaker. Vi vet att det är många med utländsk bakgrund som har kommit hit sent i livet. Vi vet att det är människor som har varit sjuka.

Vi behöver sätta in alla möjliga verktyg för att verkligen få tillbaka de personerna i arbete. Det kan göras på olika nivåer. Att ha en sjuk- och aktivitetsersättning och sedan komma i arbete är en dröm för många. Tidigare hade vi förtidspension som en lösning rent statistiskt. Det tycker jag är fel mot människor.

Nu gäller det att använda så många bra verktyg som möjligt för att människor aktivt ska kunna komma tillbaka i arbete.

Anf. 21 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Herr talman! Det är nog bara regeringen som är stolt över fas 3 i dag. Det utnyttjas felaktigt. Det är nystartade företag som gör pengar på arbetslösa.

De får inte den hjälp som utlovas, ingen utbildning och ingen ersättning. I stället för att ge företag pengar för att hitta på jobb kan vi väl ge dem som är inlåsta i fas 3 en riktig lön för att utföra riktiga arbetsuppgifter.

Herr talman! Revymakarna Hasse och Tage gjorde en gång en underhållande film med namnet *Släpp fångarne loss, det är vår!* Det kan vi nu travestera. Vi socialdemokrater säger till regeringen: Släpp på prestigen, lägg ned fas 3!

Anf. 22 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Det hade kanske varit bra om Raimo Pärssinen i mening nummer två hade tänkt sig något slags förklaring på: Hur kommer riktiga jobb till? Det handlar om riktiga jobb där människor kan få en anställning och en riktig lön. Det är naturligtvis drömbilden för alla och det som vi från regeringens sida också jobbar mot.

Vad gör vi då? Jo, regeringen har sett till att göra det billigare att anställa fastän man får en riktig lön. Sådant är Socialdemokraterna emot. Vi försöker att utbilda människor. Vi har fler platser i högskolan än vad som varit tidigare för att rusta människor till jobb.

Sedan har vi dem som är allra längst bort från arbetsmarknaden. Jag tycker att man ska se dessa människor på fullt allvar och skapa förutsättningar för dem. Men där det finns företag som skor sig och fuskar – lite grann det Raimo Pärssinen var inne på – där ska fusket beivras. Det är ett uppdrag som bland annat Arbetsförmedlingen har.

Direktiv om järnvägens organisation

Anf. 23 ANNIKA LILLEMETS (MP):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till infrastrukturminister Catharina Elmsäter-Svärd.

Järnvägsutredaren Gunnar Alexandersson presenterade sitt delbetänkande i utredningen om järnvägens organisation den 2 december. Vid remissmötet den 18 december fick vi information om att tilläggsdirektiven till utredningen skulle komma i februari månad.

Miljöpartiet anser att det är väldigt viktigt att det blir utrett hur järnvägsunderhållet kan organiseras bättre och punktligheten förbättras. Vi

har därför vid ett flertal tillfällen stött på regeringen och undrat när direktiven kommer. Min fråga till infrastrukturministern är helt enkelt: När kommer de?

Anf. 24 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Tack för din fråga, Annika Lillemets. Jag kan svara väldigt kort och enkelt. De är klara. Det ska formellt fattas beslut om dem. Vilken dag som helst kommer de att finnas offentliga.

Anf. 25 ANNIKA LILLEMETS (MP):

Herr talman! Tack så mycket! Det var välkommet. Vi undrar vidare om det i tilläggsdirektiven kommer att finnas ett tydligt uppdrag till Gunnar Alexandersson som vi i Miljöpartiet har föreslagit i vårt remissyttrande. Det är att utredaren ska presentera ett förslag på en underhållsstruktur där Trafikverket bedriver underhåll i egen regi och också presentera hur man kan gå över till en sådan organisation på ett smidigt sätt. Kommer det att finnas med i tilläggsdirektiven?

Anf. 26 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Svar nej.

Skatteintäkterna från välfärdsföretagen

Anf. 27 LOTTA OLSSON (M):

Herr talman! Min fråga är till finansmarknadsminister Peter Norman.

Vi hör ofta i debatten att det finns kritik mot vinster i välfärden. Det är en sak. Dessutom hävdar man i debatten att dessa vinster skulle undanhållas från skatt. Vinsterna påstås helt enkelt flyttas till skatteparadis utomlands.

Att det historiskt funnits sådana skatteupplägg är en sak, men hur ser det ut i dag? Flyr vinster från välfärdsföretag utomlands och undkommer skatt? Vad gör regeringen i så fall för att förhindra den skatteflykten?

Anf. 28 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Herr talman! Tack så mycket för frågan! Det är en behjärtansvärd fråga och ett behjärtansvärt ändamål.

Regeringen har täppt till möjligheten att med så kallade räntesnurror skicka pengar till länder med lägre skattesats än vad vi har i Sverige. Detta har varit väldigt framgångsrikt. Det har inbringat ett stort antal miljarder till statsbudgeten.

Förutom detta har regeringen varit väldigt lyckosam med att teckna informationsutbytesavtal med ett stort antal länder i världen som möjliggör att man kan få fast folk som försöker smita från beskattning i Sverige och även i andra länder.

Till dags dato är det egentligen bara två länder i världen som vi inte har ett sådant utbyte med. Det är Förenade Arabemiraten och Hongkong. I Förenade Arabemiraten verkar det som att man rör lite på sig, medan man i Hongkong fortfarande har en njuugg inställning.

Min förhoppning är att man under en ganska snar framtid kan täppa till i princip i alla länder över huvud taget så att vi får beskattning där den hör hemma.

Prot. 2013/14:91
27 mars

Frågestund

Anf. 29 LOTTA OLSSON (M):

Herr talman! Finansmarknadsministern menar att de avtal som Sverige ingått innebär att bolag betalar skatt i högre grad i dag, som jag kan tolka svaret. Något som är viktigt för oss är att känna tilltro till skattesystemet. Kommer det in mer pengar efter att avtalen har ingåtts?

Anf. 30 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Herr talman! I första hand är detta informationsutbytesavtal. Vi vill ha information om vilka kapitalinkomster som till exempel svenskar har utomlands och tvärtom i bägge riktningar. Informationsutbytesavtalen är ganska nya. Vi får nog vänta och se på effekterna.

Däremot ser vi effekter redan nu med att människor utomlands ifrån frivilligt kontaktar Skatteverket för att göra tilläggsdeklarationer. De inser att de kommer att åka fast förr eller senare. Jag har inte de exakta siffrorna klart för mig, men det är åtminstone miljardbelopp.

Detta kombinerat med att vi har stängt utrymmet för så kallade räntesnurror innebär att vi har fått både ett mer rättssäkert system och betydligt mer pengar som vi kan använda till behjärtansvärda ändamål som skola, vård eller omsorg.

Försvarets personalförsörjning

Anf. 31 MIKAEL JANSSON (SD):

Herr talman! Jag har en fråga till försvarsministern. Insatsorganisation 14, regeringens alternativ till ett svenskt försvar, kommer inte att vara färdigställt i år, 2014. Måldatum är i stället 2023.

Ett av de svåraste problemen med att skapa IO 14 har varit att få tillräckligt många att skriva på de temporära kontrakten – GSS/T-kontrakten. Ett annat problem är att soldater och sjömän i den nya organisationen erhåller för lite övning.

Mot den bakgrunden kan man ställa sig frågan om den nedskärning som regeringen gjorde förra året i Regeringsbeslut 5 var klok. 500 miljoner kronor lades som sparbetning på personalramarna. Ett större antal tjänster var därför tvungna att avslutas.

Min fråga är: Har sparbetningen i Regeringsbeslut 5 från förra året om 500 miljoner kronor på personalramarna påverkat Försvarsmaktens övningsverksamhet och det nationella försvarets beredskap?

Anf. 32 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! Försvarsmakten genomgår nu en omfattande förändring. Syftet med reformen är att vi ska få en stärkt försvarsförmåga och tillgängliga och användbara förband. För att uppnå detta är det viktigt att vi har rätt personal som får rätt utbildning, att vi har rätt materiel och att personal och materiel får öva i förband. Det är viktigt att övningarna kan ske både nationellt och internationellt.

På personalsidan har Försvarsmakten nu genomfört ett aktivt arbete. Rekryteringen går bra. Det går bra att anställa de kontinuerligt tjänstgörande soldaterna, men det går lite trögare när det gäller tidvis tjänstgörande soldater.

De ekonomiska förutsättningarna för Försvarsmakten på både kort och lång sikt har vi arbetat intensivt med. Jag kommer i mitt nästa inlägg att berätta vad Regeringsbeslut 5 egentligen innebär. Det är inte en besparing.

Anf. 33 MIKAEL JANSSON (SD):

Herr talman! Vi ser i Krim hur ett strategiskt angrepp kunde utföras av den ryska krigsmakten utan förvarningar. Mot den bakgrunden är det märkligt att den svenska regeringen minskar personalramen för den militära underrättelsetjänsten Must som en följd av Regeringsbeslut 5.

För att vår beredskap ska fungera krävs bra underrättelser. Min fråga är: Kommer det från regeringens sida fler besparingar på försvarets personal i år?

Anf. 34 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! Mikael Jansson vet lika väl som jag att regeringen med riksdagens hjälp har höjt försvarsanslagen två år i rad. Vi har höjt materielanslaget, och vi har höjt anslaget för personal i det så kallade förbandsanslaget.

Vi har som sagt arbetat intensivt tillsammans med myndigheten Försvarsmakten för att hitta lösningar på ekonomin på kort och på lång sikt. På lång sikt har vi sett att Försvarsmakten i sina bedömningar har hamnat högt när det gäller ökade personalkostnader, det vill säga fördyringar. Det är därför vi lade uppdraget redan nu att på sikt, fram emot 2019, se till att man inte hamnar alldeles för högt.

Nu är vi mitt inne i förberedelser för nästa inriktningsbeslut. Här gäller det verkligen att dra slutsatser både av vad som har hänt precis nyligen i Ukraina och av hur det ser ut i övrig säkerhetspolitisk utveckling.

Det vi kan konstatera är att det inte är en besparing. Man kan inte banta bort en befarad övervikt.

Neddragningar inom Kustbevakningen

Anf. 35 ÅSA LINDESTAM (S):

Herr talman! Också jag vill ställa min fråga till försvarsministern.

Jag är intresserad av Kustbevakningen, och jag har sett den som en liten välskött myndighet bland alla andra. För många år sedan fick de i uppdrag att köpa in flygplan och båtar, och för många år sedan var dessa också levererade. Men nu i januari fick de en förfrågan: Hur ser budgeten ut om ni får dra ned med 133 miljoner, och vad kommer att finnas kvar?

Kustbevakningen skickade, trogna som de är, ut en förfrågan till andra myndigheter. De fick svaret: Vi kommer inte att utföra vissa arbetsuppgifter, eller så måste vi anställa egen personal och köpa egna båtar. Varsel är på väg; generaldirektören håller på att jobba med det.

Jag skulle vilja ställa frågan till försvarsministern: Vilken statsfinansiell vinst ser försvarsministern och regeringen i att dra bort dessa pengar

Anf. 36 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! Kustbevakningen är en myndighet som utför många uppgifter. De har både fått utökade uppgifter och utökad materiell förnyelse – fler fartyg och fler flygplan.

Det Kustbevakningen nu har talat om är att man på sikt befarar att man helt enkelt inte får ekonomin att gå ihop. Man har inkommit med ett underlag till Regeringskansliet, till Försvarsdepartementet, som vi nu håller på att analysera.

Jag vill ge Åsa Lindestam rätt i att eftersom Kustbevakningen i dag utför många uppgifter blir det verkligen en grannlaga uppgift att se till att det inte uppstår kostnader på ett annat departements utgiftsområde om man måste minska på uppgifterna. Då har vi inte kommit framåt på någon väg.

Det vi nu gör inom Försvarsdepartementet i dialog med Kustbevakningen är att se hur vi ska omhänderta underlaget och vilka de eventuella konsekvenserna kan bli.

Anf. 37 ÅSA LINDESTAM (S):

Herr talman! Det var ett intressant svar – tack för det! Men vi kunde se redan i de svar som har kommit in att detta kommer att betyda att arbetsuppgifter inte kommer att utföras över huvud taget i så fall. När de inte blir gjorda – hur ska vi då förhålla oss till den myndighetsutövning som man ändå har?

När jag tittar på mina hemtrakter, Hudiksvall, ser jag att kustbevakningen där kommer att försvinna helt, och i Gävle kommer man, vad jag förstår, att dra ned på den rejält. Varsel på mellan 150 och 250 personer över hela landet kommer att läggas utefter våra kuster. Detta blir en fördyring, vad jag kan se.

Jag funderar på hur ministern tänker ta ansvar för detta. Kommer det att skickas ut en konsekvensbeskrivning av vad som kommer att hända längs våra kuster? Detta kommer att beröra tullen, Naturvårdsverket, polisen och alla dessa andra myndigheter som är inblandade och som Kustbevakningen gör arbetsuppgifter åt. Kommer vi att få se en konsekvensbeskrivning?

Anf. 38 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! Det är just på grund av detta – tillsammans med att titta på den långsiktiga ekonomin – som vi måste göra detta arbete inom Regeringskansliet. Det gäller inte bara Försvarsdepartementet, utan vi ska gemensamt bereda med övriga berörda departement. Det är viktigt att myndigheten signalerar att man ser att man har problem med att få balans mellan verksamheten och ekonomin – och det har man gjort i god tid.

Vi bereder detta nu, och det kommer naturligtvis besked, inte minst i nästa budgetproposition. Men jag vill understryka att det arbete som Kustbevakningen utför är mångfasetterat. Östersjön är viktig på en mängd sätt. Inte minst är den viktig och känslig när det gäller miljöräddning, vilket är en av Kustbevakningens huvuduppgifter och något som man har fått ny materiel för att kunna genomföra.

Det är som sagt för tidigt att ge konkreta besked nu. Vi arbetar med detta inom Regeringskansliet.

Stöd till veteransoldater

Anf. 39 HELEN ANDERSSON (C):

Herr talman! Min fråga går till Karin Enström. Sverige deltar, och ska även fortsättningsvis delta, i internationella fredsinsatser för att hejda inbördeskrig och terror mot befolkningen.

Situationen i flera länder i Afrika, till exempel i Mali, är mycket allvarlig. Sverige ska delta med upp till 250 soldater, vilket är positivt. Detta är soldater – män och kvinnor – som gör sin insats för fred och säkerhet. De riskerar att skadas eller ytterst att mista sina liv. Därför är det oerhört viktigt att Sverige behandlar sina soldater och veteraner mycket väl efter hemkomsten och ger allt stöd som är möjligt om de har fysiska eller psykiska skador.

Jag vet att Sverige har utvecklat sitt stöd de senaste åren, men jag tror att ännu mer kan göras. Vad anser försvarsministern?

Anf. 40 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! Detta är en angelägen fråga och någonting som regeringen har tagit på stort allvar. För första gången har nu Sverige en sammanhållen veteransoldatpolitik, och det är jag stolt över.

Det handlar om hur vi tar hand om våra soldater och anhöriga såväl före och efter som under en insats. Det är många delar i detta för att få det att fungera. Det är ett ansvar som myndigheten Försvarsmakten har. Det är också svåra frågor, som handlar om hur man får hjälp med att få stöd av det övriga samhället om man skulle råka skadas – oavsett om det är en skada som syns eller en som man inte kan se.

Vi har utökat ansvaret i tid för våra veteraner. Det pågår en utredning för att ytterligare titta på hur detta veteranansvar fungerar. Kan det omfatta andra personalkategorier som också gör insatser i fredsfrämjande operationer?

Staten har ett ansvar både för att ta hand om våra veteraner och, självfallet, för att visa uppskattning för dem som gör dessa viktiga insatser.

Anf. 41 HELEN ANDERSSON (C):

Herr talman! Då undrar jag hur det ska gå till.

Anf. 42 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! En hel del av de beslut som vi har fattat håller nu på att implementeras eller har redan implementerats, inte minst i och med att det finns veteranhandläggare och utökad kompetens för att just kunna ta hand om veteraner som kommer tillbaka. Det är också viktigt att inte bara se på hur man ska koncentrera sig på ett omhändertagande efteråt utan också på hur man förbereder i utbildning och när man bygger förband som ska göra en insats. Sedan måste man också se på hur det här fungerar under tiden och på omhändertagandet vid hemkomsten.

Regeringen har också givit Försvarsmakten större möjligheter att kunna ge bidrag till organisationer som stöder anhöriga. De genomför en

väldigt viktig insats. Det kan också handla om utbildning eller samtal innan någon anhörig åker i väg, stöd till familjen under tiden och möjlighet att träffas, prata och få hjälp när man kommer hem.

Prot. 2013/14:91
27 mars

Frågestund

Exportindustrins kostnader för brister i järnvägsdriften

Anf. 43 LEIF PETTERSSON (S):

Herr talman! Min fråga går till infrastrukturminister Catharina Elmsäter-Svärd.

I måndags kom det alarmerande och allvarliga siffror gällande järnvägskaoset i Sverige och om hur mycket det kostar svensk exportindustri. En forskningsrapport från KTH visar att järnvägskaoset kostar den svenska exportindustrin ungefär 1,5 miljarder per år. Bara för SSAB är kostnaden 150 miljoner per år.

Per Bondemark, chef för SSAB i Luleå, har sagt följande: Problemet är att det saknas en politisk inriktning att göra någonting åt det här. Det är bråttom, och det är viktigt att det händer saker.

Jag vill fråga infrastrukturministern: Hur mycket kommer det här att kosta för svensk exportindustri nästa år?

Anf. 44 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Den frågeställning som Leif Pettersson lyfter fram är naturligtvis oerhört angelägen för Sverige som är en starkt exportberoende nation. När det gäller konkurrenskraft och fler jobb måste infrastrukturen fungera väl. Järnvägen har inte fungerat väl under många år, men de senaste åren har vi successivt ökat anslaget, inte minst för drift och underhåll. I år har vi anslag på mer än dubbelt så mycket för drift och underhåll som 2006.

I den nationella plan som regeringen snart kommer att presentera har vi särskilt fokuserat på godskorridorer, inte minst för företag som SSAB. I remissvar som vi har fått från Näringslivets Transportråd, där Per Bondemark som här nämndes är ordförande, har det bara varit goda vitsord gällande regeringens tänkta godsstråk och arbetspendlingsinsatser.

Anf. 45 LEIF PETTERSSON (S):

Herr talman! Det kan ju låta betryggande, men faktum kvarstår trots allt att järnvägskaoset kostar 1,5 miljarder per år i dag. Då är frågan vad man kan göra åt det på kort sikt. Man är knappast hjälpt inom svensk exportindustri av ett tioårigt perspektiv. Det är ju nu som man förlorar pengar. Det är nu som någonting måste göras.

Ministern säger att det har varit på det här viset under lång tid. Ja, så har det varit. Jag kan också konstatera att Moderaterna under alla år, oavsett om de varit i opposition eller i regering, har föreslagit att man ska lägga mindre pengar än vad vi socialdemokrater har velat lägga på infrastrukturen. Detta går inte ihop, fru minister.

Anf. 46 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Den stora skillnaden, Leif Pettersson, mellan Alliansen med Moderaterna och Socialdemokraterna är snarare att vi när vi är i majoritet föreslår mer pengar.

Konkurrenskraft och förutsättningar för fler jobb är egentligen det som vi behöver i det här landet för att göra alla andra satsningar som vi vill göra, inte minst på infrastrukturens sida. Alliansregeringen menar allvar med att finansiera detta krona för krona, och vi ser nu hur de insatser som har gjorts på underhållssidan de senaste åren börjar ge effekt. Vi lägger fokus i och runt storstadsområdena, för det påverkar också mer eller mindre alla tåg som ska till eller passera Stockholm.

Detta görs tillsammans med de olika aktörerna för att schemalägga underhåll och få tågplaneringen att fungera.

Kritik mot Ideas administration

Anf. 47 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Herr talman! Jag har en fråga som jag tror att statsrådet Engström bäst kan besvara.

Fria, oberoende och rättvisa val brukar benämnas vara demokratins folkfest. Man kan också ta med folkomröstningar i uppräkningsen. Vi har dock på senare tid sett någon folkomröstning som kanske inte har varit helt fri.

I mitten av 1990-talet tillkom demokratiinstitutet Idea på initiativ av den tidigare socialdemokratiska statssekreteraren Bengt Säve-Söderbergh, och det är lokaliserat till Stockholm. Under senare tid har jag lagt märke till att det har förekommit ganska mycket kritik mot Idea, inte mot deras syften när det gäller hur man ska göra med valen när man kommer utomlands men mot administrationen.

Jag tycker att det är en viktig fråga för vårt bistånd, som väl ingår i det här också, att det inte förlösas några skattepengar på internationella organisationer just som Idea som borde vara föredömen.

Anf. 48 Statsrådet HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Tack för frågan, Gunnar André! Det stämmer att vi har ett internationellt institut som är beläget här i Stockholm och som bildades 1995. Jag tror att många av oss som länge har verkat i riksdagen inte har haft en aning om att det ligger alldeles här intill, mitt i Strömmen. De jobbar med demokratifrågor. Sverige är ett av 27 eller 28 medlemsländer i den här mellanstatliga organisationen. Vi har varit pådrivande under senare år, för det har uppstått misstankar om att man inte har använt pengar på ett ansvarsfullt sätt. Där har vi tagit initiativ som jag kan återkomma till i mitt nästa inlägg.

Anf. 49 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Herr talman! Jag vill gärna ha reda på vad Sverige, som är ett av de här 27 eller 28 medlemsländerna, gör för detta. Det har bland annat diskuterats, har jag förstått, att internrevisionen inte har fungerat. Just en organisation av internationellt snitt som denna, som ju ligger här på Helgeandsholmens grannö Strömsborg, måste absolut vara ett föredöme för att man ska kunna ha förtroende för dess sätt att verka i dess verkliga syfte.

Jag vill alltså gärna veta vad lilla Sverige kan göra i det här sammanhanget.

Anf. 50 Statsrådet HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! För regeringen är det viktigt att biståndsmedel ska komma fattiga och förtryckta människor till del och att man ska kunna bidra till att genomföra val på ett demokratiskt sätt.

Redan 2012 var det betydande problem på Idea, och den föregående biståndsministern höll då inne det årliga budgetstödet till Idea med krav på att man skulle göra förändringar och införa internrevision. Jag är fortfarande inte nöjd med det som har skett, utan vi har gått vidare och till exempel sagt att den nya chef som ska rekryteras inte ska få en högre lön. Vi ska se till att rutiner fungerar och att det finns ett absolut stopp mot att biståndspengar går in på människors konton och används till amorteringar på bostadslån.

Det finns fortfarande frågetecken, och jag är inte nöjd med hur det hanteras. Vi fortsätter att ha strikt påverkan så gott vi kan och att försöka få med oss likasinnade länder som till exempel Norge och Nederländerna som också är stora givare.

Järnvägsunderhållet

Anf. 51 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Jag har en fråga till infrastrukturministern, och den är en fortsättning på de tidigare två frågorna om järnvägsunderhållet.

Vi har ju ett splittrat järnvägsunderhåll i Sverige. Det är splittrat och ineffektivt, och det kostar oss tågpendlare mycket tid och arbetade timmar och innebär stress. Som Leif Pettersson påtalade går industrin miste om stora belopp, och det påverkar ju jobben, tillväxten och konkurrenskraften. Nu sade infrastrukturministern att hon alldeles snart ska tillsätta utredningen som vi i riksdagen redan har bestämt att hon ska tillsätta. Nu är det dags, sade infrastrukturministern.

Vi är frustrerade, och industrin är frustrerad. I Falköping får man säga upp underhållsarbetare för att regeringen sänker underhållsanslaget jämfört med förra året.

Anf. 52 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Jag tror att många som använder järnvägen i dag, oavsett om man ska åka till jobbet eller studier eller om man transporterar varor, skulle önska att vi hade en mer robust järnväg. Å andra sidan har antalet som faktiskt reser med järnvägen ökat otroligt under de senaste tio åren, inte minst den regionala trafiken. Detta gör att vi har kapacitetsbrist vissa tider, vissa dagar och på vissa sträckor. Framför allt har vi flaskhalsar. Det håller just nu håller på att byggas bort, inte minst med Citybanan.

Jag har dock varit oerhört fokuserad på att vårda den infrastruktur vi har. Detta är ingen quick fix. Det börjar märkas genom det minskade antalet tågförseningar, men det är fortfarande inte bra.

Nu är vi uppe i nivåer där vi har dubbelt så stort anslag till järnvägens underhåll 2014 än vad som var fallet 2006. Och den vägen tänker vi fortsätta på.

Anf. 53 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Det är ett märkligt uttalande att ni tänker fortsätta på den vägen eftersom ni drog ned från det som ni själva hade höjt. Det är naturligtvis rimligt att man höjer med tanke på inflation och att det kostar mer för varje år. Det är alldeles rätt. Tyvärr har ni alltid anslagit mindre pengar till underhåll än vad vi socialdemokrater har gjort, oavsett om ni har varit i opposition eller som nu när ni styr.

Det är klart att det ska satsas mer, men ni har inte ökat anslagen för varje år. Ni har dragit ned, tvärt emot vad Catharina Elmsäter-Svärd säger.

Det är jättebra att fler vill åka tåg, men vi hindras i vår ambition att vilja åka tåg. Många tvingas numera att ta bilen i stället. Man litar nämligen inte på att tåget ska komma fram.

Dessutom har vi ett splittrat järnvägsunderhåll som regeringen inte tänker göra något åt, som bara är ineffektivt och där människor nu sägs upp, till exempel i Falköping. Det är människor som inget hellre vill än att underhålla vårt fina järnvägsnät.

Anf. 54 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Låt mig vara tydlig! År 2006 var det avsatt 4,2 miljarder kronor för drift och underhåll av järnväg. Jag gör det enkelt även för Monica Green: Det är i 2013 års priser, så att vi inte jämför äpplen och päron. År 2014, i år, disponerar Trafikverket över 9 miljarder kronor för drift och underhåll.

Min enkla fråga är: Är 9 miljarder mer eller mindre än 4,2?

Detta är den stora skillnaden. Att järnvägens drift och underhåll behövs återhämta sig tar vi på allvar. Men vi är dessutom en regering som förmår att krona för krona stärka konkurrenskraften för fler jobb i Sverige genom att även bygga om och bygga ny järnväg, vilket också behövs.

(Applåder)

Vattenfalls köp av ryskt kärnbränsle

Anf. 55 LARS ERIKSSON (S):

Herr talman! Jag har en fråga till finansmarknadsministern.

Som har framgått i medierna undersöker statliga Vattenfall om det är möjligt att köpa ryskt kärnbränsle till de svenska kärnkraftsreaktorerna. Det ryska kärnbränslet ska testas i Ringhals 3 nu i april. Om det fungerar bra är tanken att börja köpa ryskt kärnbränsle redan om några år.

Rysslands vice premiärminister uttalade för någon vecka sedan att man nu stoppar alla leveranser av kärnbränsle till Ukraina på grund av, som det heter, det ostabila läget i landet. Därtill konstaterar han att Ryssland har problem att leverera till EU-medlemmar som Tjeckien, Bulgarien, Slovakien och Ungern.

Enligt vilken strategi är det bra att Sverige ska förlita sig på ryska kärnbränsleleveranser? Vad är regeringens uppfattning om det som Vattenfall nu håller på med? Och tycker regeringen att detta ens är lämpligt?

Anf. 56 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Herr talman! Tack för frågan, Lars Eriksson! Det är en angelägen fråga som jag och Lars Eriksson har debatterat tidigare.

Vattenfalls styrelse och ledning fattar beslut för bolaget. Vår roll som ägare är att utforma riktlinjer för bolaget, sätta upp ekonomiska mål och inte minst utse styrelseledamöter i bolaget som ser till att bolaget sköter sig på det sätt som vi har stipulerat.

Vad gäller kärnbränsle från Ryssland har Vattenfall i dag två leverantörer. Och för att få ökad konkurrens på marknaden prövar man sig nu fram för att eventuellt hitta ytterligare leverantörer. I det aktuella fallet prövar man en ny leverantör som råkar vara från Ryssland. Man kommer att fatta beslut tidigast 2019, förmodligen 2020, om man avser att ta in en ytterligare leverantör till Vattenfall.

Hur läget ser ut då i Ryssland och i omvärlden vet vi inte riktigt. Men jag tycker att Vattenfalls ambition att öka konkurrensen på marknaden så att vi får lägre elpriser för våra konsumenter är att föredra.

Anf. 57 LARS ERIKSSON (S):

Herr talman! Det märkliga är att vi i dag har en bra ordning för kärnbränsleleveranser. I dag är Westinghouse leverantör till kärnbränslekraftverken genom Vattenfall. Westinghouse ligger som bekant i Västerås där över 1 000 personer jobbar inom verksamheten.

Vad jag kan förstå finns det inte heller någon som helst kritik mot de leveranser som Westinghouse har på området.

Det ryska företaget som Vattenfall förbereder sig för att göra affärer med är indraget i flera korruptionsskandaler.

Det finns väldigt goda skäl att ifrågasätta om detta över huvud taget är lämpligt, inte minst med tanke på att EU:s ledare diskuterar sanktioner mot Ryssland. Då kan man fråga sig om regeringen har glömt att informera Vattenfall om detta.

Frågan kvarstår: Enligt vilken strategi är det bra för Sverige att börja förlita oss på leveranser från Ryssland? Dessa diskussioner pågår ju.

Anf. 58 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Herr talman! Vattenfalls strategi ska besvaras av styrelsen och ledningen i Vattenfall. Det är inte rimligt att vi som politiker går in och tar affärsmässiga beslut för Vattenfall om vilka leverantörer de ska ha.

I och med att jag fick en interpellation av Lars Eriksson för ett tag sedan kontaktade jag bolaget och konstaterar att de har ambitionen att göra marknaden för kärnbränsle mer konkurrensutsatt. Därför tar de in nya leverantörer, för att studera om det är möjligt att öka konkurrensen och på så sätt pressa priserna.

Naturligtvis ska de statliga företagen, som Lars Eriksson säger, agera föredömligt. Den alliansregering som nu sitter vid makten har, till skillnad från den socialdemokratiska regeringen, infört ett hållbarhetskriterium för de statliga bolagen som bland annat innebär att man ska agera föredömligt. Och det gäller även Vattenfall och deras leverantörer av kärnbränsle.

Frågestund

Anf. 59 ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till försvarsministern.

Utvecklingen på Krimhalvön har förändrat säkerhetsbilden i vår närhet. Försvarsberedningen har därför getts mer tid, och försvarsministern har sagt sig vara beredd att ompröva anslagen till Försvarsmakten.

Samtidigt är Sverige, utan att vara medlem, den mest aktiva parten i Natosamarbetet. Är det inte dags att nu tillsätta en bred utredning för att se över förutsättningarna för medlemskap i Nato, med tanke på den förändrade säkerhetsbilden?

Anf. 60 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! Sveriges säkerhetspolitiska linje, eller säkerhetspolitik, har utvecklats successivt genom åren, naturligtvis mycket på grund av vad som har hänt i vår omvärld och vår syn på hur beroende vi är av andra länder.

I det senaste försvarspolitiska inriktningsbeslutet konstaterar vi att vi bygger säkerhet tillsammans med andra. Vi ser också att vi är väldigt beroende av andra länder. Händelser, nära oss eller lite längre bort, kan få stora konsekvenser för vår säkerhet. Det är inte heller svårt att se att om vi skulle drabbas av något, en kris eller en konflikt, skulle det få påverkan både på våra grannländer och på övriga europeiska länder.

Det vi nu ser i Europa kommer verkligen att påverka Europas säkerhet och därmed också Sveriges säkerhet. Då kan man fundera kring om vi ska vidareutveckla vår säkerhetspolitiska linje.

Anf. 61 ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! Försvarsmakten har gjort en perspektivstudie där man på regeringens uppdrag har tittat på hur försvaret ska se ut 2020 och framåt. För att hantera en eventuell konfliktsituation i vårt närområde pekar Försvarsmakten själv på att det antingen behövs väsentligt ökade resurser eller att vi stärker vårt beroende av omvärlden. Därför tycker Kristdemokraterna att det är läge att utreda Natomedlemskap.

Min följdfråga till försvarsministern är: När tror försvarsministern att vi skulle kunna se en sådan utredning?

Anf. 62 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! Jag själv, och mitt parti, tycker att en naturlig utveckling av vår säkerhetspolitiska linje skulle vara att Sverige skulle kunna bli medlem i Nato på sikt.

Det är Moderaterna och Folkpartiet ensamma om att tycka i riksdagen. Vi har varit väldigt tydliga från Moderaternas sida – och statsministern har varit mycket tydlig – med att om vi verkligen ska diskutera den frågan, ja då måste det finnas ett brett politiskt stöd i riksdagen och ett brett stöd hos befolkningen. Den typen av beslut är oerhört viktiga och långtgående, och de har stor betydelse för vår säkerhet och för vår framtid. Därför måste de fattas i brett samförstånd. Det är allvarliga och långsiktiga frågor.

Jag har tillsatt en utredning om Sveriges försvarspolitiska samarbeten utifrån det som Försvarsberedningen kom överens om i sin säkerhetspolitiska rapport.

Prot. 2013/14:91
27 mars

Frågestund

KU:s utfrågning om Nuonaffären

Anf. 63 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Jag har en fråga till Peter Norman med anledning av att han är ansvarigt statsråd vad gäller det statliga ägandet.

Jag har vid flera tillfällen debatterat statens agerande kring Nuonaffären och fått olika svar. Finansministern angav den 15 februari förra året att hela regeringen var informerad. Statsministern har därefter sagt att det var den tidigare näringsministern Maud Olofsson som kände till allt beträffande affären. Sedan har vi kunnat läsa en logg från Näringsdepartementet där det framgår att hela det inre kabinettet, det vill säga parti-ledarna för samtliga allianspartier, varit informerat, vilket finansmarknadsministern sagt sig inte känna till.

Nu vägrar den tidigare näringsministern att komma till konstitutionsutskottet, likaså tidigare sakkunniga Elisabeth Thand Ringqvist. Min fråga till Peter Norman är: Finns det någon i regeringen som borde komma till KU i stället för Maud Olofsson?

Anf. 64 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Herr talman! Konstitutionsutskottet väljer att kalla de personer de så önskar. I den här frågan har de begärt att få kalla statsministern och finansministern, och de kommer naturligtvis till KU för att svara på frågor. Vad jag vet kommer KU att inleda sin granskning i april månad. Det är den ordning vi har i riksdagen. De här frågorna behandlas i konstitutionsutskottet, och sedan reder man ut dem på bästa sätt. Jag är övertygad om att både statsministern och finansministern kan svara för sig och bringa klarhet i affären.

Anf. 65 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Eftersom finansministern, statsministern, finansmarknadsministern och även tidigare näringsministern har olika bilder hade det varit vällovligt om tidigare näringsministern kommit till KU för att diskutera frågan. Finansmarknadsministern har ju sagt att det är hon, och bara hon, som känner till hur turerna gått när det gäller hanteringen av Nuon.

Nu säger finansmarknadsministern att det räcker med finansministerns och statsministerns syn, som är en helt annan än den tidigare näringsministerns. Oppositionen kan inte känna någon större tillfredsställelse med att alla korten inte läggs på bordet.

Därmed, herr talman, får jag väl inse att jag inte kommer att få reda på något mer.

Anf. 66 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Herr talman! Jag får nog korrigera Eva-Lena Jansson. Det jag sade var att konstitutionsutskottet har rätt att kalla dem de så önskar. Det är inte jag som kallar, det är inte heller statsministern, utan det är konstitut-

ionsutskottet som gör det. Vilka de kallar har jag som minister egentligen inga synpunkter på. Det viktiga är att det bringas klarhet i affären, och konstitutionsutskottet är det format som riksdagen har för att göra det.

Låt oss se fram emot den behandling som kommer att börja i april. Jag är övertygad om att ifall konstitutionsutskottet inte är nöjt med de personer som kommer kan de kalla fler för utfrågning. Det är väl deras prerogativ att göra det.

Försvarets materieförsörjning

Anf. 67 ANDERS HANSSON (M):

Herr talman! Min fråga går till försvarsminister Karin Enström.

Sveriges försvarsmakt genomgår för tillfället en omfattande förändring i syfte att stärka vår försvarsförmåga. I stället för förband som tidigare endast fanns på papperet får vi nu förband som är direkt tillgängliga, användbara och effektiva. En förutsättning för det är dock en fungerande materieförsörjning. Tyvärr har vi under årens lopp sett flertalet upphandlingar som till synes skenat i väg, utanför såväl regeringens som Försvarsmaktens kontroll.

Vad avser försvarsministern att göra för att säkerställa att i synnerhet större försvarsmaterielbeställningar kan ske mer kontrollerat och strukturerat?

Anf. 68 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! Som frågeställaren säger bygger vi försvarsförmåga. Vi stärker Sveriges försvarsförmåga. Det gör vi genom att personal utbildas och får öva och genom att förbanden har den materiel de behöver. Det är viktigt att påpeka att det är försvarets operativa behov som styr materielanskaffningen.

Den fråga som har diskuterats både i riksdagen och, tror jag, vid myndigheterna under lång tid är: Hur får man en så bra styrning och ordning som möjligt när det gäller anskaffandet av försvarsmateriel? Jag har tillsatt en utredning, och i dag tagit emot den, som just handlar om hur regeringen bättre kan styra Försvarsmaktens långsiktiga materielplanering och materielinvesteringar. Utredarens förslag ser ut att kunna lösa det på ett sätt som liknar infrastrukturlösningar.

Anf. 69 ANDERS HANSSON (M):

Herr talman! Så sent som i fredags besökte jag Kockums i Malmö och diskuterade med ombud från olika fackföreningar frågan om införskaffande av nästa generations ubåt. Det är ett stort och viktigt projekt. Jag kan meddela att de var mycket positiva till försvarsministerns tydliga ställningstagande i Dagens Industri om att undervattensförmåga är ett nationellt säkerhetsintresse.

Det är jättebra att utredningen nu läggs fram. Det är viktigt att få ordning på de större beställningarna. Vi talar om väldigt mycket pengar. Mina följdfrågor blir: Vad sker nu när utredningen har kommit? När kan vi se effekterna av en mer kontrollerad investeringsplan för Försvarsmaktens materielinförskaffning?

Anf. 70 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! Målet med de förslag som lagts fram i utredningen är att vi ska få bättre styrning, bättre uppföljning, större transparens samt även långsiktighet. Det gäller från beslutsfattarnas sida men självklart också från myndigheternas sida. Myndigheterna kommer att ge underlag till regeringen som sedan lämnar förslagen till riksdagen att avgöra om de kan förverkligas – och då ha en betydligt längre framförhållning än i dag. Det blir en helhetssyn, inte uppsplittrat i delar.

Utredningens förslag kommer nu att gå ut på remiss. När vi fått in synpunkterna kan vi börja arbeta för att få in dem i planeringsprocesserna. Det handlar om – nu låter det mycket – tolvåriga materielplaner. De ska naturligtvis vara betydligt mer detaljerade när det gäller de tre första åren och något mindre detaljerade när det gäller de därpå följande tre åren. Tanken med det är att få en helhetssyn och långsiktighet.

Olika beskattning av löntagare och pensionärer

Anf. 71 PETER PERSSON (S):

Herr talman! Min fråga går till statsrådet Elmsäter-Svärd och är skattepolitisk.

Regeringen har sagt sig ha som mål att avskaffa arbetslösheten. Metoden är att sänka skatterna. Vi har fått fem så kallade jobbskatteavdrag, dock inte lägre arbetslöshet. Men jobbskatteskatteavdragen har haft två andra effekter, nämligen mindre resurser till välfärden och en klyfta i beskattning av olika inkomstslag. Alltså betalar en löntagare väsentligt mycket mindre skatt än en pensionär, eller en föräldraledig, på samma inkomst. Det är en djup orättvisa då exempelvis pension är uppskjuten lön.

Anser statsrådet att det är rimligt att ha denna klyfta i beskattning av olika inkomstslag?

Anf. 72 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Peter Persson tar upp en situation som i mångt och mycket är beroende av hur ett land står sig i en ekonomisk kris, hur man klarar av att ha ordning och reda i ekonomin och framför allt hur man klarar av att framtidsinvestera. Regeringen har gjort det mer lönsamt för människor att arbeta men också att arbeta mer. Det är i grunden bra, för det driver en arbetslinje. Det är inte en slump att vi har fler i dag än 2006 som är sysselsatta. Det har gjort det möjligt för oss att satsa mer.

På Peter Persson låter det ungefär som att skattesänkningarna skulle ha gjort att vi haft mindre pengar i landet att röra oss med, och det är ju inte fallet. Snarare har skatteintäkterna ökat, vilket gjort att vi kunnat satsa på fler sjuksköterskor, på fler vårdcentraler, på fler läkare, på bättre skola och så vidare. Dessutom har vi sänkt skatten för pensionärer ett antal gånger.

Anf. 73 PETER PERSSON (S):

Herr talman! Jag noterar att statsrådet rent sakligt faktiskt inte berörde min huvudfråga. Är det rimligt att ha en klyfta i beskattning av olika inkomstslag? Är det rimligt att beskatta exempelvis pensionärer och

arbetslösa hårdare? Det tycker inte vi socialdemokrater, men när kammarerna i går voterade sade allianspartierna nej till att utreda skattesystemet, nej till att ha lika beskattning av samma inkomst. Det var tydligt.

Peter Norman säger i Riksdag & Departement angående skattesänkningar: ”Tittar vi framåt, så ska vi fortsätta den här vägen. — — Det måste bli större skillnader mellan att arbeta och att inte arbeta.” Tala klartext! Säg att ni vill ha denna orättvisa i beskattning mellan löntagare och pensionärer! Vi tycker att det är orättfärdigt.

Anf. 74 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Den tydligheten ligger väl i så fall i att alliansregeringen står bakom en politik som leder till stärkt konkurrenskraft och till att fler människor får jobb. Det är fler som betalar skatt, och skatteintäkterna har ökat de senaste åren. Därför har vi kunnat göra stora satsningar.

Den klarsynte kan se att skillnaden snarare ligger i att socialdemokratien och andra satsar mer pengar på dem som inte vill arbeta och på dem som möjligtvis måste ha bidrag. På vilket sätt skapar det fler jobb? Det är där vi har den stora konflikten.

Alliansregeringen gör reformer som syftar framåt men tar också det som är viktigt här och nu. Vi klarar även av att finansiera det krona för krona. Det är nog det viktigaste beskedet till den som är pensionär och vill ha pension i framtiden.

Svenska Spel och behandlingen av spelmissbrukare

Anf. 75 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Jag vill ställa min fråga till Peter Norman.

Häromåret omsatte Svenska Spel 20 miljarder kronor. Samtidigt gick 28 miljoner kronor till behandling av spelmissbrukare. Det är tyvärr många som är spelmissbrukare i dag: nästan 170 000 personer, 2 procent av befolkningen. Bland unga män är var tionde spelmissbrukare. Man kan även se en fördubbling bland medelålders kvinnor.

De här människorna får sina liv ödelagda. De spelar bort väldigt mycket pengar. Man kan inte komma ifrån att spelmissbrukare står för en del av intäkterna till Svenska Spel. Svenska staten gör också vinst på Svenska Spel. Är det inte rimligt att staten tar ett större ansvar och avsätter mer av vinsten från Svenska Spel till behandling av spelmissbruk?

Anf. 76 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Herr talman! Jag tackar så mycket för denna fråga, som verkligen är behjärtansvärd.

Jag vill börja med att säga att det är väldigt svårt att utreda och hantera spelpolitiken och visa exakt hur man ska gå vidare. Om man rent teoretiskt skulle ha många tusen människor runt Sveriges gränser som kollade alla inkommande transporter skulle man kanske kunna stoppa illegal alkohol från att komma in i Sverige. Men vad gäller spel är det inte så, för spel går som bekant genom luften.

Därför är det svårt att veta vilken väg man ska ta. Våra grannländer har gått olika vägar. Finland har valt ett antal statliga spelbolag. Danmark har valt ett licensieringssystem. Vad vi gör nu är att försöka utvärdera

bägge dessa länders erfarenheter och se om vi ska ändra vår spelpolitik i något avseende. Vi avser att komma tillbaka till kulturutskottet i denna fråga under höstriktsdagen.

Prot. 2013/14:91
27 mars

Frågestund

Anf. 77 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Det är naturligtvis bra att man utvärderar systemen och i bästa fall kan förbättra dem. Men min fråga handlade om pengar. Svenska Spel omsätter 20 miljarder, och svenska staten fick väl häromåret 4 miljarder i intäkter som överskott. Då är det rimligt att en del av pengarna går till behandling av spelmissbruk. Det är ett stort problem i dag att det avsätts så lite resurser. Spelmissbrukarna hamnar mellan stolarna. Många kommuner har ingen behandling över huvud taget för spelmissbruk. Spelmissbrukare hänvisas till vårdcentraler, där det i många fall inte finns några resurser. Sedan kan de hamna hos psykvården.

Med tanke på hur stort det här problemet är och att spelmissbrukarna faktiskt bidrar till Svenska Spels intäkter, är det inte rimligt att vi avsätter mer pengar till behandling som bevisligen fungerar och kan rädda en människa och dennes familj?

Anf. 78 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Herr talman! De belopp vi avsätter för vård av spelmissbrukare är inte marginella. Låt mig också säga att det som ska vara i fokus när man utreder olika typer av spelreglering i Sverige är att motverka spelmissbruket, inte att gynna spelindustrin.

Något som vi har gjort i den här frågan och som jag hoppas att Hillevi Larsson känner till är att i samråd med Svenska Spel inrätta Sveriges första spelprofessur, som ska inriktas på skadeverkningar av spel och spelmissbruk. Min förhoppning är att denna professur kan leda till ett antal doktorandtjänster och att behandlingsformerna kommer att bli bättre för de personer som har svårt att hantera spel. På så vis hjälper vi spelmissbrukare på ett mycket adekvat sätt, tycker jag.

Sedan kan vi alltid diskutera pengar. Jag utesluter inte att mer pengar från Svenska Spel kan komma att gå till behandling av spelmissbruk.

Höjden på Hisingsbron

Anf. 79 KARIN ÖSTRING BERGMAN (C):

Herr talman! Min fråga går till statsrådet Elmsäter-Svärd.

Jag har blivit kontaktad av ett stort antal partikolleger som bor längs med Göta älv och runt Vänern. De är helt vansinniga över att det rödgröna Göteborg har tagit ett beslut om att den nya Hisingsbron ska vara sex meter lägre än den nuvarande Götaälvbron, som ska ersättas. Kan Göteborgs stad verkligen ta ett sådant beslut själv?

Anf. 80 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Den här frågan är otroligt angelägen. Göteborgs stad har det kommunala ansvaret och det fysiska planmonopolet. Men naturligtvis samråder man på olika sätt.

Jag ska försöka göra detta begripligt. Vi har hela den stora inre vattenvägen som kommer från Vänern. Trollhätte kanal och Göta älv är en oerhört viktig transportled till Skandinavien största hamn i Göteborg och kanske vidare ut i världen. Tänker man i det stråket blir det väldigt märkligt att ha en låg bro. Men ur Göteborgs stads perspektiv handlar det om hur man kommer över vattnet, även med kollektivtrafiken. Man vill helst inte ha så mycket broöppningar och inte så branta uppförslut och nedförslut för cyklar. Då blir det en låg bro. Någonstans däremellan har diskussionerna gått.

De kan inte ta beslutet helt själva, men i stort sett, ja.

Anf. 81 KARIN ÖSTRING BERGMAN (C):

Herr talman! Vem anser statsrådet att Göteborgs stad ska samråda med i denna fråga?

Anf. 82 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M):

Herr talman! Det finns naturligtvis formella gånger för hur man ska göra. Västra Götaland som region har självklart ett helhetsansvar, och Trafikverket tänker trafikslagsövergripande. Det har även gjorts utredningar av hela Trollhätte–Göta älv-delen av den inre vattenvägen. Detta måste givetvis hänga samman med det som görs i Göteborgs stad. Riktigt så har det väl inte varit fullt ut, vad jag förstår, och det är där konflikterna uppstår.

Vem som gör rätt och vem som gör fel är kanske dumt att peka ut. Det bästa vore väl om man kunde hitta en gemensam lösning genom att förstå varandras olika problem och söka möjligheter. Höjden på en bro kan vara den lilla enkla lösningen.

Sveriges arbete för reproduktiv hälsa i världen

Anf. 83 ANNIKA QARLSSON (C):

Herr talman! Om fyra veckor kommer den här salen att fyllas av 300 parlamentariker. Ungefär så många brukar vi vara vid voteringarna, men den här gången kommer det att vara personer från hela världens parlament som fyller salen. De kommer hit till Sverige för en FN-konferens där de ska diskutera och förhoppningsvis inspireras i frågor om SRHR, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Det gäller, med ett vardagligt språkbruk, tillgången till sexualundervisning, preventivmedel, mödravård samt säkra och lagliga aborter.

Det här är ett område där Sverige har en lång tradition. Vi har jobbat med detta under många år. Det ska bli oerhört spännande att välkomna dessa 300 parlamentariker hit. Jag vet att biståndsminister Hillevi Engström jobbar mycket med de här frågorna och hur vi använder vår kunskap runt om i världen. Barnmorskorna organiserade sig för 300 år sedan och har varit en viktig del av utvecklingen. Vad gör vi ute i världen?

Anf. 84 Statsrådet HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Jag tackar för frågan. Ja, det kommer att bli en fantastisk konferens om ett väldigt viktigt område där Sverige har varit världsledande. Regeringen har alldeles nyligen gjort en skrift som visar åtagan-

den 60 år tillbaka i tiden och framåt. Det är olika regeringar som har stått upp. Jag tror också att det här är en fråga som är starkt partiöverskridande. Det handlar om kvinnors kamp för att kunna bestämma över sin egen kropp – om man vill ha barn och i så fall hur många och när.

Vi satsar en stor del av biståndet på just SRHR. Det är en av de mest prioriterade frågorna i regeringens biståndspolitik.

Anf. 85 TALMANNEN:

Därmed är dagens frågestund slut. Vi tackar deltagande statsråd och ledamöter.

Prot. 2013/14:91

27 mars

Frågestund

Arbetsrätt

10 § (forts. från 8 §) Arbetsrätt (forts. AU6)

Anf. 86 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Herr talman! Arbetsrätt är ett angeläget område där vi och oppositionen inte alltid har samma åsikter. Jag kan i dag också konstatera att det inte heller i oppositionen finns en samsyn i frågan om arbetsrätt.

I betänkandet AU6 finns 122 motionsyrkanden, 34 reservationer och 3 särskilda yttranden. Jag yrkar avslag på samtliga dessa, och jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

Att föra Sverige mot full sysselsättning och minska utanförskapet är vårt mål. Ett stabilt arbetsrättsligt regelverk är avgörande för att skapa de goda förutsättningar som krävs. Flexibilitet och trygghet är två nyckelord.

Vi kan konstatera att den svenska modellen fungerar väl, där arbetsmarknadens parter tar ett stort ansvar för avtal, löner och andra arbetsvillkor. Detta ger stabila spelregler med få konflikter och få strejkdagar. Vi är inte beredda att föreslå några ändringar.

Utgångspunkten är att anställda ska känna sig trygga och att arbetsgivare ska få och behålla kompetent personal. Men arbetsmarknaden förändras snabbare och ser inte alls likadan ut som för tio år sedan. Det ställs allt högre krav på rörlighet och möjlighet till förändring när osäkerhet och konjunktursvängningar ställer krav.

Tillsvidareanställningar är grunden för hela arbetsrätten, men tidsbegränsade anställningar kan också vara nödvändiga för att täcka olika behov. Tidsbegränsade anställningar kan bli en första fot in i arbetslivet och vara en inkörspport till en tillsvidareanställning. Andelen visstidsanställningar har legat på samma nivå de senaste 25 åren och är alls ingen ny företeelse, vilket inte alla vet.

Lagen om anställningsskydd, LAS, är huvudregeln. Företrädesrätten ger ett gott skydd till anställda. Det finns uppgifter om att 70 000–90 000 personer varje kvartal går från en visstidsanställning till en tillsvidareanställning. Det visar att systemet fungerar väl. Här ligger också Sverige mycket högt i internationella mätningar.

En helt ny typ av anställningsform har införts, gymnasial lärlingsanställning, för att underlätta ungas väg in i arbetslivet. Alliansen är mycket tydlig med att vi måste förenkla för unga att komma in på arbetsmarknaden. I en yrkesutbildning kopplad till en anställning ser vi goda framtida utsikter för att allt fler ska komma i jobb allt tidigare.

När man läser betänkandet om arbetsrätt ser man tydligt att oppositionen helst vill bygga murar såväl runt Sverige som runt anställningar. Det väcker en del frågor.

Det finns många krav på rättigheter för de anställda men också vittgående skyldigheter för arbetsgivare. Inser inte de rödgröna hur verkligheten ser ut, hur känslig och skör arbetsmarknaden faktiskt är och hur ryckiga konjunkturen kan vara nu för tiden? Att ha ett jobb är ingen rättighet. Jobb skapas när efterfrågan finns, och arbetsgivare anställer endast när de har behov av att anställa. Att stimulera ekonomi och efterfrågan är betydligt viktigare än att ställa hårda krav på arbetsgivare.

Vi ser en arbetsmarknad där arbetsgivare tvingas ha lösningar som gör det möjligt att snabbare än förr ställa om när efterfrågan antingen går ned eller går upp. Vi ser också att inhyrning av arbetskraft därför har blivit allt vanligare och att allt fler ungdomar faktiskt kommer in i arbetslivet via ett bemanningsföretag. Troligen kommer allt färre att i framtiden få en guldklocka för att ha varit 25 år på samma jobb.

Rätten till heltid har länge varit en mycket debatterad fråga, och det har även ställts krav på en lag. Men en lag skulle innebära ett hinder för många arbetsgivare att både kunna och vilja anställa. Det finns arbetsgivare och branscher som av olika skäl kan erbjuda anställning eller arbete enbart vissa tider eller vissa dagar. Det kan vara säsongsbetonat eller veckoslut med arbetstoppar etcetera. Dessa jobb skulle förmodligen aldrig skapas om det ställdes krav på en lag om heltidsanställningar.

Det är sorgligt men ett faktum att trots årtiondens debatter fortsätter många kommuner och även landsting att ha många deltid och delade turer. Detta är självklart inte bra, och det drabbar främst kvinnor.

I kommuner där man har lyckats skapa fler heltidsanställningar har man jobbat med hela organisationen, ansträngt sig, infört arbetsväxling och andra metoder, så att människor ska få ett heltidsjobb. Det visar att det faktiskt går.

Det handlar om synen på kvinnors villkor i arbetslivet. Det är också angeläget att stimulera kvinnor att i större utsträckning gå från deltid till heltid. Så gör man i min hemkommun Växjö. Det handlar om bättre löne- och karriärvillkor men också om framtida pensioner. Här har de senaste årens RUT-avdrag underlättat för många att faktiskt orka och klara av familj, hemarbete och att arbeta heltid.

Jag noterar att Socialdemokraterna varken i kommuner eller under sin regeringstid arbetat särskilt aktivt med frågan om rätt till heltid, vilket också visar hur svår frågan är.

Herr talman! När det gäller den fria rörligheten inom EU med större andel utländsk arbetskraft i Sverige kan vi ana en viss antydning till protektionism i detta betänkande och i övrigt i den svenska debatten. Såväl Socialdemokraterna och Vänsterpartiet som Sverigedemokraterna vill göra det krångligare för människor att röra sig över gränserna.

Man vill gärna bygga upp skydd – som faktiskt riskerar att bli hinder – för människor att komma till Sverige och arbeta. Detta är helt emot tanken med EU och en inre marknad med fri rörlighet för varor och tjänster.

Självklart ska alltid sjysta villkor gälla för alla som arbetar i Sverige. Det ska inte finnas dåliga arbetsvillkor för någon. Dessutom missgynnar det svenska företags konkurrenskraft om villkoren inte följer svensk lag.

Men ibland målas det upp enorma problem med lönedumpning och hemska arbetsvillkor, som vi, som väl är, ännu inte har sett särskilt många fall av i domstolar eller många konkreta exempel på. Men det är ju klart att för ett land som Sverige, i Europa, där det kostar mest att bygga bostäder, där arbetskostnaderna är höga, finns det ett intresse av att dels bevaka svenska jobb och svenska vinster, dels komma hit för att arbeta.

Vi menar att det är viktigt att balansen hålls så att en bättre konkurrens ger lägre priser för svenska konsumenter. Men det ska också finnas ett tydligt regelverk och myndigheter som ser till att regler följs. Vid kriminell verksamhet ska regelverket se till att stoppa och straffa de ansvariga.

Moderaternas och Alliansens syn är att det ska vara ordning och reda på svensk arbetsmarknad, men också lätt att anställa. Det är ett krav vi har. Om vi ska klara framtida och dagens utmaningar får vi inte bygga upp alltför många hinder. Det är viktigt att vi hittar fler breda vägar in i arbetslivet och sänker trösklarna för dem som har svårt att få fäste eller aldrig haft ett jobb. Vi jobbar för att få bort hinder, inte för att bygga nya.

Som en del i arbetslinjen har vi infört flera reformer med olika typer av subventionerade jobb, då det i vissa fall bara kostar några tusenlappar att pröva på att ha en person som stått långt från arbetsmarknaden. Vi har sänkt arbetsgivaravgiften med 50 procent för ungdomar för att stimulera fler arbetsgivare att pröva på att ha en ung person på arbetsplatsen. Detta tänker Socialdemokraterna ta bort om de vinner valet i höst. Hur det ska kunna ge nya jobb och minska ungdomsarbetslösheten är faktiskt en gåta.

Vi vänder på varje sten och är beredda att ständigt pröva nya vägar för att stimulera till fler jobb. Lärlingsanställningar, eller yrkesintroduktionsanställningar som de nu heter, eller som vi säger i dagligt tal YA-jobben, är en ny anställningsform som vi hoppas mycket på när det gäller ungdomars utbildning och insteg på arbetsmarknaden. Vi vill precis som i Tyskland och många andra länder få en naturlig väg in i arbetslivet genom lärlingsjobb, men det tar tid för nya reformer att sätta sig. Vi hoppas att få se framtida goda resultat.

Det är EU som styr mycket av svensk arbetsrätt numera. Vi kan ha olika åsikter här i kammaren, men vi kan ändå konstatera att den svenska modellen står sig gott, liksom svensk lagstiftning.
(Applåder)

Anf. 87 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja ställa två frågor till Katarina Brännström.

För det första skulle jag vilja veta om du, Katarina, och Moderaterna i arbetsmarknadsutskottet ställer er bakom statsministerns uttalande från presskonferensen häromdagen, att det är en farlig och dålig ståndpunkt att tycka att det är svenska regler som ska gälla på arbetsmarknaden samt att svenska arbetslösa som är kvalificerade ska få jobben före någon som kommer hit från utlandet.

För det andra skulle jag vilja fråga, med anledning av att du i ditt anförande tog upp ofrivillig deltidarbetslöshet och situationen inom den offentliga sektorn och att ni har ställt er bakom betänkandetexten, där ni står fast vid att alla som vill jobba mer också ska få göra det: Vad är

Moderaternas förslag för att konkret förverkliga detta? Hur ska alla som vill kunna jobba mer inom offentlig sektor? Vilka pengar skjuter ni till för att förbättra situationen jämfört med i dag? Vilka konkreta lösningar har ni för att fler inom offentlig sektor ska kunna jobba heltid?

Anf. 88 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Jag kan faktiskt upprepa att svenska regler och svenska lagar ska gälla i Sverige. Det är självklart. Men vi ska värna den fria rörligheten i Europa. Det är därför vi har gått med i EU. Vi vill få en större, öppen och fri marknad för både tjänster och människor. Vi tror att det ger fördelar för svenska konsumenter. Vi får en ökad konkurrens. Svenska företag kan på ett enkelt sätt erbjuda sina tjänster utomlands.

Världen ser inte likadan ut som den gjorde på 50-talet, som jag ibland tycker att Sverigedemokraterna målar upp en idyll av. Det är en global värld i dag, där vi självklart ska stå upp för det svenska men där vi ser Sverige som en del av Europa och hela världen och där människor naturligtvis ska kunna röra sig fritt.

Den andra frågan var om att alla som vill ska kunna jobba mer i offentlig sektor. Ja, vi tycker att det självklart borde vara så. Nu vet vi att det inte är helt enkelt att lösa det. Det är klart att det är upp till varje kommun och landsting att se till att organisera sitt arbete på ett bättre sätt så att detta blir möjligt. Som det ser ut nu drabbar det kvinnor i stor utsträckning. De får dels sämre lön, dels också senare i livet sämre pension, och det tycker vi inte är bra.

Det är varje arbetsgivare, varje kommun, som måste lösa detta. Det finns många bra exempel på att det går att göra det. Det är inte meningen att staten ska tillskjuta pengar, utan det handlar om att ha arbetsväxling och att se över hur man arbetar. Man kanske inte alltid kan vara på samma jobb för att få ett heltidsarbete inom kommunen, men man kan vara hela dagen på sitt arbete. Det tycker vi är viktigt. Varje kommunpolitiker borde gå hem och fundera över hur man löser detta. Annars kommer vi att ha svårt att rekrytera människor som vill jobba i offentlig sektor.

Anf. 89 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Då tolkar jag det som att statsministern uttryckte en personlig åsikt på presskonferensen. Ni kanske ska prata ihop er om huruvida det är så att svenska regler ska gälla på den svenska arbetsmarknaden eller inte. Annars blir det lätt förvirrande.

Du sade i ditt anförande, Katarina, att ni vill ha sjysta villkor för alla och hålla balansen. Men det har ni inte gjort. Ni har tappat balansen för länge sedan och kört i diket. Det är inte sjysta villkor på den svenska arbetsmarknaden. Genom de regler som ni har infört och som är de mest liberala i västvärlden för arbetskraftsinvandring, genom att ni har lagt er platta för EU i olika frågor, till exempel Lavallagen, har ni försämrat villkoren på svensk arbetsmarknad och skapat vilda västern i många avseenden.

När det gäller rätten till heltid inom offentlig sektor upprepar du problemen. Och jag håller med om att det framför allt är kvinnor som drabbas och att vi kommer att få problem att rekrytera personal om vi inte förbättrar arbetsvillkoren i offentlig sektor. Men ni har inga lösningar.

Att lämna över hela ansvaret på kommuner och landsting utan att skjuta till några pengar är vad man har gjort i decennier. Vad har resultatet blivit? Ingenting, ingenting har förändrats. Ni vill fortsätta med samma strategi. Då kommer ni att få samma resultat som ni alltid har fått.

Enligt riksdagens utredningstjänst skulle det motsvara en kostnad på 25 000 helårsarbetskrafter att ge alla i offentlig sektor rätt till heltid. Hur ska det finansieras utan några nya pengar över huvud taget? Det måste bli besparingar inom kommuner och landsting.

Jag tycker att är djupt oansvarigt. Ni får stå för att ni antingen tycker att det inte är särskilt viktigt och att ni inte har några förslag eller pengar, eller så ni helt enkelt presentera lösningar.

Anf. 90 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Mattias Karlsson vet precis som jag att EU-rätten i mycket styr våra svenska lagar och regler. När vi väl har svenska lagar, och för den delen villkor som gäller enligt svenska kollektivavtal, är det de som ska gälla. Det kan vi aldrig komma undan. Jag förstår egentligen inte vare sig kritiken eller frågan. Vad är det som är problemet?

Det är klart att det är sjysta villkor i Sverige; annars skulle Arbetsdomstolen eller andra domstolar vara fulla av fall där människor har farit illa och där man fällt domar. Men det ser vi inte. Det är klart att det finns en svart eller mörk marknad där allting inte kommer upp i ljuset; det vet vi. Men självklart ska vi ha myndigheter som kontrollerar. Vi har enligt EU-direktiv infört regler som säger att man inom fem dagar ska anmäla om man har utländsk arbetskraft som arbetar här.

När det gäller arbetskraftsinvandring handlar det väldigt ofta om att få tag på kompetent personal som inte finns i Sverige. Tyskar är den största gruppen av dem som kommer till Sverige, främst inom byggnadssektorn. Men en mycket stor sektor är it. Jag kan inte se något större problem med det. De jobbar enligt sjysta villkor, och vi har Arbetsmiljöverket som ska se till att de gör det. Det handlar inte om en särskilt stor grupp människor i Sverige, det ska vi komma ihåg.

När det gäller offentliga arbetsgivare är det till exempel inte så att människor i socialdemokratiskt styrda kommuner har rätt till heltid eller att det ser bra ut. Tvärtom skulle jag nog vilja säga att villkoren till och med är sämre i de kommunerna.

Det handlar alltså mycket om hur man organiserar. Jag tror inte på att statliga pengar ska tillföras allt som ska rättas till i det svenska samhället, utan man måste göra det på annan nivå.

Anf. 91 JOHAN ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag har några frågor till Katarina med anledning av anförandet.

Den första frågan handlar om rullande visstidsanställningar. Jag tog i mitt inlägg upp turerna kring regeringens agerande när det gäller svar på frågor till EU-kommissionen. Det blev sedermera sekretessbelagt. Nu avvaktar vi naturligtvis vad svaret kommer att bli från EU-kommissionen på TCO:s anmälan. Men jag skulle vilja att Katarina utvecklar sin och framför allt Moderaternas syn på vad vi ska göra för att komma till rätta med problematiken vad gäller rullande visstidsanställningar.

Jag instämmer inte i den bild som du torgförde här, att visstidsanställningar inte har ökat. Inom vissa sektorer har de verkligen ökat. Det finns en väldigt bra rapport, *Visstid på livstid*, som Kommunalarbetareförbundet har tagit fram. Den pekar på att visstidsanställningar har ökat ganska radikalt under de senaste åren.

Den andra frågan som jag hade till Katarina Brännström handlar om kollektivavtal för utstationerad arbetskraft, vilket är en fråga som vi har haft väldigt mycket diskussioner om i utskottet och i den här kammaren.

Jag har väldigt svårt att förstå hur svenska kollektivavtal kan vara ett hinder för rörligheten. Bägge våra partier värnar nog om att det ska finnas rörlighet på arbetsmarknaden. Det var också ett av villkoren när vi sökte medlemskap i EU. Men vi måste väl ändå ha sjysta villkor på den svenska arbetsmarknaden?

Anf. 92 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik:

Herr talman! När det gäller rullande visstidsanställningar blir jag lite beklämd över att man får det att låta som att detta är något nytt som uppstod 2006 i och med den här regeringen. Det är ju ett urgammalt problem. Människor har halkat runt i den ena vikariatsanställningen efter den andra. Sedan har det blivit en timanställning, och man har ringts in hit eller dit. Jag har jobbat i offentlig sektor, så jag vet precis hur illa det var på 70-, 80- och 90-talen. Det har faktiskt inte blivit värre; det ska vi komma ihåg.

Därmed inte sagt att vi inte ser att det kan vara ett problem. Men tillsvidareanställningar är ju grunden. Det är 4,7 miljoner människor som arbetar i Sverige. Av dessa är det drygt 600 000 som har visstidsanställningar. Så det är ju inte en jättestor del av den gruppen. Som jag sade i mitt anförande är det många som går från att ha en visstidsanställning till en fast heltidsanställning, och det tycker vi är väldigt bra. Det är många gånger en port in hos arbetsgivaren.

Jag har inte heller sett några rättsfall där man har lyckats bevisa att det finns en arbetsgivare som missbrukar systemet. Jag väntar fortfarande på det. Det är det som TCO och även Socialdemokraterna anför, att det finns ett stort missbruk.

Det som regeringen har svarat till EU-kommissionen är att lagen om anställningsskydd i Sverige är otroligt stark, likaväl som de svenska kollektivavtalen som ger ett mycket bra och starkt skydd för anställda i Sverige. Det ser inte ut så i alla länder. Och vi får naturligtvis avvakta vad EU-kommissionen säger, men jag tror inte att det kommer att bli något problem. Jag tror att det kommer att gå bra.

Nu hinner jag inte svara på frågan om kollektivavtal och utstationerade, men jag kan säga att det är en komplex fråga.

Anf. 93 JOHAN ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Katarina kan svara på den frågan i sin nästa replik, om hon så vill.

Jag har bara en kort kommentar om visstidsanställningarna. Jag vill nog hävda att de parter som har klarat av det här har gjort det tack vare att man har kommit fram via förhandlingsvägen. Både du och jag nämnde den offentliga arbetsgivaren. Där har det tecknats kollektivavtal.

Efter 24 månader i dag går man över till en tillsvidareanställning. Det har ju också begränsat de rullande visstidsanställningarna.

Men som vi och framför allt parterna ser det kommer det i grunden att krävas någon form av lagstiftning om detta för de parter som inte lyckas hantera de rullande visstidsanställningarna.

Sedan kvarstår min fråga om sjysta villkor för dem som är utstationerade. På vilket sätt är sjysta villkor ett hinder i utstationeringssituationen? Den frågan skulle jag gärna vilja ha ett svar på.

Anf. 94 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik:

Herr talman! När det gäller rullande visstidsanställningar och ett krav på lag tror jag inte att man ska underskatta parternas både kraft och möjligheter att få till regelverk som fungerar i varje bransch.

I fråga om kollektivavtal och utstationerade är det klart att det är ett hinder, om man insisterar på att det bara är svenska kollektivavtal som duger. Vi tror att det är ett hinder. Det gör det krångligare. Ett exempel är Byggnads, som har det mest gynnade kollektivavtalet i hela Sverige med relativt höga löner och andra goda villkor, om vi jämför med hur kvinnor inom LO-kollektivet har det.

Vi säger att det ska vara sjysta villkor. Man ska kunna presentera hur de villkoren ser ut, och det ska följa den hårda kärnan som vi brukar prata om. Det är vi nöjda med. Det ska ju också kontrolleras att det faktiskt är så. Men att det måste vara ett svenskt kollektivavtal – som kanske är det bästa, högsta och starkaste i världen – är kanske inte riktigt rätt om vi ska få en ökad konkurrens, lägre priser i Sverige och göra det lönsamt att bygga. Det behövs kanske en ökad konkurrens, och då måste det vara möjligt att hitta andra vägar än att kräva just ett svenskt kollektivavtal.

Det är viktigt att man kan röra sig över gränserna. Det är ju därför som vi har en inre marknad. Vi i Sverige får nog acceptera att det är så det kommer att se ut framöver. Allt kan inte styras enligt vårt regelverk.

Anf. 95 ALI ESBATI (V) replik:

Herr talman! Katarina Brännström lade stor vikt vid att vi måste inse att verkligheten har ändrats. Det var händelsevis också det som var utgångspunkten i mitt anförande, att vi behöver förbättra arbetsrätten just för att verkligheten har ändrats. Det finns uppenbara luckor i de regleringar som finns i dag.

En del av den verklighet som jag nämnde är att de som har osäkra visstidsanställningar drabbas hårt av detta. Fyra av tio känner oro för hushållsekonomin. Det tycker jag är ett problem både för dem och för samhället i stort, att dubbelt så många med osäkra anställningar drar sig för att framföra kritiska synpunkter på arbetet. Det är lätt att inse vad det kan leda till för arbetsmarknaden som helhet.

Frågan är då: Gills den delen av verkligheten för Katarina Brännström? Tycker du också att det är en del av verkligheten? Eller är det inte en del av det som du ser som verkligheten?

I samband med detta måste jag också fråga: Vad är då problemet med att ha en lagstiftning som innebär att arbetsgivaren ska behöva motivera varför man vill ha en visstidsanställning i stället för en tillsvidareanställning? Och vad är problemet med att en person som under en femårsperiod har varit anställd i två hela år på en arbetsplats ska få en tillsvidare-

anställning? Varför skulle detta vara ett problem? Och varför är Katarina Brännström inte beredd att anpassa lagstiftningen till den verklighet som drabbar de människor som är i den situationen?

Anf. 96 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Det är bra att vi kan vara överens om att verkligheten har förändrats. Jag förstår den anställde som känner sig osäker och inte kan veta om han eller hon har ett jobb nästa månad eller om ett halvår. Det är klart att det inte är någon bra situation.

Men det kan ju vara problem även för arbetsgivaren. De flesta har anställda därför att de behöver ha det. Man vet inte hur jobbsituationen ser ut därför att verkligheten gör att konjunktursvängningar och orderinkommanden går upp och ned väldigt snabbt nu för tiden.

Jag tror att de flesta arbetsgivare är goda och vill behålla bra arbetskraft. De skulle nog helst se att det är heltidsanställningar och fasta anställningar som är normen på svensk arbetsmarknad.

Man vet inte heller om man kan behålla arbetskraft. Det finns så många typer av ledigheter i Sverige. Vi har rätt att vara lediga för olika saker. Då behöver det tas in en vikarie. Då blir det ju under en viss tid, eftersom ledigheten är under en viss tid. Sedan kanske samma person kommer i fråga för att vikariera för någon annan person som ska vara ledig. Det kan inte med automatik innebära att man måste anställa den personen, vilket skulle innebära ytterligare en anställd.

Vi måste ju se på hur verkligheten ser ut, även för arbetsgivaren som skapar arbeten. Det är klart att vi vill att människor ska kunna ha anställningstrygghet. Men med en generös ledighetslagstiftning på svensk arbetsmarknad följer naturligtvis också en stor grupp med visstidsanställningar. Det är ju nästan oundvikligt.

Anf. 97 ALI ESBATI (V) replik:

Herr talman! Det känns lite besvärligt att diskutera den här frågan, för när jag ställer frågor får jag i stället för svar ett antal märkliga exempel som egentligen inte berör frågeställningen i grunden. Jag får nu använda min tid till att förklara lite grann vad jag menade och vad som är problemet med Katarina Brännströms resonemang.

Arbetsbrist är alltid en saklig grund för att säga upp personal. Det tror jag att Katarina Brännström känner till. Jag tror också att det framgår klart av det jag sade att det alltid har varit möjligt att ta in folk som vikarier om det finns ett uppenbart sakligt skäl. Jag pratade om varför du inte tyckte att det behövdes en motivering från arbetsgivarens sida. Motiveringen att det handlar om ett vikariat är naturligtvis helt rimlig om det är fråga om ett vikariat.

Man kan naturligtvis inte ha vikariat på tomma platser. Den som är vikarie ska vara vikarie för någon som inte är där. Om man har en vikarie för någon som är ledig är det ett skäl att anställa någon på viss tid.

Sedan var frågan om man kan komma in i stället för någon som blir sjuk eller är föräldraledig. Hela poängen är ju att om man har gått på det sättet i två år måste det finnas ett uppenbart behov av den personen på den arbetsplatsen. Vad är då problemet med att säga att man har rätt att få en tillsvidareanställning?

Det är precis detta som klargör hela situationen. Moderaternas synsätt tycks vara att det alltid ska vara arbetsgivarens godtycke – inte arbetsgivarens behov utan arbetsgivarens godtycke – som ska stå i centrum för den arbetsrättsliga lagstiftningen. Det är ju ett grundskott mot själva idén med den arbetsrättsliga lagstiftningen.

Anf. 98 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Vad som skiljer oss och Vänsterpartiet åt är synen på verkligheten. Ni tror att arbetsgivare är ondsinta när de sitter och bedömer människor och tycker: Nej, men dig ger vi ingen anställning! Det är ju precis tvärtom! Man har väldigt svårt att hitta kompetent personal och rätt personal. Det finns nog inte särskilt många arbetsgivare i detta land som inte vill anställa när han eller hon kan.

Vi har många möjligheter att vara lediga från jobbet, alltifrån föräldraledighet i 18 månader till semester och sjukskrivning. Det finns en lång rad ledigheter då det behövs tillfälliga ersättare.

Det är inte alltid så att man hoppar från det ena till det andra. Du kan ju ha varit inne under ett år, och sedan är du borta därifrån i ett antal månader. Sedan kommer det ett nytt vikariat för en förälder som ska vara ledig där du hoppar in igen. Det innebär inte självklart att det finns ett behov av att anställa en extra person i det långa loppet.

Det är självklart behoven som styr när arbetsgivare anställer – det är absolut inget godtycke.

Vi måste se att det inte finns en rätt att ha ett arbete. Det är ingen som äger ett jobb, varken den som har jobbet eller arbetsgivaren. Jobb uppstår när det finns behov. Därför har vi arbetat för att stimulera att det uppstår fler tillfällen till arbete. Det är det viktigaste, och det är det rätta sättet att se till att fler ska få en anställning. Vi ska inte tvinga arbetsgivare att anställa människor, som de måste ta in därför att människor i sin anställning har rätt att vara lediga.

Det är en skillnad i synen på arbetsgivare. Jag tror att de flesta arbetsgivare värnar om sin personal och vill ha sin personal kvar, och de önskar många gånger att få behålla den även när det är dåliga tider. Det är i alla fall den syn jag har.

Anf. 99 MEHMET KAPLAN (MP) replik:

Herr talman! Tack, Katarina Brännström, för tappra försök att förklara situationen när det gäller visstidsanställningar! Jag måste medge att det inte är enkelt, utan det är faktiskt väldigt svårt. Alliansen har inte heller gjort det enklare för Katarina Brännström.

Vi har en situation där även EU-kommissionen har lyft upp denna fråga. Vi vet att ett av de svenska fackförbunden har gått med frågan till EU och frågat hur vi ska hantera denna rätt så beklämmande situation, där vi har regler som gör att människor kan vara anställda väldigt länge på en och samma arbetsplats.

Nu kan Katarina Brännström kanske säga, som hon sade till de tidigare frågeställarna, att vi inte har kontakt med verkligheten och att det bara är Alliansens ledamöter som har kontakt med verkligheten. Men faktum kvarstår.

I en utredning som Novus gjorde förra året frågade man 1 125 personer i åldrarna 18–65 år som var visstidsanställda hur länge de hade varit

visstidsanställda hos sin nuvarande arbetsgivare. Då svarade 11 procent, vilket motsvarar ungefär 65 000 personer, att de hade varit anställda fem år eller längre.

Detta är verkligheten, Katarina Brännström. Detta är inte taget ur luften. Det handlar om människor av kött och blod som rullar runt på ovissa anställningsformer. Det är inte okej.

Vi vill att Sverige ska ta detta steg. Tyvärr finns det ingen majoritet i riksdagen, för ett av oppositionspartierna kommer att rösta med er i denna fråga.

Jag är väldigt bekymrad, och jag undrar vad Katarina Brännströms nästa steg är.

Anf. 100 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Tack, Mehmet, för att jag tillskrivs denna stora makt i denna fråga!

Precis som Mehmet inledde sitt anförande med att säga är detta ingen enkel fråga. Det finns faktiskt ett visstidsdirektiv i EU som Sverige har att förhålla sig till och som alla andra medlemsstater har att förhålla sig till.

Då kan vi konstatera att vi i Sverige sedan 70-talet har en lag, LAS, som vi ofta pratar om, som ger ett fantastiskt gott skydd för Sveriges anställda. Det är däremot svårare att vara arbetsgivare med den lagen, för den gör det ganska krångligt när det rör på sig och man behöver förändra det antal anställda som man ska ha.

Det regeringen har skrivit i svaret är just att vi litar på dessa lagar plus arbetsmarknadens parter i den svenska modellen, som vi ofta lyfter fram. Där överlåter vi mycket av det som vi kunde lagstifta om till parterna att lösa i kollektivavtal. Och det gör man ju med framgång, vilket vi ser när det är få strejker och konflikter på svensk arbetsmarknad – det ser fantastiskt bra ut.

Frågan är inte enkel. Arbetsgivare söker personal och vill anställa, och det uppstår luckor där det behöver anställas under viss tid av olika skäl. Det är inte bara konjunkturen som rör på sig, utan de anställda rör också på sig. Anställda i offentlig sektor har till exempel rätt att vara tjänstlediga ganska länge för att prova ett annat jobb. Då är det klart att man måste ta in någon på viss tid, och när personen kommer tillbaka står man där med en övertaligt anställd.

Det är det som gör att det hela blir så komplext. I Sverige har vi en ledighetslagstiftning som gör att det måste finnas ett dragspel, som kanske är betydligt större här än i andra länder. Men vi tror att vi kommer att klara det.

Anf. 101 MEHMET KAPLAN (MP) replik:

Herr talman! Tack, Katarina Brännström, för svaret och för att du lyfte upp visstidsdirektivet! Det kan vara någonting som tittarna och de som lyssnar på denna debatt kanske inte riktigt har detaljkoll på. Men jag ska försöka förenkla det.

Visstidsdirektivet kräver att medlemsländerna i EU ska ha regler som förhindrar missbruk av på varandra följande visstidsanställningar, alltså staplande av visstidsanställningar på varandra. Hur skyddet ska se ut är upp till medlemsstaterna, precis som Katarina Brännström säger.

Men EU-domstolen har slagit fast att de måste ha ett skydd och att detta måste vara effektivt. Det är ett fall som har avgjorts i EU-domstolen och som vi har att hantera i Sverige. När kommissionen då går fram med detta fördragsbrottsärendet har regeringen här i Sverige hela tiden hävdade att missbruk inte förekommer – helt styvnaakt och totalt oförstående till vad detta har inneburit. Om det nu skulle vara så att det har förekommit missbruk har regeringen sagt att det inte är i någon större omfattning.

Men jag har här påpekat hur stort detta problem verkar vara. Både Vänsterpartiets och Socialdemokraternas företrädare har lagt ut texten om att det är ett relativt stort problem. Varför gör inte regeringen Reinheldt någonting åt det, kanske det sista den kommer att göra?

Det här är en stor fråga för Sveriges arbetstagare. Det här är ett sätt för oss att visa att vi menar allvar med arbetsrätten. Det är egentligen inte heller så dåligt för företagen, som Katarina Brännström antyder att det skulle vara.

Det finns två olika modeller för det. Den ena är den som Socialdemokraterna och Vänsterpartiet för fram med ett tak på två år under en femårsperiod. Miljöpartiet har den andra modellen med tre år under en femårsperiod. Det är bara att rösta rätt och rösta i enlighet med många arbetstagare, som lyssnar och tittar på detta.

Anf. 102 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik:

Herr talman! Jag kan känna viss besvikelse över oppositionen, som ju inte ens är samlad men tydligen har samlats i just denna fråga just nu. Ni underminerar helt enkelt den svenska modellen.

Vi har överlåtit på parterna att sköta väldigt mycket av detta. Det är ju det vi framhåller i alla sammanhang. Vi har inte lagstiftat om minimilön i Sverige eftersom det går att skriva in i kollektivavtal. Det är likadant med detta. Vi menar att skyddet finns – det finns i LAS och det finns i kollektivavtalen.

Om det är ett sådant stort missbruk är det ju förvånande att inte fackföreningar har fört fram fler exempel och att vi inte ser fler domar i Arbetsdomstolen eller någon annanstans där arbetsgivare har blivit fällda. Det ser vi ju inte.

Jag håller med om att det inte är bra att människor går från det ena vikariatet till det andra. Det är ingen som tycker det. Men det är ju oftast inte möjligt att anställa människor eftersom ledighetsrättigheterna i Sverige, precis som jag tidigare framhållit, är så pass vida att de gör det svårt för en arbetsgivare att planera hur personalstyrkan ska se ut nu, om tre månader eller om sex månader.

När det gäller visstidsdirektivet och vad EU-kommissionen säger tror jag att Sverige kommer att klara sig just eftersom vi har målat upp den verklighet som finns med de lagar och kollektivavtal som vi har.

Låt oss komma överens om att det är viktigt att den här frågan lyfts fram, att vi följer den och att parterna på arbetsmarknaden tar tag i den på ett konkret sätt. Jag tror inte att ens Svenskt Näringsliv eller någon annan arbetsgivarorganisation är emot detta, utan man vill kunna behålla bra personal. Man vill skapa lugn och ro och trygg miljö för sina anställda. Det är så jag uppfattar svensk arbetsmarknad av i dag.

Anf. 103 CHRISTER NYLANDER (FP):

Herr talman! Hon gled som på moln ut ur rummet – så beskrev en företagare i Småland sin senaste anställningsintervju för mig. Han hade precis berättat för en kvinna med ursprung i Bosnien att hon fick anställning. Det var hennes första jobb i Sverige någonsin.

Ibland glömmer vi bort att många anställningar faktiskt går till så. Enskilda människor som söker ett jobb träffar en arbetsgivare som behöver någon som kan jobba hos henne eller honom. En person som söker arbete träffar en företagare. De upptäcker att det verkar fungera bra, att man har behov av personens arbetskraft och att hon kan passa in på arbetsplatsen.

Med den lycka som infinner sig hos en människa som får jobb – kanske sitt allra första jobb – följer känslan av att hon nu kan försörja sig själv med den självständighet det innebär. Rak i ryggen svävar hon ut ur rummet.

Även företagaren, arbetsgivaren, blir glad: Nu kan jag expandera, nu har jag behov av att anställa nya människor och nu har jag hittat en människa som jag tror kan passa in i vårt sammanhang.

Men naturligtvis finns frågorna där: Klarar jag att försörja den här människan? Klarar jag att betala ut lön månad efter månad, år efter år? Klarar hon att fungera i den sociala kontexten på arbetsplatsen? Passar hon in i organisationen? Vad gör jag om det är en felrekrytering?

Jag tror att det är viktigt och jag tycker att man märker i den här debatten att det är viktigt att ibland föra ned det här till mikroperspektivet och se hur det fungerar i verkligheten. Det handlar inte bara om lagstiftning utan också om att en enskild människa ska träffa en annan enskild människa och att de måste se att de kan ha nytta av varandra.

Det handlar om att hitta balansen, när vi nu diskuterar lagstiftning – balansen mellan den anställdes trygghet och företagets behov av att kunna anpassa sin verksamhet efter efterfrågan, balansen i att kunna ställa krav på arbetsgivaren att ta långsiktigt ansvar utan att det kravet blir så högt ställt att arbetsgivaren låter bli att anställa över huvud taget.

Herr talman! Ali Esbati sade tidigare att ekonomin har förändrats. Vi ser hur globaliseringen ritar om den ekonomiska kartan från grunden och hur digitaliseringen förändrar logistiken i många företag. Vi ser tydliga och snabba omkast – en teknologi som en gång var väldigt effektiv eller en produkt som var väldigt efterfrågad kan dagen efter vara helt obsolet. Det ställer krav på snabba omkast men också på flexibilitet i produktionen. Man kan tycka vad man vill om det, men man får ändå konstatera att det är så det ser ut.

Man kan reagera på olika sätt inför detta faktum. Några ogillar förändringar och väljer att inte se dem. Några ogillar dem och önskar att de kunde vrida klockan tillbaka. Andra blundar.

Ytterligare några ser förändringen men vill använda dagens lagstiftning till att tvinga in den nya, förändrade situationen i gamla strukturer eller rent av detaljreglera så mycket att flexibiliteten omöjliggörs och försvinner. Men det är inte alltid så lätt att pressa ned en kub i ett hål gjort för ett klot.

Skulle man älska marxistisk retorik eller diskurs skulle man möjligen säga att basen nu har förändrats. Det är dags att fundera på om inte den juridiska och politiska överbyggnaden måste anpassas efter detta.

Jag tror att det är klokare att bejaka förändring, att analysera hur det ser ut och fundera på hur man kan anpassa de regelverk som vi har efter den nya situationen.

I en dynamisk ekonomi som skapar jobb och välfärd behöver vi en arbetsmarknad som skapar balans mellan trygghet och förändring. Vi behöver en syn på ekonomin som gör att vi får ökat välstånd på lång sikt.

Det är ju inte så att det är dagens system eller lagstiftning i sig som är viktiga att skydda. Det är det som de syftar till, nämligen trygghet på arbetsmarknaden och en ekonomi som skapar jobb och välfärd.

Folkpartiet vill se reformer på det här området; det är väl känt. Vi vill se reformer som förändrar turordningsreglerna så att de handlar mer om kompetens än om hur länge man har jobbat på ett ställe. Samtidigt vill vi komplettera det med trygghet i förändringen, trygghet i omställningen, så att vi har en a-kassa som omfattar fler och ger mer trygghet och ökat stöd för dem som vill ställa om sig mitt i livet. Jag tror att det är klokt att göra detta i ett paket, att göra förändringar i lagen om anställningsskydd samtidigt som man gör förändringar när det gäller trygghet i omställningen.

Det viktigaste i tryggheten är trots allt att det skapas nya jobb i ekonomin. Man får verkligen fundera på om de regelverk som oppositionen nu försöker få igenom med sina förslag inte snarare innebär färre jobb i ekonomin. Vems trygghet gynnar det? Ingens, för det som i grunden bygger trygghet på arbetsmarknaden är att vi har arbetsgivare som behöver anställa människor, att vi har företag som behöver anställa fler.

Man skulle kunna uttrycka det som att Socialdemokraterna och oppositionen med sin politik värnar tryggheten för den som är kvar på sin arbetsplats. Folkpartiet vill ha trygghet också för den som vill söka sig vidare.

Herr talman! Jag tycker att Katarina Brännström väldigt tydligt visar att det finns en annan dimension i detta som är väldigt viktig, nämligen hur man ser på internationaliseringen. Det finns en tydlig skiljelinje. Vi vill se mer öppenhet och samarbete i Europa och öppna upp svensk ekonomi eftersom vi tror att det skapar välstånd på lång sikt och möjligheter för enskilda människor att skapa sig en ny framtid.

Skiljelinjen går inte alltid glasklart mellan Alliansen och oppositionen. Ibland tycker jag att Miljöpartiet står på vår sida, och det välkomnar jag verkligen. De vill ha en öppen ekonomi och se till att människor kan röra sig.

Tyvärre måste jag konstatera att retoriken från vänsterhåll ibland är väl protektionistisk. Argument som förr användes för att stoppa varor och tjänster över gränserna används nu ibland även för att stoppa människor som rör sig över gränserna.

Vi i Folkpartiet och Alliansen vill ha ordning och reda på den svenska arbetsmarknaden. Men det ska inte ske på sätt som gör att den stängs, att människor som vill komma hit och bidra eller skapa sig en ny framtid stängs ute. Sverige vinner på öppenhet, människor som bor i Sverige vinner på öppenhet och de som vill komma till Sverige vinner på öppenhet.

Sverige vinner på EU:s inre marknad. Det är viktigt för Sverige att vi värnar de grundläggande principerna. Det är en öppenhet som omfattar varor, tjänster och kapital men som också och kanske allra viktigast öppnar gränser för människor som vill röra sig.

Det är så välstånd och jobb skapas på lång sikt, herr talman. Därför yrkar jag bifall till utskottets förslag.
(Applåder)

Anf. 104 ANNIKA QARLSSON (C):

Herr talman! Vi debatterar arbetsmarknadsutskottets betänkande 6, som handlar om arbetsrätt, där vi behandlar 122 motionsyrkanden. Jag yrkar bifall till utskottets förslag och avslag på reservationerna. Vi kan konstatera att samtliga motionsyrkanden strider lite mot den som jag skulle säga är den svenska modellen.

Det är lite spännande att fundera på uttrycket ”den svenska modellen”. Det uttrycket använder vi alla oavsett vilket parti vi tillhör, och vi säger att vi värnar den, men vi diskuterar sällan vad modellen innebär eller vad det är för något som vi ser i den.

För mig handlar det om att det är parter som förhandlar och genom avtal reglerar arbetsmarknaden. Man ser till att vara överens både om löner och villkor och om andra delar.

På 1970-talet skedde en stor förändring, för då fördes väldigt många saker in i lag. De förslag vi i dag avstyrker handlar i mycket om ytterligare lagstiftning. Jag har tilltro till avtal. Jag tror att det är ett viktigt och bra sätt att reglera svensk arbetsmarknad på. Däremot kan man konstatera att reservanterna tydligen hyser en stor misstro mot den svenska modellen.

Under mandatperioden har vi använt den här formen för att utveckla flera olika delar. Vi har under trepartssamtalen landat i ett förslag som berör korttidsarbete. Där har vi lagt upp ett regelverk som, om det mot förmodan skulle behövas – vi kan hoppas att det aldrig kommer att behövas – träder in vid djup lågkonjunktur och där stat, arbetsgivare och arbetstagare gemensamt tar ansvar för en omställningsperiod av mer utbildning och mindre arbete men där alla är med och delar på kostnaderna.

Vi har under trepartssamtalen också kommit överens om yrkesintroduktionsanställningar, vilket är ett sätt för många ungdomar att komma in i arbete. För många företag innebär det chansen att få både unga, nya anställda och en möjlighet till utbildning under den här tiden. I dag finns det avtal inom SKL, Industri- och kemigruppen, IF Metall och Handels. Detta är två exempel på vad som kan komma fram när man sitter ned och resonerar och är överens om tagen.

Väldigt mycket av det som har diskuterats i betänkandet och i kamraren här i dag berör deltid, visstid och bemanning. Alla tre anställningsformerna är ett sätt för arbetsmarknaden att organisera sig när man inte kan gå raka vägen in på tillsvidareanställningar.

För mig handlar väldigt mycket av detta om att det faktiskt ska bli fler jobb. Fler jobb ska bli anställningar och inte bara behov på arbetsmarknaden som aldrig omsätts i jobb. Christer beskrev det tidigare som att någon seglar ut ur rummet och faktiskt har fått ett jobb. Men det handlar också om företagets möjligheter att växa stegvis och förhoppningsvis med många steg under lång tid. Men det är hela tiden en balansgång mellan behovet av flexibilitet hos företagen och behovet av trygghet hos den som anställs. Någonstans är hela tiden alla tre dessa delar egentligen svar på en fast reglerad arbetsmarknad som är för stel i sin struktur. Då hittar man former att komma runt det systemet.

Jag skulle vilja se ytterligare öppning – Christer var inne på det tidigare, och även Centerpartiet har resonerat om dessa frågor – det vill säga att arbetsmarknaden i mesta möjliga mån ska fastställas mellan arbetsmarknadens parter, inte genom lagstiftning utan genom avtal. Då handlar det också om att öppna upp och se till att det finns möjligheter att växa stilla och sakta.

Deltider är ett problem, för väldigt många blir kvar i deltid under en längre period. Där finns inget flöde. Jag tror att vi behöver se över detta mer och se hur vi kan stötta den övergången.

Man när det gäller visstidsanställningar finns ändå ett flöde. Väldigt många anställs in i visstid. Det är steget in i arbetsmarknaden. Om 100 000 får jobb varje kvartal är 80 000 av dem visstidsanställda. Men de allra flesta av dem går sedan över och får en fast anställning. Stäng den dörren, och vi har färre jobb i stället – till gagn och nytta för ingen utom för den som är lycklig att ha fått se sitt regelverk i lag.

Jag tror att det är oerhört viktigt att vi har fler möjligheter och fler vägar, att vi sänker trösklar och att vi ser till att möjliggöra för fler jobb, både för ungdomar och för många andra som annars har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden.

Jag yrkar avslag på reservationerna och bifall till utskottets förslag.

(Applåder)

(forts. 13 §)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.54 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

11 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 26 mars

CU10 Planering och byggande

Punkt 1 (Översyn av plan- och bygglagen)

1. utskottet

2. res. 1 (FP, M, C, KD)

3. res. 2 (SD)

Förberedande votering:

135 för res. 1

19 för res. 2

131 avstod

64 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Lars Beckman (M) och Anders W Jonsson (C) anmälde att de avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Huvudvotering:
144 för utskottet
141 för res. 1
64 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 87 S, 1 M, 20 MP, 19 SD, 17 V
För res. 1: 92 M, 17 FP, 19 C, 13 KD
Frånvarande: 25 S, 14 M, 5 MP, 7 FP, 4 C, 1 SD, 2 V, 6 KD
Jan Ericson (M) anmälde att han avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Punkt 3 (Överklaganderegler)

1. utskottet
2. res. 3 (SD)
Votering:
266 för utskottet
19 för res. 3
64 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 87 S, 93 M, 20 MP, 17 FP, 19 C, 17 V, 13 KD
För res. 3: 19 SD
Frånvarande: 25 S, 14 M, 5 MP, 7 FP, 4 C, 1 SD, 2 V, 6 KD

Punkt 12 (Skydd av kulturhistoriskt värdefulla byggnader)

1. utskottet
2. res. 11 (SD)
Votering:
266 för utskottet
19 för res. 11
64 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 87 S, 93 M, 20 MP, 17 FP, 19 C, 17 V, 13 KD
För res. 11: 19 SD
Frånvarande: 25 S, 14 M, 5 MP, 7 FP, 4 C, 1 SD, 2 V, 6 KD

Punkt 17 (Energihushållningskrav i byggreglerna)

1. utskottet
2. res. 13 (S)
3. res. 14 (MP, V)
Förberedande votering:
87 för res. 13
37 för res. 14
161 avstod
64 frånvarande
Kammaren biträdde res. 13.
Huvudvotering:
Kammaren biföll utskottets förslag genom uppresning.

Punkt 26 (Byggnad i trä)

1. utskottet
2. res. 21 (S, MP, V)

Votering:

161 för utskottet

124 för res. 21

64 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 93 M, 17 FP, 19 C, 19 SD, 13 KD

För res. 21: 87 S, 20 MP, 17 V

Frånvarande: 25 S, 14 M, 5 MP, 7 FP, 4 C, 1 SD, 2 V, 6 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

CU15 Rättvisare regler vid förtidsbetalning av bostadslån

Kammaren biföll utskottets förslag.

CU21 En samordnad tillståndsprovning vid fastighetsbildning

Kammaren biföll utskottets förslag.

CU18 Fastighetsrätt

Punkt 1 (Störningsservitut m.m.)

1. utskottet

2. res. 1 (SD)

Votering:

266 för utskottet

19 för res. 1

64 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 87 S, 93 M, 20 MP, 17 FP, 19 C, 17 V, 13 KD

För res. 1: 19 SD

Frånvarande: 25 S, 14 M, 5 MP, 7 FP, 4 C, 1 SD, 2 V, 6 KD

Punkt 2 (Arrende)

1. utskottet

2. res. 2 (SD)

Votering:

266 för utskottet

19 för res. 2

64 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 87 S, 93 M, 20 MP, 17 FP, 19 C, 17 V, 13 KD

För res. 2: 19 SD

Frånvarande: 25 S, 14 M, 5 MP, 7 FP, 4 C, 1 SD, 2 V, 6 KD

Punkt 7 (Förköpslag)

1. utskottet
2. res. 3 (S, MP, V)

Votering:

161 för utskottet

124 för res. 3

64 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 93 M, 17 FP, 19 C, 19 SD, 13 KD

För res. 3: 87 S, 20 MP, 17 V

Frånvarande: 25 S, 14 M, 5 MP, 7 FP, 4 C, 1 SD, 2 V, 6 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

12 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

KU19 Frågor om rösträtt, valsystem m.m.

Kammaren biföll utskottets förslag.

KU22 Vallagsfrågor

Punkt 3 (Gemensamma valsedlar)

1. utskottet

2. res. (SD)

Votering:

266 för utskottet

19 för res.

64 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 87 S, 93 M, 20 MP, 17 FP, 19 C, 17 V, 13 KD

För res.: 19 SD

Frånvarande: 25 S, 14 M, 5 MP, 7 FP, 4 C, 1 SD, 2 V, 6 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

KU24 Minoritetsfrågor

Punkt 2 (Stärkt arbete mot antiziganism, antisemitism och islamofobi)

1. utskottet

2. res. 1 (MP, V)

Votering:

248 för utskottet

37 för res. 1

64 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 87 S, 93 M, 17 FP, 19 C, 19 SD, 13 KD

För res. 1: 20 MP, 17 V

Frånvarande: 25 S, 14 M, 5 MP, 7 FP, 4 C, 1 SD, 2 V, 6 KD

Prot. 2013/14:91

27 mars

Punkt 6 (Det finska minoritetsspråkets ställning)

1. utskottet

2. res. 2 (MP, S, V)

Votering:

161 för utskottet

124 för res. 2

64 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 93 M, 17 FP, 19 C, 19 SD, 13 KD

För res. 2: 87 S, 20 MP, 17 V

Frånvarande: 25 S, 14 M, 5 MP, 7 FP, 4 C, 1 SD, 2 V, 6 KD

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

13 § (forts. från 10 §) **Arbetsrätt** (forts. AU6)

Arbetsrätt

Anf. 105 ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! I går presenterade Konjunkturinstitutet en prognos där det konstaterades att Sveriges tillväxt ökade snabbast i EU sista kvartalet förra året. Läget på arbetsmarknaden har ljusnat något, och arbetslösheten spås fortsätta minska de kommande åren.

I februari sjönk ungdomsarbetslösheten för sjunde månaden i rad i mitt hemlän Jönköpings län.

Av de ungdomar som är arbetssökande i dag är ungefär hälften heltidsstuderande. Trots det och trots de mer positiva prognoserna ligger ungdomsarbetslösheten på en för hög nivå. Därför är det oroväckande att oppositionen vill höja tröskeln för unga att komma in på arbetsmarknaden genom bland annat kraftigt höjda arbetsgivaravgifter för unga och höjd restaurangmoms.

I går uppmanade SSU Göteborg till bojkott av tre hamburgerkedjor som ger jobb till ca 30 000 ungdomar. Stefan Löfven kommenterade det inte mer än att det var oförargligt. Min fråga i dagens debatt blir: Vad tycker Johan Andersson om denna uppmaning till bojkott? Är det rätt att uppmana till bojkott av hundratals restauranger som enligt Hotell- och Restaurangfacket har sjysta villkor och skapar arbetstillfällen till ca 30 000 ungdomar?

Det är viktigt att uppmärksamma de ungdomar som vill komma över den höga tröskel till arbetsmarknaden som finns i dag. Grunden för att skapa jobb är ett gott företagsklimat med företag som anställer.

För drygt tio år sedan kom allianspartierna överens med Miljöpartiet om att företag med färre än tio anställda får undanta två personer vid uppsägning på grund av arbetsbrist. Detta undantag underlättar för små-

företag att behålla nyckelkompetens vid uppsägning på grund av just arbetsbrist. Det minskar också riskerna med att anställa.

Fyra av fem jobb skapas i små företag. Därför är det viktigt att ha en arbetsrättslig lagstiftning som kombinerar dessa företags behov av flexibilitet med de anställdas behov av trygghet. För dessa företag kan möjligheten att få behålla viss kompetens i samband med neddragning av antalet anställda många gånger vara avgörande för den fortsatta verksamheten.

Motioner har år efter år väckts i riksdagen för att skrota detta undantag, likaså i det betänkande vi i dag debatterar. Jag yrkar avslag på dessa motioner.

Kristdemokraterna vill inte slopa undantaget. Vi vill snarare utöka det. Taket för hur många anställda ett företag får ha för att nyttja undantagsregeln är tio, men fyra av tio företagare skulle vara benägna att anställa fler om undantaget utökades. Därför vill vi kristdemokrater ta bort taket så att även företag med fler än tio anställda omfattas av detta undantag i turordningsreglerna. Företag med elva eller fler anställda ska alltså också omfattas av tvåpersonsundantaget.

När det gäller turordningsreglerna i stort har arbetsmarknadens parter ett stort ansvar och sitter i huvudsak med de verktyg som behövs för att rätta till obalanser och brister.

Herr talman! Alliansregeringen har gjort stora satsningar på att få fler ungdomar i arbete. Vi har halverat arbetsgivaravgifterna för unga, sänkt jobbskatten, halverat restaurangmomsen och infört ROT och RUT. Men det behövs mer.

Kopplingen mellan skola och arbetsliv är en nyckelfråga för att underlätta övergången till arbetsmarknaden. Vi har i debatten hört om yrkesintroduktionsanställningar som en väg framåt för att kombinera jobb och utbildning. Vi kristdemokrater tycker att det är ett viktigt steg mot ett väl utbyggt lärlingssystem likt det vi kan se i andra europeiska länder. OECD har också konstaterat ett samband mellan ett väl utbyggt lärlingssystem och låga ungdomsarbetslöshetssiffror.

Vi vill i nästa steg gå vidare med utredningen om utbildningsanställningar som föreslog en ny lärlingsanställningsform upp till 18 månader fram till dess man är 23 år fyllda. Med tanke på att etableringsåldern på arbetsmarknaden är 26–28 år tycker vi att det är rimligt att gränsen är högre än 23 år i nästa steg och att tiden som anställd lärling kan vara längre eftersom nyckeln är just kombinationen mellan utbildning och jobb på en arbetsplats.

Anställningar som kombineras med utbildningsinslag är viktiga för att sänka de höga trösklar till arbetsmarknaden som finns för ungdomar.

I debatten har också visstidsanställningar tagits upp. Av de i snitt 100 000 personer som varje kvartal går från arbetslöshet till jobb får 80 000 en visstidsanställning. Men varje kvartal går också 70 000 personer från en visstidsanställning till en tillsvidareanställning. En tidsbegränsad anställning är alltså ett steg in på arbetsmarknaden för många ungdomar. Samtidigt vill jag poängtera, herr talman, att det är viktigt att de anställningsformer som finns används på ett korrekt och ansvarsfullt sätt.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på motionerna.
(Applåder)

Prot. 2013/14:91
27 mars

Arbetsrätt

Anf. 106 JOHAN ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Andreas Carlson vet hur han ska skapa debatt.

Den aktion som vårt ungdomsförbund genomför är naturligtvis något som ungdomsförbundet får stå till svars för och hantera. Det är viktigt att komma ihåg att det inte är så ovanligt med sådana aktiviteter. Vi hade hamburgerkedjan Max som var ute för en tid sedan. McDonalds har varit ute och varit mycket tydliga i olika delar. Ju närmare ett val vi kommer, ju mer av sådana inspel kommer vi säkerligen att få se på olika sätt. Men jag försvarar det inte.

Jag har en fråga till Andreas. Du pratade väldigt om ungdomar, vilket jag håller med dig om. Det är en oerhört viktig fråga. Vi hade för en tid sedan en debatt med vår arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson, moderat, kring dem som är inne i fas 3. De som är inne i fas 3 är i dag ungefär 35 000. Det är en ökande siffra. Det mest oroande är att det i slutet av februari månad var 570 personer under 25 år som var inskrivna i fas 3, den sista fasen i den moderatledda svenska arbetsmarknadspolitiken.

Min fråga till Andreas är: Vilka förslag till åtgärder har Kristdemokraterna när det gäller dem som är inne i fas 3? Det kommer med jämna mellanrum rapporter om oseriösa anordnare. Jag säger inte att alla är oseriösa, för det finns många som är duktiga också. Men vad är receptet för att förhindra att ungdomar kommer in i fas 3 och sedermera stannar där?

Anf. 107 ANDREAS CARLSON (KD) replik:

Herr talman! Johan Andersson inledde egentligen med min fråga kring bojkotten från SSU Göteborg. Men min fråga till Johan var – för er som lyssnade på debatten: Vad tycker du om att bojkotta ett företag som anställer 30 000 ungdomar där man enligt Hotell- och Restaurangfacket har sjysta villkor? Det är en fråga som hänger i luften.

När det gäller ungdomar och ungdomars inträde på arbetsmarknaden är det förstås oerhört viktigt med tidiga insatser. Det är viktigt att fokusera gymnasieskolan med att också ha individuellt anpassad undervisning, så att utslagningen på gymnasieskolan minskar. Jag har tittat på IFAU:s forskning på de förändringar som har gjorts på yrkesprogrammen. Den enda mätbara effekten när man gick från två- till treåriga yrkesprogram, när man gick till mer teoretiskt inslag, var att utslagningen ökade för dem som hade det tuffast i skolan, för dem med lägst studiemotivation.

Vi kristdemokrater tror att en nyckel är att stärka de praktiska inslagen på yrkesprogrammen, att man ska ha bättre kontakt och koppling till företag och att praktikplatserna faktiskt ska vara ute på företag. Vi tror också att studie- och yrkesvägledarens roll är mycket viktig för att man ska göra ett medvetet val för att inte slås ut i gymnasieskolan utan fortsätta gymnasieskolan.

När det gäller ungdomar som får hjälp av Arbetsförmedlingen har regeringen beslutat om tidiga insatser, att de ska kunna få insatser redan

från dag ett. Det är oerhört viktigt att de som bedöms behöva detta får det och inte behöver vänta dessa 90 dagar. I övrigt vill vi kristdemokrater reformera Arbetsförmedlingen i grunden, för att få ett bättre och mer riktat stöd till dem som behöver det mest, och det är den grupp som Johan tar upp.

Anf. 108 JOHAN ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Det var spännande att höra att Kristdemokraterna är positiva till 90-dagarsgarantin. Men tydligen var man inte så positiv att man kunde förmå arbetsmarknadsministern att lägga fram ett förslag om det. Jag bara noterar det.

Frågan hänger fortfarande i luften. 570 ungdomar under 25 år är inne i fas 3. De har varit utanför arbetsmarknaden under väldigt lång tid. I ditt inlägg håller jag med om att skolan är grunden. Där har vi många förslag. Det som är positivt är att alliansregeringen nu har tagit till sig ett efter ett av förslagen. Vi är storsinta, så vi tycker naturligtvis att det är bra att Jan Björklund har vaknat – sent ska syndaren vakna. Det känns naturligtvis positivt.

Jag vill ställa ytterligare en fråga till Andreas. Du nämnde något om – åtminstone tolkade jag det så – att vi från oppositionen ville förbjuda visstidsanställningar. Men det handlar inte om det, utan det handlar om att vi vill införa tydliga begränsningsregler. Socialdemokraterna och Vänsterpartiet vill ha 24 månader, och Miljöpartiet vill ha 36 månader. Men vi vill i vart fall reglera frågan. Grunden är den att parterna i den bästa av världar ska kunna klara detta. Men man kommer inte fram avtalsvägen, och då vill vi lagstifta kring detta.

Det låter på Andreas som om detta är någon form av naturlighet på arbetsmarknaden och bör så vara och att det skapar många arbetstillfällen med osäkra anställningar. Jag tror inte på det, utan jag tror att det är precis tvärtom, att det skjuter ut anställningar och att man känner sig uppgiven kring ett sådant system.

Jag skulle gärna vilja höra Kristdemokraternas syn när det gäller visstidsanställningar. Håller ni fullständigt med det svar som nu har givits, där man svarar som ett mätt katt, att man är nöjd med situationen i dag?

Anf. 109 ANDREAS CARLSON (KD) replik:

Herr talman! Beträffande 90-dagarsgarantin: Det jag sade var att det tar 90 dagar innan ungdomar kommer in i ungdomsgarantin och att regeringen har fattat beslut om att man ska kunna få tidiga insatser innan man har kommit in i ungdomsgarantin, om bedömningen görs att man behöver tidiga insatser. Från Arbetsförmedlingens sida har man börjat jobba med det, och jag tycker att det är oerhört viktigt att de som bedöms behöva tidiga insatser redan från dag ett också ska få det. Det är en självklarhet och något som regeringen har fattat beslut kring.

Att förbjuda visstidsanställningar tror jag inte att jag sade att Johan Andersson och hans kolleger vill göra. Det jag talade om var däremot de anställningar som görs på arbetsmarknaden. Av 100 000 nyanställningar per kvartal är 80 000 visstidsanställningar, och varje kvartal går 70 000 från en visstidsanställning till en tillsvidareanställning. Det är ett viktigt steg för många ungdomar för att komma in på arbetsmarknaden.

Det är vad jag sade, och det är det vi kristdemokrater vill göra. Vi vill minska trösklarna in på arbetsmarknaden för ungdomar. Det är en tuff konkurrens på dagens arbetsmarknad. Men vi vill inte göra den ännu tuffare, utan vi vill sänka trösklarna för att fler ungdomar ska komma in på arbetsmarknaden.

Anf. 110 ALI ESBATI (V) replik:

Herr talman! Jag tyckte att det var bra att Andreas Carlson tog upp problemställningen med de kampanjande hamburgerrestaurangerna. Det jag tror har upprört SSU i Göteborg är de storstilade kampanjer som de restaurangerna bedriver under namnen Dubbelstöten. Jag utgick tidigare från att de handlade om att Maud Olofsson först drev igenom restaurangmomsen och sedan blev chef för Visita – att det var dubbelstöten. Men de menade kanske något annat.

Min personliga åsikt är jag inte tror så mycket på konsumentbojkotter av det slaget. Jag har till och med en gång blivit föremål för att Moderata Ungdomsförbundet skickade ett pressmeddelande om att de hade sett mig på McDonalds och tyckte att det var anmärkningsvärt. Men i sak tycker jag att det är intressant att man från Alliansens sida så starkt försvarar något som har varit så oerhört misslyckat.

Även om man skulle lyssna på de mycket ifrågasättbara beräkningar som har gjorts av bland annat Konjunkturinstitutet skulle det vara fråga om att man tack vare den här momssänkningen har fått 4 000 jobb till en kostnad av ungefär 1 ½ miljon per jobb – och det är troligen ännu mer, om det är färre jobb som har kommit till.

Är det detta bidragsberoende i den här branschen som Andreas Carlson tror är vägen framåt för den svenska arbetsmarknaden, eller är det snarare det bidragsberoende som har kommit genom den kanske ännu mer misslyckade sänkta arbetsgivaravgiften för unga, som inte verkar ha någon effekt över huvud taget på ungdomars samlade sysselsättning men som naturligtvis gynnar de företag som redan tidigare hade ungdomar anställda, som bland annat de nämnda hamburgerföretagen, som nu slåss för att få behålla de politiskt utdelade privilegierna?

Anf. 111 ANDREAS CARLSON (KD) replik:

Herr talman! Jag kan erkänna att jag också har ätit på McDonalds om Ali Esbati kommer med ett erkännande här i kammaren.

Men det som är viktigare är många av de nya jobb som har skapats inte minst på landsbygden. Jag var på ett företagsbesök för några veckor sedan i Bredaryd utanför Värnamo där Helena hade tagit över ett värds-hus som hon drev tillsammans med en kollega. Det hade hon kunnat göra tack vare sänkningarna av restaurangmomsen. Det betyder att om man köper mat och äter den där betalar man numera samma moms som om man köper maten och tar med den därifrån. Det är en högst rimlig sänkning av momsens. Varför ska en köttbit vara billigare om man tar den med sig hem än om man sitter kvar och äter den? Det är vad sänkningen av restaurangmomsen som vi har gjort innebär.

Tack vare denna sänkning och tack vare sänkningen av arbetsgivaravgifterna för ungdomar lyckades man på detta företag, Bredaryds Wårds-hus, anställa ytterligare en person på heltid och en på halvtid. Det är alltså en och en halv ny tjänst på detta lilla företag. Det innebar för He-

lena och hennes kollega att de lyckades utöka verksamheten. När de tittade på räkenskaperna och ekonomin såg de att de faktiskt hade pengar över för att anställa en person till. Ett företag som tidigare hade färre än tio anställda lyckades alltså utöka med två och en halv nya tjänster. Det är ett exempel på hur nya jobb skapas, och det är ett exempel på hur trösklarna sänks för att ungdomar ska komma in på arbetsmarknaden. Och detta är ett av många exempel.

Jag fick med mig ett medskick därifrån att jag skulle se till att man inte driver tillbaka detta, eftersom det skulle få förödande konsekvenser för deras verksamhet. Två och en halv nya tjänster skapades alltså tack vare detta i Bredaryd hos Helena. Liknande berättelser finns över hela landet.

Anf. 112 ALI ESBATI (V) replik:

Herr talman! Två och en halv nya tjänster är fint. Det kunde till och med vara flera tusen.

Men när det gäller politik och ekonomi handlar det om prioriteringar och avvägningar. Det är självklart så att om ett företag inom en viss bransch genom momsförändringar får ökade vinstmarginaler kommer några av dem vid några tillfällen att anställa fler.

Men det ska ställas mot vad dessa pengar kunde ha använts till i stället. I detta fall skulle jag kunna komma med listor med både för- och efternamn på personer som skulle kunna arbeta inom områden där behoven är så uppenbart skriande – inom äldreomsorgen, inom sjukvården och inom skolan. Vi ser varje dag rapporter om hur Sverige har blivit ett land som under Alliansens ledning har blivit världsmästare i att tappa toppositioner i internationella jämförelser.

Är det möjligen så att vi hade kunnat använda dessa 1 ½ miljon per jobb något bättre genom att anställa fler inom äldreomsorgen så att gamla människor får den hjälp de behöver? Kanske hade vi kunnat använda dessa pengar till att anställa fler speciallärare i skolan. Kanske hade vi kunnat använda dessa pengar till att korta köerna till BB på en del av våra sjukhus. Det är behov som är uppenbara, och det är pengar som verkligen behövs.

Men Andreas Carlson tycker att det är viktigare att prioritera att en och annan krögare har anställt extra personal. Jag säger inte att dessa jobb är dåliga eller inte skulle komma till. Men prioriteringarna säger mycket om vilken väg som ni ser för Sverige framåt.

Anf. 113 ANDREAS CARLSON (KD) replik:

Herr talman! När jag lyssnar på Ali Esbati låter det som om allting har raserat i vår välfärd under de senaste åren och under de senaste mandatperioderna sedan 2006. Det låter som om vi har gjort dramatiska nedskärningar i skolan, i vården och i omsorgen. Det stämmer inte. Tack vare den förda allianspolitiken har vi kunnat satsa mer resurser i skolan, i vården och i omsorgen.

Det låter som om vi ligger längst ned i alla mätningar som Ali Esbati har läst. Jag läste en mätning för ett tag sedan som visade att Sverige är världens bästa land att åldras i. Jag vet inte om Ali Esbati missade den mätningen.

Vi har fört en politik som har premierat ordning och reda i finanserna, där det har lönat sig att arbeta och där nya jobb har skapats i flera olika sektorer. Och vi har kunnat satsa mer på välfärden i Sverige. Det missade Ali Esbati i sin replik. Men så är det.

Det säger inte att vi inte ska satsa mer på exempelvis specialistsjuksköterskor och på lärare i skolan. Det är någonting som vi i Alliansen de senaste veckorna har presenterat satsningar på, och vi kommer att fortsätta att göra det. Vi kommer att fortsätta att ta ansvar för Sveriges finanser.

Men en fråga hänger fortfarande i luften: Hur ska det bli fler jobb om vi återställer – om jag använder det uttrycket – restaurangmomsen och om vi kraftigt höjer arbetsgivaravgifterna för ungdomar?

Anf. 114 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag hade inte planerat att förlänga debatten, men jag föll lite för grupptricket när de andra begärde replik. Men skämt åsido.

Eftersom Kristdemokraterna är ett parti som ofta lyfter fram betydelsen av etik och moral, vilket i grunden är någonting som jag applåderar, och eftersom Andreas Carlson är sist ut bland de borgerliga företrädarna här och ingen annan har svarat på den fråga som jag lyfte fram i mitt anförande när det gäller möjligheten för orättfärdigt uppsagd personal att få sitt arbete tillbaka, skulle jag vilja be Andreas Carlson som representant för den borgerliga regeringen att svara på hur man motiverar det nuvarande regelverket. Om man har blivit orättfärdigt uppsagd – uppsagd på felaktiga grunder – och för sitt ärende till Arbetsdomstolen och får rätt har man ändå inte rätt att få sitt arbete tillbaka. Då kan arbetsgivaren välja att köpa ut en för några månadslöner.

Jag jämförde detta i mitt anförande med att någon skulle bli bestulen på sin bil och att förövaren döms i domstol. Sedan har förövaren möjlighet att välja mellan att ge tillbaka bilen eller ge offret en cykel i stället.

Är detta förenligt med Kristdemokraternas syn på etik och moral?

Anf. 115 ANDREAS CARLSON (KD) replik:

Herr talman! Vår syn på etik och moral bygger på att vi har ett rättssamhälle. Om man gör ett misstag eller ett fel och fallet går till domstol och man döms för det ska man ta det straff som utdöms. Om man sedan kommer överens om att man kan köpa ut någon – det uttryck som Mattias Karlsson använder – och hittar en lösning på detta efteråt, och den som har blivit orättfärdigt uppsagd blir kompenserad, är det en lösning som innebär att man kanske kan hitta en överenskommelse. Jag tycker att parterna var för sig också har ett ansvar. Men vi har ett rättssystem med en arbetsdomstol som fattar beslut och utdömer domar i sådana ärenden.

Jag vet inte om liknelsen med att bli bestulen på sin bil och få tillbaka en cykel var så bra och om man kan göra en sådan jämförelse.

Som mina allianskolleger tidigare har sagt har vi en arbetsdomstol och ett regelsystem och lagar som ska följas på den svenska arbetsmarknaden. När de inte följs ska det få konsekvenser.

Anf. 116 MATTIAS KARLSSON (SD) replik:

Herr talman! Jag tycker inte att det håller att stå i den lagstiftande församlingen i det här landet och gömma sig bakom domstolarna och nu

gällande lagstiftning. Vi har möjlighet att förändra lagstiftningen. I detta fall har vi möjlighet att ge tillbaka arbetet till dem som har blivit orättfärdigt uppsagda, om det är det som de önskar.

Nu har Andreas Carlson och den borgerliga regeringen valt att inte göra det. De försvarar alltså den nuvarande ordningen. Då skulle jag vilja ha en lite mer ingående förklaring till varför man tycker att den nuvarande lagstiftningen är bra. Det håller inte att man bara säger att det finns en lag, och då får vi lita på att domstolarna dömer i enlighet med den. Det gör de, men vi skulle kunna stifta en ny lag som gjorde att domstolarna dömde på ett annat sätt. Varför ska vi inte göra det?

Anf. 117 ANDREAS CARLSON (KD) replik:

Herr talman! Som jag sade i min första replik har vi lagar, och vi har domare och domstolar som ska se till att lagarna följs. När lagarna inte följs kan man utdöma domar som innebär att det får konsekvenser för dem som har brutit mot lagarna och mot det som vi har kommit överens om.

Det är klart att de regler och lagar vi bestämmer här inne ska gälla och följas på arbetsmarknaden. Jag ser inga behov av ändringar i den riktning Mattias Karlsson lyfter fram i debatten.

Anf. 118 MEHMET KAPLAN (MP) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja fråga Andreas Carlson några saker när det gäller tidsbegränsade anställningar.

Först måste jag säga att tidsbegränsade anställningar behövs. Där ska det inte råda något tvivel, och jag har inte hört vare sig Ali eller Johan från V respektive S säga att de inte skulle behövas och att man skulle vilja förbjuda dem. Det blir alltså lite märkligt att ta upp det som att det fanns ett alternativ som vill förbjuda visstidsanställningar och tidsbegränsade anställningar, för så är det inte.

Som ett alternativ till dagens regler finns dock ett förslag om en modell med en övre sammanlagd tidsgräns. S och V säger att gränsen ska vara två år under loppet av fem år, och vi säger tre år under femårsperioden – oavsett vad visstidsanställningen heter. Det är alltså en mindre justering i anställningsskyddslagen, som dessutom tillmötesgår EUrättens krav.

Det här är ett problem för Alliansens företrädare på flera olika sätt. Ett är att ni tar upp att det inte finns några fall i AD, alltså Arbetsdomstolen, så därför gör inte Sverige fel. Men bland andra TCO har ju visat att det handlar om tiotusentals fall där individer rullar på visstidsanställningar år efter år. Det enda ni kan säga är att det inte finns några fall i AD, men varför finns det inga fall i AD? Jo, den lagstiftning som finns strider mot visstidsdirektivet. Fackförbunden eller enskilda kan alltså inte driva detta som fall i AD; de får bara avslag.

Vad avser Kristdemokraterna att göra för att säkerställa att rättigheten är kvar?

Anf. 119 ANDREAS CARLSON (KD) replik:

Herr talman! Jag vet inte hur ordet ”förbjuda” kom in i debatten. Jag kollade igenom de anteckningar jag byggde mitt anförande på, och om jag har sagt att jag tror att oppositionen vill förbjuda visstidsanställningar

var det någon form av minneslucka. Jag tror dock inte att jag sade det. Jag tycker att Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och även Miljöpartiet kanske har lite olika nyanser av det, men jag har inte tolkat det som något annat än att ni tycker att visstidsanställningarna kan vara viktiga.

Det är de också. Som jag sade: Av 100 000 personer som anställs varje kvartal är det 80 000 som går in på en visstidsanställning, men varje kvartal går också 70 000 personer över från en visstidsanställning till en tillsvidareanställning. Det är alltså ett viktigt steg in på arbetsmarknaden, inte minst för ungdomar. Det är Kristdemokraternas grundhållning när det kommer till visstidsanställningarna.

När det gäller de tiotusen exempel Mehmet Kaplan lyfter fram i kammaren har i alla fall jag inte sett dem. Det är som Katarina Brännström tidigare redogjorde för: Det finns inte särskilt många exempel framme. Mehmet Kaplan kanske har invändningar mot att det inte finns några domar, men den lavinartade bild av att detta skulle vara ett jätteproblem finns inte heller. Det har i stället legat på ungefär samma nivå de senaste 25 åren.

Det här är en viktig del i den svenska modellen, där parterna har ett stort ansvar. Vi har en anställningstrygghet i lagstiftad form, och vi tycker att det är rimligt att det finns en flexibilitet. Är man i en allmän visstidsanställning övergår den dock redan i dag i en tillsvidareanställning efter två år.

Anf. 120 MEHMET KAPLAN (MP) replik:

Herr talman! Jag tackar Andreas Carlson för svaret.

De tiotusentals fallen tas upp både av TCO och i den undersökning som faktiskt Svenskt Näringsliv har svarat på. Det kanske inte är 65 000, men åtminstone runt 50 000. Det är siffror som finns och fall som aldrig kommer att leda till AD, för svensk lagstiftning tycker inte att det är ett problem. Det är det som är kärnan; det är det Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet tycker att vi borde justera i den svenska lagstiftningen. Det är en liten justering, och den går att hantera utan att det blir stora omvälvningar på arbetsmarknaden med den svenska modellen.

I utskottsbetänkandet skriver majoriteten, som i det här fallet består av Moderaterna, Folkpartiet, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna, att ”det finns skäl att betona att det är viktigt att de anställningsformer som finns används på ett korrekt och ansvarsfullt sätt. Det är inte meningen att människor ska hamna i tidsbegränsade anställningar under långa perioder mot sin vilja.”

Det är dock precis det som händer, Andreas Carlson – människor hamnar mot sin vilja och under långa perioder i tidsbegränsade anställningar. Jag citerar vidare: ”Regeringen har i sitt svar på det motiverade yttrandet från EU-kommissionen bl.a. framhållit att den svenska arbetsmarknadsmodellen och den rådande arbetsrättsliga lagstiftningen effektivt bidrar till att förhindra missbruk av visstidsanställningar.”

Det förhindras dock inte. Missbruket av visstidsanställningar förhindras inte. Det är läget i dag, och det är där Andreas Carlson är svaret skyldig. Det är där Alliansen har brustit. De har haft åtta år på sig och inte gjort någonting åt detta – och de skyller på tidigare regeringar. Det är beklämmande.

Anf. 121 ANDREAS CARLSON (KD) replik:

Herr talman! Jag får tacka Mehmet Kaplan för att han läser upp de motiveringar som finns i betänkandet, så att jag själv inte behöver göra det.

Det som är oerhört viktigt är att vi har en tuff situation för många ungdomar på arbetsmarknaden i dag. Vi i Kristdemokraterna och Alliansen är inte beredda att höja ribban och höja trösklarna in på arbetsmarknaden.

Som jag har sagt några gånger i den här debatten, och som jag säkert kommer att få säga några gånger till under de kommande månaderna, är det av 100 000 som går in på arbetsmarknaden per kvartal 80 000 som går in på en visstidsanställning. Varje kvartal går dock 70 000 över från en visstidsanställning till en tillsvidareanställning. En visstidsanställning på arbetsmarknaden är ett steg in, och vi behöver hitta fler steg in för ungdomar på arbetsmarknaden – inte färre.

Vi har en annan bedömning än Mehmet Kaplan i den här frågan. Vi har motiverat vårt ställningstagande i regeringen på europeisk nivå, och vi får helt enkelt avvakta de utlåtanden som kommer därifrån. Jag tror att vi med de motiveringar vi har lyft fram har goda skäl att få igenom vår hållning. Vi tycker att det är viktigt att inte höja trösklarna in på arbetsmarknaden för framför allt unga, utan det ska finnas möjlighet till visstidsanställning för att inte begränsa dem på det sätt som framkommer i debatten.

Samtidigt värnar vi förstås trygga anställningar. Tillsvidareanställningar är grunden på den svenska arbetsmarknaden. Vi har dock inte sett att problemet är så stort som har lyfts fram av bland annat Mehmet Kaplan. Låt oss titta på exemplen, och låt oss i så fall ompröva dem längre fram. I nuläget är dock den linje regeringen, Alliansen och vi i Kristdemokraterna företräder att vi inte vill höja trösklarna och göra steget in på arbetsmarknaden svårare för ungdomar.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 2 april.)

14 § Forskning

Utbildningsutskottets betänkande 2013/14:UbU14
Forskning
föredrogs.

Anf. 122 THOMAS STRAND (S):

Herr talman! Bedriver regeringen en bra forskningspolitik? Det är egentligen den frågan detta betänkande om forskning handlar om. Därför är frågan relevant: Bedriver verkligen regeringen en bra och ändamålsenlig forskningspolitik? Mitt svar på frågan är nej.

Naturligtvis finns det fattade forskningsbeslut som är bra och som vi socialdemokrater står bakom. Jag kan nämna två: Det är bra att forskningen har fått väsentligt ökade ekonomiska medel, men vi har synpunkter på hur dessa utökade resurser har använts. Det är också bra att

medel avsatts för att rekrytera framstående yngre forskare, men vi tycker att regeringen borde ha tagit ut steglängden.

Om vi anlägger ett mer övergripande perspektiv har regeringens forskningspolitik betydande problem.

Vi ser tydliga tecken på att vi halkar efter vår omvärld. Trots att forskningsanslagen ökat kraftigt har inte Sverige förbättrat sin internationella position som forskningsnation. Den banbrytande forskningen är mer framgångsrik i länder som Danmark, Nederländerna och Schweiz. Det säger oss att det inte räcker med bara högre anslag.

Även om vi ska vara försiktiga med att dra alltför långtgående slutsatser av högskolerankningar är det oroväckande att både Lund och Uppsala tappar mark i den ranking som nyligen publicerades av Times Higher Education.

Till detta kommer att Sverige nyligen utestängdes från det europeiska samarbetsorganet Enqa som kvalitetsgranskar högre utbildning. Om vi ska locka fler utländska studenter och forskare till Sverige är dessa negativa signaler besvärande.

Tyvärr bedriver regeringen en sorts påbudspolitik utan grundligt utredningsarbete eller kontakt med dem som berörs. Tidningarnas debattsidor har i stället för riksdagen alltför ofta varit den plats där hugskotten presenterats. Det har varit förödande för forskningen och den högre utbildningen. Reformen inom forsknings- och utbildningsområdet kräver grundlighet i analysen och långsiktighet i genomförandet. Det kräver också att man är villig att lyssna på sektorn och föra en ömsesidig dialog.

Regeringens övergripande färdriktning ger inte svensk högre utbildning, forskning och innovation optimala förutsättningar. Jag vill i mitt anförande, och i anslutning till våra reservationer, peka på fyra sådana strukturfel.

Vi behöver för det första en övergripande och långsiktig politisk samsyn kring hur utbildnings-, forsknings- och innovationspolitiken ska utformas. Vi socialdemokrater har flera gånger sträckt ut handen till regeringen och inbjudit till dialog. Vi måste helt enkelt tänka längre än i fyraårsintervaller. Det handlar om att ta ut kompassriktningen för 10–15 år framåt i tiden. Då bör vi komma överens om några principiellt viktiga utgångspunkter och förutsättningar som kan ge lärosäten, forskningsråd och forskningsinstitut samt näringsliv och offentlig sektor långsiktiga och hållbara spelregler. Det skulle gynna Sverige och svensk industri och välfärd. Alla aktörer nickar instämmande till detta, dock inte regeringen. Det är beklagligt, för det gynnar inte utbildning, forskning och innovation.

För det andra måste vi få en bättre balans mellan högre utbildning, forskning och innovation. Här tycker jag att regeringen har misslyckats. Det har varit ett starkt fokus på forskning. Däremot har den högre utbildningen nedprioriterats, och innovationspolitiken landade i en ordrik strategi utan egentliga mätbara mål.

Jag har besökt flera lärosäten, och överallt säger de till mig att det är förödande att regeringen drar ned på antalet högskoleplatser. Denna politik är anmärkningsvärd med tanke på det stora söktrycket och att så många människor går arbetslösa.

Min poäng är att om man nedprioriterar den högre utbildningen, som regeringen gör, drabbar det forsknings- och innovationsklimatet långsik-

tigt. Man måste ha en politik som hänger ihop. Det är ett strukturfel när man forskningsgasar samtidigt som man bromsar den högre utbildningen. Därför måste vi stärka balansen mellan högre utbildning, forskning och innovation i syfte att utveckla det moderna välfärdssamhället och ett konkurrenskraftigt näringsliv.

Herr talman! Vi behöver för det tredje se över forskningens organisering och finansiering. Det inbegriper också att se över hur vi kan stärka hela det svenska högskolelandskapet, för nog är det problematiskt när så många lärosäten klagat över hur forskningsmedlen fördelas.

I höstas var utbildningsutskottet inbjudet till samtal med de fyra unga universiteten, den så kallade fyrklövern. Deras budskap till oss var kristallklart: Dels har de ett stort söktryck till grundutbildningen, men regeringen beviljar inte mer medel för att möta detta söktryck, dels får de en för liten andel av de ökande forskningsanslagen. Samma budskap får jag även från andra högskolor som jag besöker, samtidigt som det finns stora oförbrukade forskningsmedel här och var. Jag har många gånger undrat över varför ni borgerliga ledamöter i utskottet inte ser detta.

En fråga som vi måste ställa oss är om vi har rätt balans mellan basfinansiering och externa medel. Danmark, Nederländerna och Schweiz är tre exempel på en högre grad av basfinansiering. Kan det vara en av förklaringarna till att de lyckas bättre med banbrytande forskning?

Vi bör överväga om det finns nya grepp vi kan ta för att möta de stora samhällsliga utmaningarna. Vi socialdemokrater föreslår exempelvis ett tvärgående integrerande forskningsprogram om välfärd och samhällslig sammanhållning, där även humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning får utgöra viktiga kunskapskällor.

Vi behöver formulera tydligare utvecklingsvägar för de olika lärosätena. Regeringens politik har snarare begränsat och likriktat utvecklingen. I dialog med lärosätena och dess avnämare måste en diskussion föras om hur våra lärosäten kan utvecklas, profileras och samverka för att den högre utbildningen, forskningen och innovationsklimatet i sin helhet ska stärkas i Sverige. Kanske är det dags att pröva en modell där staten och några lärosäten sluter avtal om fleråriga utbildnings- och forskningsprogram.

Vi behöver också utveckla nya samverkansmodeller. Dessa samverkansprogram ska tas fram i dialog mellan akademi, näringsliv, offentlig sektor och politiken. Det var ju på detta sätt som vi byggde Sverige starkt genom de så kallade branschprogrammen. Det är i detta nyorienterande arbete det blir så strategiskt viktigt med ett innovationsråd som leds av statsministern. I denna dialog stärker vi helhetssynen mellan utbildning, forskning och innovation.

För det fjärde måste vi skapa en bättre ordning för forskarnas arbetsmarknad. Det handlar både om att ta vara på fler nya begåvningar och om att ge forskarna goda arbetsvillkor, men det handlar också om att forskningen ska finnas nära det övriga samhället. Dagens situation utgör en dålig grund för forskningens kvalitet och medför stora problem för dem som väljer en forskarbana.

Forskarbanan ska vara ett lockande alternativ för både kvinnor och män. Då måste det finnas ett attraktivt och tydligt karriärsystem med en väl avvägd fördelning av anställningar på olika nivåer, från forskarstuderade och postdoktorer till professorer.

Tyvär har alltför många forskare osäkra anställningsförhållanden. Det kan innebära att forskarna undviker risktagande och nya ansatser i forskningen. Utbildningsbidragen och stipendiefinansieringen ska därför avskaffas och alla doktorander ges lön från första dagen. Vi måste också sätta stopp för lärosätenas möjligheter att stapla visstidsanställningar på varandra. Det skapar inga goda arbetsvillkor. Vi behöver helt enkelt utveckla ett bra tenure-track-system i Sverige. Det är också synnerligen viktigt att vi anstränger oss mer för att öka jämställdheten inom akademien.

Vi måste också se till att systemet kan stimulera forskning utanför boxen för att locka nyfikna forskare med nya idéer. Därför måste resurser finnas för ökat risktagande. Vi måste också stimulera forskarrörligheten mellan akademi och industri. Det akademiska ledarskapet måste utvecklas, och den internationella rörligheten för alla inblandade i sektorn måste uppmuntras och stimuleras.

Herr talman! Jag kan konstatera att regeringens politik för högre utbildning, forskning och innovation leder åt ett icke önskvärt håll. Den stärker inte balansen mellan högre utbildning, forskning och innovation, den tillvaratar inte all forskningskapacitet i hela landet och den ger inte optimala förutsättningar för att utveckla det moderna välfärdssamhället och vårt näringsliv. Det behövs helt enkelt en ny forskningspolitik, en ny politik för högre utbildning och en ny innovationspolitik.

Herr talman! Vi socialdemokrater står bakom alla våra reservationer i betänkandet, men för tids vinnande yrkar jag bifall till reservationerna 1 och 12.

Anf. 123 JABAR AMIN (MP):

Herr talman! Forskningen rustar oss för framtiden. I dagens värld står vi hela tiden inför nya utmaningar, utmaningar som kan underlättas genom forskningen.

För att forskningen ska kunna utvecklas optimalt och komma hela landet till nytta behöver den gemensamma förutsättningar. Jämställdhet, autonoma lärosäten, hållbar utveckling, hela landet ska leva, spets förutsätter bredd och samverkan är några av de förutsättningarna.

För oss i Miljöpartiet handlar forskningspolitik om såväl forskningens organisering som dess finansiering. Att peka på de gemensamma strategiska samhällsutmaningarna och därigenom styra en del resurser åt vissa specifika områden är därför inte bara en fråga om finansiering. Det blir ofrånkomligen en fråga om politisk insikt och politiskt mod.

Herr talman! Regeringen vill styra mer medel till spetsforskningen, så kallad excellensforskning. De utvärderingar som har gjorts av de satsningarna visar dock att excellensforskning inte kan ses utan ett större sammanhang där bred grundforskning utgör basen. En balans mellan spets och bredd är därför viktig. Men regeringen har inte lyckats hålla den balansen.

Alliansregeringens politik leder till att forskningsmedel i större utsträckning går till de större, redan forskningsintensiva, universiteten medan de regionala högskolorna och deras forskningsmiljöer medvetet utsätts för en svältkur. Det har lett till negativa konsekvenser för de lärosätena och de regioner de verkar i.

Vi menar att stödet till forskning måste ske med större frihet för forskningsråden och utifrån kvalitetskriterier som bejakar forskares samverkan med regionalt baserat näringsliv och offentlig verksamhet. Då främjar vi framväxten av nya, framgångsrika forskningsmiljöer i stället för att ensidigt gynna de redan etablerade.

Dessutom visar utvärderingar att excellenssatsningar genom deras medelstillsättning haft negativa konsekvenser på jämställdheten inom den svenska högskolan. Delegationen för jämställdhet i högskolan framförde redan 2010 att satsningarna i mycket liten grad kommit forskande kvinnor till del. Detta måste åtgärdas.

Vi menar att det är viktigt att regeringen återkommer till riksdagen med förslag på lösningar om hur snedvridningen inom akademien kan åtgärdas.

Herr talman! Akademisk publicering är ännu inte en del av den digitala allmänningen och är svårtillgänglig inte bara för lekmän utan också för universitet, högskolor och bibliotek. För att öka kunskapsspridningen bör alla vetenskapliga publikationer som får offentlig finansiering vara öppet tillgängliga.

I oktober 2009 beslutade Vetenskapsrådet att kräva fri tillgång till forskningsresultat som kriterium för att lämna bidrag. Allmänheten och andra forskare ska ha fri tillgång till forskning som finansieras av allmänna medel.

Regeringen bör därför i samverkan med högskolebiblioteken och Kungliga biblioteket följa upp de initiativ som har tagits för att all offentligt finansierad forskning i Sverige ska vara tillgänglig för allmänheten och återkomma till riksdagen med förslag inom detta område.

För att klara det ökade vårdbehovet och medborgarnas förväntningar behöver hälso- och sjukvården ligga i topp vad gäller innovation, medicinsk utveckling och kostnadseffektivitet. Samarbete mellan hälso- och sjukvården, akademien och näringslivet är nödvändigt för framgång.

Regeringen bör därför ta initiativ till en dialog mellan staten, hälso- och sjukvården och industrin inom livsvetenskapen om hur förutsättningarna för samarbete och samverkan kan förbättras. Regeringen bör även bidra till att hälso- och sjukvården har utrymme att delta i forskning och utveckling och tillgodogöra sig nya effektiva behandlingar och medicinsk utrustning.

Herr talman! Det förhållande till djur som har utvecklats i vårt samhälle tycks bygga på dubbelmoral. Vissa djurindivider ses som vänner och får god omvårdnad, medan andra föds upp trångt och utan tillräckliga möjligheter att bete sig naturligt. Om djur som vi ser som sällskapsdjur skulle behandlas på motsvarande sätt som slaktkycklingar skulle det bli ett ramaskri i vårt samhälle.

Det är angeläget att diskussionen om våra moraliska skyldigheter gentemot djuren och djurens egna rättigheter stärks i vårt samhälle. Det är därför viktigt att barn och ungdomar i skolan kommer i kontakt med den kunskap som ryms inom ämnet djuretik och att de ges möjligheter att sätta sig in i de etiska frågeställningar som vår nuvarande relation till djur skapar samt vad våra handlingar får för konsekvenser för djuren.

Vi menar att djuretiken behöver komma in i kursplanerna. Det är viktigt att ämnet djuretik ges utrymme i de högre utbildningarna och blir obligatoriskt i alla utbildningar till yrken där man på något sätt kommer

att hantera djur. Dessutom är bristen på forskning inom ämnet djuretik i Sverige olycklig och behöver åtgärdas.

Herr talman! Avslutningsvis vill jag deklarerat att jag självfallet står bakom alla våra reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall till reservation 14.

Anf. 124 CARINA HERRSTEDT (SD):

Herr talman! Vad har Agafyren, dynamiten, tändstickan, skiftnyckeln och pacemakern gemensamt? Jo, de är alla svenska uppfinningar som historiskt har gett Sverige en världsledande roll som forskarnation. Men tyvärr har Sverige, som några andra här också har sagt, tappat något av denna fina forskartradition.

Vi vill återupprätta Sverige som en framstående forskarnation med världsledande innovationer. Om Sverige åter ska framstå som en framgångsrik och världsledande nation inom forskningen måste vi självklart ha en välutvecklad grundforskning, där man kanske inte omedelbart ser nyttoeffekten, likväl som en mer specialiserad forskning. Vi vet alla att på lång sikt ger även relevant grundforskning resultat i samhällsnyttiga innovationer. Vi kan till exempel inte se en omedelbar nytta av en del rymdforskning och kosmologisk forskning. Ändå vill vi människor utforska vår omvärld och skapa oss en bild av den värld vi lever i.

Sveriges forskningspolitik måste präglas av långsiktighet om vi ska kunna återupprätta vår ställning som en världsledande forskar- och innovationsnation. Förutom att forskningen ska bidra till samhällets utveckling och näringslivets konkurrenskraft – mål som riksdagen är samstämning om – ska forskningen även stilla vår nyfikenhet och vår strävan efter kunskap och att förstå vår omvärld.

Den forskningsverksamhet som bedrivs på svenska universitet och högskolor är jätte viktig om vi ska kunna underhålla och återskapa den spetskompetens som är nödvändig för att skapa nya innovationer. Sverige ska vara en framträdande kunskapsnation. Därför föreslår vi en ökning av forskningsanslagen inom högskolorna och universiteten under kommande budgetperiod. Vi satsar över 4 miljarder mer än regeringen under perioden på olika forskningsområden. Vi menar att Sverige ska ligga i framkant i områden som kärnfysik, genteknik och nanoteknik men även informationsteknik, rymdteknik, geovetenskap, skogsforskning med mera.

När det gäller ett område har vi satt ned foten bestämt: Vi vill satsa på modern, säker och miljövänlig kärnteknik för att säkerställa vår framtida energiförsörjning. Att försaka forskning inom detta område kan straffa sig hårt i en osäker framtid.

Om Sverige återigen ska bli ett land med världsledande konkurrenskraft i högteknologiska och avancerade sektorer kan vi inte endast förlita oss på att marknaden tillskjuter det efterfrågade kapitalet. Staten finansierar och driver redan grundforskning och privat forskning på olika plan. Vi ser det som en självklarhet att även öka anslagen till statlig forskning för att bredda och vitalisera den redan befintliga forskningen.

Det är inte det att det saknas idéer, och det är inte det att det saknas visioner. Det som många gånger saknas är kapital för att kunna förverkliga dessa visioner och idéer, vilket onekligen leder till att många potentiella arbetstillfällen aldrig ens skapas.

Herr talman! Många stora vinster inom forskningen kan göras om Europas länder samarbetar på de områden där det ger bäst utdelning. Utmärkta exempel på dessa områden där betydande synergieffekter kan uppnås är rymd- och kärnforskningen. Samarbete när det gäller omfattande projekt ska därför uppmuntras. Det är ju ofta övermäktiga projekt för de enskilda nationerna, och därför är det viktigt att vi uppmuntrar dem. Ett utmärkt exempel på detta är MAX IV.

Även om vi självfallet värnar den fria forskningen kan inte skattefinansierad forskning innebära precis vad som helst. All skattefinansierad forskning ska enligt oss äga en viss kvalitet samt ha ett visst minimum av allmänintresse. Vi vill här fästa uppmärksamheten på den konstnärliga forskningen, där själva begreppet i vår mening är tveksamt och där en del projekt kan ifrågasättas, speciellt vad gäller just samhällsnyttan. Regeringen betonade själv i sin forskningsproposition den konstnärliga forskningens särart gentemot annan forskning.

Inom naturvetenskaperna innebär forskning att förbättra våra kunskaper om den verklighet vi lever i och som omger oss. Inom samhällsvetenskapliga ämnen utforskar vi hur samhället är uppbyggt, hur det fungerar och påverkar oss människor. Inom psykologi, medicin och beteendevetenskap forskar vi om människor och hur vi kan lära oss mer om oss själva.

Just konstnärlig forskning saknar sådana definierade mål. Jag menar att begreppet konstnärlig forskning måste definieras vetenskapligt och utvärderas likt andra principer. Och därför yrkar jag bifall till reservation 4.

När det kommer till genusforskning och forskning om jämställdhet är en hel del av detta bra forskning, och det har stort allmänintresse. Det kan röra sig om medicinsk forskning om hur män och kvinnor reagerar på olika mediciner, hur de olika könen påverkas av olika arbeten eller hur andra könsspecifika skillnader påverkar oss alla. Allt detta är nyttigt forskning för befolkningens vidkommande. Men tyvärr har vi genom åren sett hur en del av svensk genusforskning har utmärkt sig genom att inte bygga på vetenskaplig grund. Vi måste säkerställa att genusforskning vilar på vetenskaplig grund och har sin utgångspunkt i verkliga förhållanden. Därför yrkar jag bifall också till reservation 13.

Som jag nyss nämnde är kvinnor och män biologiskt olika, vilket gör att vi delvis drabbas av olika sjukdomar och arbetsrelaterade skador och ibland reagerar olika på samma mediciner. För att öka kunskapen och minimera lidandet för de enskilda menar vi att forskningen på detta område bör förstärkas, vilket vi också påtalar i reservation 17, som jag yrkar bifall till.

Herr talman! Jag yrkar alltså bifall till reservationerna 4, 13 och 17.

Anf. 125 BETTY MALMBERG (M):

Herr talman! Enligt lagar och förordningar har universitet och högskolor i huvudsak tre uppdrag. Det handlar om utbildning, forskning och samverkan. Här i riksdagen är det oftast de två första uppgifterna vi debatterar och diskuterar. Men på senare år har allt större fokus också riktats mot den tredje uppgiften – samverkan.

Alliansregeringen har i flera steg visat att just samverkan är viktig och bör tydliggöras. Det är ett skäl till att Vinnova och Vetenskapsrådet

just nu har ett uppdrag för att ta fram hur lärosätenas samverkan ska kunna premieras och även kunna påverka resursfördelningen.

Moderaterna är tydliga med att Sverige ska vara en kunskapsnation med höga ambitioner. I en värld som förändras i allt snabbare takt kommer akademien och arbetsmarknaden att stå inför ständiga utmaningar, varför just samverkan är nödvändig för att bidra till en hög kvalitet i såväl bildning och forskning som samhällsnytta, men också till innovation och tillväxt.

För att se hur våra lärosäten arbetar med samverkan gör jag just nu en turné till dem för att uppdatera mig när det gäller vad som händer. Och det händer mycket, kan jag lova! Man möter framgångsrik spetsforskning på de mest oväntade ställen.

Ett exempel är Sveriges centrala medverkan i EU:s två flaggskeppsinitiativ. Det ena, Grafenprojektet, leds av Chalmers, vilket naturligtvis är en fantastisk ära för Sverige och för svensk forskning. Men att jag vid mitt besök på Högskolan i Skövde skulle stöta på EU:s andras flaggskeppsinitiativ, som heter the Human Brain Project, hade jag aldrig väntat mig. Detta projekt leds av forskare i Schweiz men samverkar med flera forskargrupper i Sverige från bland annat Karolinska Institutet, KTH, Umeå universitet, Uppsala universitet, Linnéuniversitetet och Högskolan i Skövde. Det är fantastiskt, tycker jag.

På min resa har jag också mötts av många exempel på hur företag och lärosäten samverkar kring såväl forskning som utbildning. Det ska erkännas att det då ofta är större företag som engagerar sig. Det handlar då om gamla Volvo Aero, som nu heter GKN, om ABB och om Sandvik. Men många lärosäten, såsom Högskolan i Halmstad, jobbar också tillsammans med de mindre företagen. Det gör de just därför att näringslivet i deras region har denna sammansättning. 80 procent av deras företag är av mindre karaktär. Likadant är det vid Textilhögskolan i Borås, där utvecklingen av smart textiles ofta sker i samverkan med eller ger upphov till nya företag.

Jag lät den praoelev som jag har den här veckan, Teodor Johansson från Ödeshög, välja ut tre innovationer som han tyckte var häftiga från Textilhögskolan. Vi hade en liten bok att bläddra i. De han fastnade för var ett tyg som är lättare än luft och samtidigt stenhårt och som i dag används i däck i alltifrån Formel 1-bilar till tävlingscyklar.

Teodor fastnade också för exemplet där TST Sweden i Kinna ingått och där man utvecklat textil som tål att utsättas för extremt höga tryck. Slutligen fastnade han också för kläder som kan ladda mobilen eller mäta EKG. Det här är alltså resultat av svensk forskning vid Högskolan i Borås.

Beroende på hur profilerade och specialiserade lärosätena är kan samverkan te sig lite olika, till exempel finansiellt. Luleå tekniska universitet är förmodligen extremen i ena kanten, då hela 21 procent av forskningsmedlen kommer direkt från näringslivet. Men det finns också exempel på lärosäten som Mälardalens högskola som av Volvo Group har pekats ut som en framgångsrik och förtroendeingivande partner, en så kallad preferred research partner. Då handlar det inte om pengar utan om en långsiktig samverkan som bygger på ett kvalitativt samarbete med högskolan. Det här är också viktigt för högskolan, därför att de värderar att man har gemensamma forskningsprojekt med näringslivet och att de

har medarbetare som delar sin tid mellan Mälardalens högskola och golvet på Volvo. Det är det här vi kallar för gränsgångare, som bidrar med kunskap och utveckling åt båda hållen. Det finns många doktorander från Volvokoncernen vid Mälardalens högskola.

När vi talar om samverkan handlar det inte bara om samverkan med näringslivet. Offentlig verksamhet behöver också engagera sig och få injektioner så att ny kunskap och forskning kommer till nytta. På Mälardalens högskola är man duktig också på det. Ett exempel är Samhällskontraktet, som är ett avtal om fördjupad samverkan mellan Västerås, Eskilstuna och Mälardalens högskola för att nyttiggöra mer forskning inom områden som skola, omsorg och hållbar stadsutveckling.

Efter regeringens tidigare beslut om att alla lärosäten kan ansöka och provas för att få examinationsrätt inom smala profilområden ser vi en positiv utveckling bland våra lärosäten. Genom att koncentrera sina resurser och profilera sig kan högskolorna i dag uppnå en kvalitet som i sin tur leder till mer resurser. Därmed kan högskolor få den eftersträvade möjligheten att examinera egna doktorander. Det gör också att vi får utbildningsförbättringar, eftersom vi får fler forskningsrelaterade utbildningsmiljöer där studenter på grundutbildningsnivå möter forskare under hela studietiden. Det här gör att Sverige berikas med fler lärosäten och forskare som har spetskompetens.

I dag stöds alltså bra forskning oavsett var den bedrivs. Det handlar inte om ett visst antal universitet som tidigare, utan det är bra forskning som stöds. Regeringen stärker på så sätt alla högskolors möjligheter. Det innebär också att forskningen i dag inte är koncentrerad till några få storstäder utan att mindre högskolor ges samma möjligheter att utveckla och få tillgodoräkna sig den spetskompetens som finns på lärosätet eller att skapa den kreativa forskningsmiljön.

Attraktiva forskarmiljöer innebär också att lärosäten har lättare för att rekrytera internationella toppforskare hit till Sverige. Bara vid Högskolan i Halmstad fanns i fjol tre gästforskare. En kom från MIT, och forskare från Stanford hade också valt Högskolan i Halmstad för att jobba vidare med det spännande området robotik och intelligenta maskiner.

I de här lägena spelar det självklart en stor roll med den enorma nivåökning som regeringen har genomfört. Det är en nivåökning på 9 miljarder kronor i forskningsbudgeten. Det handlar om en 30-procentig ökning jämfört med 2008, och det är märkligt om det inte skulle ge eko i forskarvärlden. Vi har också avsatt särskilda medel för att ge lärosätena möjlighet att rekrytera toppkrafter.

Något annat som lockar internationell forskning till Sverige är den starka forskningsinfrastruktur som finns här. Jag tänker exempelvis på MAX IV som nämndes, på ESS i Lund som är på ritningsbordet, havsforskningsfartyg i Göteborg och Sci Life Lab i Stockholms- och Uppsalaområdet. Allt detta har en otrolig dragningskraft, och det har tillkommit de senaste åren efter satsningar från alliansregeringen. Samverkan och samsyn i en regering lönar sig.

Hur ser det då ut på den andra kanten? Oppositionspartierna är som vanligt splittrade. Det finns 17 reservationer i det här betänkandet. Bakom en av dem har åtminstone tre partier samlats. Den rör genusfrågor, vilket är något som alliansregeringen tar på största allvar. Det har genomförts flera reformer. Vi har gett uppdrag och vidtagit åtgärder för

att höja andelen kvinnliga professorer, vilket oftast är vad vi mäter det här med.

Resten av reservationerna är i princip på samma sätt. Jag tycker att de är rätt saktfärdiga. De slår in öppna dörrar och handlar om reformer i frågor där regeringen redan har agerat. Det är märkligt.

Det som förvånar mig stort är Socialdemokraternas fortsatt avoga och kritiska hållning till strategiska forskningsområden. Alltsedan kraftsamlingen inleddes har Energimyndigheten, Formas, Vinnova och Vetenskapsrådet haft i uppdrag att göra årliga uppföljningar. I den tredje, som rör åren fram till 2012, konstaterar man att det är en positiv utveckling i SFO-miljöerna. Antalet patent ökar stadigt, liksom forskningsmiljöernas resultat, och då tittar man på förekomsten av utveckling av nya produkter, nya företag och policypåverkan i samhället.

Jag tycker att det inte är någon tvekan om att Moderaterna och alliansregeringen har gjort stora och avgörande insatser för svensk forskning. Mer forskningsresultat kommer nu till nytta. Det ger förutsättningar för att mer forskning och evidensbaserade kunskaper når in i klassrum och vårdcentraler men också för att företag ska utvecklas och nya idéer kunna växa fram. Jag är övertygad om att det här kommer att gynna och utveckla nivån av bildning, kunskap och kompetens men också tillväxten i Sverige och vår förmåga att konkurrera internationellt. Den positiva utvecklingen kommer vi att fortsätta driva på så att Sverige också fortsatt är en kunskapsnation med höga ambitioner. En alliansregering är garanten för detta.

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.
(Applåder)

Anf. 126 THOMAS STRAND (S) replik:

Herr talman! Jag vill ta fatt i det som Betty Malmberg ägnade mycket tid åt, nämligen samverkan. När den första proposition som den borgerliga regeringen lade fram om det här 2008 kom var samverkan nedprioriterat, vilket ledde till stark kritik inte bara från oss i oppositionen utan även från näringslivet. Det blev fokus på att lärosätena skulle vara motorer, och så skulle man bjuda in näringslivet, men näringslivet kände inte riktigt att man kom in i alla lägen.

I propositionen som kom 2012 var det ett steg framåt vad gäller samverkan. Det tolkar jag som att ni hade lyssnat på kritiken som hade framförts från oppositionen och näringslivet. Men ni går inte hela vägen. Det hade behövts mer av samverkan. De här samverkansmodellerna som jag pratar om är ett sätt. Innovationsråd som leder en diskussion mellan akademi, näringsliv och offentlig sektor är ett annat. Men det har din partiledare och statsminister raljerat över. Här finns skillnader i synsätt.

Om samverkan ska lyckas får man inte missgynna de unga universiteten och högskolorna vad gäller forskningsanslag. Du var med när Fyrklövern träffade oss. De sade till oss att det inte är en rättvis tilldelning av forskningsanslag. Man måste ha med i bilden också att man måste ha en politik som stöder samverkan och att anslagen är rättvisande och även kommer till de unga universiteten och högskolorna.

De stora universiteten, de breda universiteten och de fackinriktade universiteten ska givetvis ha anslag. Men vi får inte glömma bort högskolor och unga universitet, som ni gör.

Anf. 127 BETTY MALMBERG (M) replik:

Herr talman! Jag ägnade anförandet åt att tala om just samverkan eftersom vi är många som tror på att det är en viktig del. Det jag vill lyfta fram är att sedan alliansregeringen tillträdde, och även från den första forskningspropositionen som lades fram 2009, har det skett någonting. Någonting har lyft på detta område.

Det har sedan tidigt funnits samverkan mellan flera lärosäten. Det har pågått tidigt, men genom att vi har pekat ut strategiska forskningsområden har vi fått ett ökat fokus och också kraftsamlat kring områden, vilket har varit uppskattat bland näringen.

Jag vill hävda att Socialdemokraterna sitter och grymtar i vrån och tycker att räddningen kommer om vi bara får de gamla traditionella socialdemokratiska branschprogrammen på fötter igen. Så är inte fallet! Inte ens branscherna vill ha tillbaka detta. Man vill gå vidare i den utsträckning och i den riktning som regeringen pekar på.

Thomas Strands anförande tidigare var lite märkligt. Jag måste säga att det var väldigt negativt, och jag är förvånad över att ett sådant anförande läggs fram. Det kom inte i samband med att vi jobbade för att utveckla en ny forsknings- och innovationsproposition; det kommer nu – två år senare.

Vi har alltså ökat finansieringen med 30 procent. Vi har ökat anslagen för innovation. Vi har startat smalare profilområden. Vi har satsat pengar som gynnar kvaliteten i forskningen. Samverkan gynnas. Vi har strategiska innovationsområden – demonstratoranläggningar. Vi har sett till att resurser finns för att anställa doktorander. Vi ger avdrag för företag som satsar särskilt på forskning och utveckling. Vi har startat innovationskontor, och – något som är viktigt – vi följer upp de åtgärder som vi genomför.

Hur kan detta nu vara totalt fel, Thomas Strand?

Anf. 128 THOMAS STRAND (S) replik:

Herr talman! Ni ser inte de strukturproblem som forskningspolitiken leder till, Betty Malmberg. Ni har suttit vid makten för länge och har blivit blinda. De saker jag lyfter upp är saker som diskuteras på lärosäten, som diskuteras mellan aktörer. Man ser problemen. Dem tar vi fasta på och prioriterar.

Branschprogrammen vill vi inte ha tillbaka. Du har nog läst vår motion dåligt, Betty Malmberg, om du påstår det. Vi säger däremot att vi vill utveckla något nytt, nya samverkansmodeller, ihop med akademi, näringsliv, offentlig sektor och politik. Det är något annat. Det behöver vi mer av.

Vi har till och med satt av 500 miljoner kronor mer per år för att utveckla just samverkan mellan akademi, näringsliv och offentlig sektor. Men då gäller det också att man har forskningsanslag som stöder samverkan. Det räcker inte bara med vackra ord och att man berättar olika saker som händer. Det är strukturen det handlar om.

Nyligen kom en rapport från UKÄ, Universitetskanslersämbetet, som visar att de stora strömmarna av forskningsmedel går till de breda universiteten och till de fackinriktade universiteten. De har fått 93 procent av intäktsökningen mellan 2008 och 2012, medan högskolornas intäkter är mer blygsamma. Det gäller även de unga universiteten.

Det är där vi har problemet, att vi har en politik som för de stora strömmarna till de stora, breda aktörerna. Jag säger inte att jag vill dränera dem på pengar. Men när vi tillför så mycket resurser borde vi hitta ett mer rättvisande system som balanserar. Det är det som sektorn tar upp med oss gång på gång.

Ni blundar. Ni lyssnar inte. Ni vill inte förstå.

Anf. 129 BETTY MALMBERG (M) replik:

Herr talman! Att vi talar om samverkan men inte avsätter resurser vill jag inte kännas vid. Den uppfattningen delar jag inte alls.

Vad som har hänt är att under de senaste åren, sedan de två senaste forskningspropositionerna, har man lyft upp frågeställningen, som jag sade tidigare. Vi har satsat pengar, och vi är också beredda att premiera lärosäten som är duktiga på samverkan. Det tror vi också är ett medel för att bryta den historiska fördelningen av resurser som också har varit till förfång.

Jag kan hålla med om att det finns en skev fördelning när man ser till olika lärosätens möjlighet att få tillgång till forskningsresurser. Men det finns ett stort problem, och det är historien. Det finns en gammal tradition som har bidragit till det. Det är ingen tradition som vår alliansregering har genomfört. Det började långt tillbaka. När nya universitet kom hade man svårt att få med tillräckliga resurser. Det känner vi till, inte minst från Linköpings universitet och Umeå universitet som kom samtidigt. Och då satt inte vår regering vid makten.

Nu är det viktigt att ta fasta på vad vi kan göra framöver. Indikatorerna för samverkan är en möjlighet, om ni från socialdemokratin till exempel och den icke-samlade oppositionen kunde se att detta är en möjlig väg framåt för att stärka kulturen som finns vid de lärosätena.

Vi premierar också kvaliteten.

Det är lite tråkigt att vi inte får se den gedigna satsningen. Det känns inte riktigt seriöst att höra *ett* parti tala om frågorna. Ni har ingen enighet. Och jag måste säga, som vi ofta gjorde i den tidigare valrörelsen, att vi har en opposition med vilken vi inte vet vart utvecklingen tar vägen. Det gynnar inte lärosätena. De vet nämligen inte vilken politik som nu kommer att föras, eftersom ni inte vet med vem ni kommer att samarbeta.

Anf. 130 EMIL KÄLLSTRÖM (C):

Herr talman! Ja, hör ni, visst är det ändå ganska roligt att vara forsknings- och högreutbildningspolitiker. Det finns många politikområden som mest handlar om problem och samhällets ständiga utmaningar, men när det gäller forskning och innovation är det alltid positivt. Det handlar alltid om det som kommer närmast och alltid om det som väntar runt hörnet. Det är nytänk och det är framtidstro.

Det är fantastiskt att få jobba med detta. Inte minst är det fantastiskt att få jobba med detta i Sverige. Inte långt från våra gränser finns det forsknings- och innovationspolitiker som tvingas dra ned på sina budgetar, satsa mindre och investera mindre i framtidens teknologier, framtidens företag och framtidens jobb. Men här i Sverige kan vi skjuta till pengar.

Jag satt och funderade i dag på eftermiddagen, inför det här anföran- det, på att det egentligen är helt otroligt att vi under de senaste sju åtta åren – då vi har gått igenom något som känns som kris på kris, eller i alla fall en aldrig avstannande kris i vår del av världen, Europa – har kunnat skjuta till historiskt mycket medel till forskning och innovation.

När det gäller den förra perioden, 2008–2012, var det ett tillskott på 5 miljarder i förhållande till Socialdemokraternas sista forskningspropo- sition. Och när vi nu antog en ny, för snart två år sedan, var det ytterli- gare 4 miljarders tillskott. Vi talar om 9 miljarder i tillskott och en ök- ning med 30 procent under en tid då vi har haft väldigt kärva ekonomiska förhållanden i Europa.

Nu när vi är halvvägs in i dagens forsknings- och innovationspropo- sition börjar man kunna se lite resultat. Om man till exempel går in på hemsidan på vilket svenskt lärosäte som helst egentligen och skrollar lite i nyhetsflödet ser man vilka satsningar som görs på forskningssidan, vilka tilldelningar de har fått inom olika forskningsområden och vad de väljer att forska på.

Om man går in på Vinnovas hemsida – de har en stor del av innovat- ionsdelen när det gäller forskning och innovation – kan man se vilka utlysningar som görs nu. Ett exempel är att de strategiska innovations- programmen börjar ticka i gång. En av de senaste nyheterna var att man nu sätter i gång ett samverkansprogram inom det strategiska innovations- programmet när det gäller processindustriell it och automation, gruv- och metallutvinning, metalliska material och lättvikt, vilket helt enkelt är de nya, extremt lätta materialen som Betty Malmberg talade om tidigare.

Där kan man också klicka vidare och se vilka som får pengarna. Jo, pengarna går till ansökningar som bygger på att företag och forsknings- aktörer söker gemensamt. Det handlar om ett antal miljoner per projekt, och det handlar om ett antal år framöver.

Det handlar alltså om just den samverkan som talare efter talare under den här debatten, och i tidigare debatter, har efterlyst. Den sker här och nu. Den kan ske tack vare de tillskott som jag refererade till tidigare. Den forsknings- och innovationsproposition som vi nu är ungefär halvvägs inne i innebär stora tillskott för hela sektorn. Vartenda svenskt lärosäte, litet som stort, har fått mer pengar. Stora potter har gått till de strategiska innovationsområdena, till forskning för näringsliv och samhälle. Det finns potter som fördelats mellan lärosätena just på grundval av hur duk- tiga de är på att samverka med det omgivande samhället.

Inte minst är det positivt att det kommer hela landet till del. Vartenda lärosäte har fått ökade anslag. Om vi går till de innovationssatsningar som Vinnova i stor utsträckning har kontrollen över ser vi att de mindre lärosätena får betydligt mer pengar än deras omsättning och storlek mot- svarar. Precis som många misstänkt, även jag, är det våra unga och mindre lärosäten som, givet sin storlek, är duktiga på att få de medel som fördelas utifrån samverkansparametrar.

Det här arbetet har bara börjat. Thomas Strand sade att vi har priorite- rat ned samverkansdelen i det svenska forskningslandskapet. Ingenting kunde vara längre från sanningen. Den första mandatperioden efter rege- ringsskiftet kom den tredje uppgiften, alltså att samverka och samarbeta med omgivande samhälle och med näringsliv, för första gången in i hög- skolelagen. Det är ingenting som vi bara talat om, utan det finns angivet

svart på vitt att svenska lärosäten även ska ägna sig åt den tredje uppgiften. Som jag nämnade tidigare går vi nu vidare och satsar pengar på det, sätter prislappar och säger att om man är duktig kommer det att synas i tilldelade medel.

En hel del av det som händer inom svensk forskning är sådant som inte rör vårt utskotts arbete och våra propositioner. Lejonparten av de svenska forsknings- och utvecklingsansträngningarna görs i näringslivet, och de görs med hjälp av pengar som kommer från Bryssel och med pengar från fristående forskningsfinansiärer. Egentligen måste man alltså se på det bredare än vad dessa debatter kan visa.

Vi ser att det görs saker i hägnet av finansutskottet och näringsutskottet som har direkt bäring på svensk forskning. Ett exempel är det FoU-avdrag som börjar gälla från och med årsskiftet och innebär att svenska företag får ett ekonomiskt incitament att jobba med forskning och utveckling. De får dra av delar av kostnaden för arbetsgivaravgiften för den arbetskraft som jobbar med forskning och utveckling. Det finns ett tak, och därmed riktar det sig i stor utsträckning till de små och växande företagen.

Vi har en utredning som kommer att lägga fram förslag om hur svenska optionsprogram ska bli bättre och mer verkningsfulla. Om det är någonting vi kan lära oss av dem på andra sidan Atlanten är det att de mest innovativa företagen, de som för forskningen vidare till produkter och tjänster som förändrar världen och hur vi lever våra liv, i hög grad jobbar med optioner. Det betyder att de betalar sina anställda med framtida vinster, alltså när företaget växt till sig och börjat tjäna pengar. Inledningsvis har man inte pengar till att betala löner.

I Sverige är det alltför krångligt att jobba med sådana optionsprogram, och vi har som sagt bett en utredare att titta på detta och komma med förslag om hur den delen av våra innovativa företag, de som ska omsätta forskningen i produkter och tjänster, i nya jobb och företag, kan gynnas.

Sedan har vi frågan om verklighetsbeskrivningen. Är vi bra eller inte? Thomas Strand var väldigt tydlig i sitt anförande. Han tyckte att vi hade misslyckats. Om man frågar andra håller snart sagt ingen med Thomas Strand, vilket givetvis är bra. Så sent som för någon vecka sedan kom EU-kommissionen med sin ranking av medlemsländerna, och vi kan se att Sverige rankas som Europas mest innovativa land. Det är ingen enstaka företeelse. FN-organ och internationella utvärderare och spelare gör liknande rankingar, och Sverige kommer snart sagt alltid på första plats eller placerar sig i alla fall i den absoluta toppen.

Det är ingen slump. Det är förstås resultatet av ett målmedvetet arbete. I varenda statsbudget som alliansregeringen lagt fast har utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning fått mer pengar. Det senaste året var det ett tillskott på totalt 3 miljarder. På samma sätt har varenda statsbudget som vi lagt fast inneburit att svenska företag – de som ska omsätta den nya kunskapen i varor och tjänster, i företag och jobb – fått det lite bättre och lite enklare. De har fått en lite mer lönsam tillvaro.

Det är någonting vi kommer att fortsätta att satsa på. Det och vårt arbete tillsammans med Miljöpartiet handlar om att behålla Sverige som det öppna land det är, ett land där vi välkomnar människor från hela världen och steg för steg gör det till ett ännu mer öppet och tolerant sam-

hålle, helt enkelt till det land dit man kommer för att forska, utbilda sig, starta företag, ja, vad än det månde vara. Allt det måste fortsätta, och då kommer Sverige att fortsatt vara en framstående forsknings- och innovationsnation, ett land som lockar till sig människor från hela världen. Sverige är ett bra land att leva i, oavsett om man är forskare eller ej.
(Applåder)

Anf. 131 THOMAS STRAND (S) replik:

Herr talman! När jag nu har lyssnat till Betty Malmberg och Emil Källström tänker jag att de inte ser skogen för alla träd. Det gäller att lyfta blicken och försöka få syn på strukturerna, inte förlora sig i detaljerna. Man måste fråga sig vad det är som håller på att hända med utbildningspolitiken, med forskningspolitiken, med innovationspolitiken.

Jag ska citera Per Eriksson, rektor vid Lunds universitet, som för ett drygt halvår sedan skrev följande i Svenska Dagbladet: ”Även om man prioriterar internationell toppkompetens inom forskningen så krävs för detta en bred och kvalificerad utbildningsbas. Regeringen satsade fyra miljarder på forsknings- och innovationspropositionen. Det var bra. Men nu behövs en utbildningssatsning dels för vårt näringslivs internationella konkurrenskraft, dels för vår unga generations framtidstro.”

Det är just den helhetssynen det handlar om, att det är en länk som hänger samman – högre utbildning, forskning och innovation. Det jag kritiserade i mitt inlägg var att Alliansen har gasat vad gäller forskningen – det är inget fel med det – men bromsat den högre utbildningen genom att dra ned på antalet platser. Innovationsstrategin och den strategi som presenterades landade mest i en ordrik strategi utan mätbara mål egentligen. Därför behövs en helhetssyn på utbildning, forskning och innovation.

Centerpartiet har tidigare slagits för alla lärosäten i hela landet. Jag känner inte igen Centerpartiet i den politik som nu förs.

Anf. 132 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Jag skrev ned två påståenden som Thomas Strand hade. Dels ser vi inte skogen för alla träd, dels ska vi lyfta blicken. Det säger alltså en man som efter åtta år i opposition kommer dragandes med samma gamla branschprogram som de 2006 förlorade valet på. Det sade du i ditt anförande, Thomas Strand. I din första replik hade du bytt åsikt, så ett visst nytänkande verkar det finnas. Det oaktat vill jag säga att vi levererar saker gång på gång. Vi kommer hela tiden med nya satsningar på området. Du kommer dragandes med dina gamla branschprogram som ingen, förutom du själv, vill ha tillbaka.

Jag nämnde i mitt anförande, vilket tål att upprepas, att den här forsknings- och innovationspropositionen har ett mycket tungt i: i som i innovation. Där finns satsningar på strategiska innovationsområden och satsningar på forskning för näringsliv och samhälle. Där finns den speciella potten som fördelas till lärosätena. Allt det handlar om den samverkan som sker mellan akademien och det omgivande samhället. Thomas Strand sade, helt riktigt, att Centerpartiet har kämpat för alla lärosäten i landet, och jag är stolt, nöjd och glad över att vi fått allt det på plats. Det handlar om totalt sett drygt 2 miljarder i olika innovationsaktiviteter. Det här är jag mycket glad över. Jag tror att det kan bli mer. Vi kommer att jobba

för detta. Det kommer att utvecklas ännu mer steg för steg och i nästa proposition, men resultaten talar för sig själva.

Åren 2003, 2004, 2005 och 2006 minskade antalet platser i den svenska högre utbildningen. Ni styrde vartenda av de åren. Efter det tog vi makten, och alla år som vi har styrt har vi haft fler platser i den högre utbildningen än när ni styrde. Varför minskade ni 2003, 2004, 2005 och 2006?

Anf. 133 THOMAS STRAND (S) replik:

Herr talman! För det första var det ett ganska komiskt uttalande att vi förlorade valet på att vi drev branschprogrammen. Det är aldrig någon som har sagt det tidigare. Det var innovativt. För det andra måste jag säga att även du har läst vår motion oerhört dåligt, Emil Källström. Det står inte "branschprogram" där. Vi har skrotat det begreppet, använder det inte längre. Ni har vax i öronen. Ni vill inte lyssna. Vi säger att vi måste ta ut steglängden och bli ännu bättre på att hitta samverkansmodeller. Vi talar om nya samverkansmodeller. Det är något helt annat. Men det vill ni inte lyssna på.

Detta måste vi jobba mycket hårdare med, men där brister ni i er politik. Jag är dock glad för att ni har lyssnat på kritiken. I propositionen från 2012 var frågan om samverkan lite upplyft därför att det hade framkommit mycket kritik mot det som stod i den gamla propositionen från 2008.

När det gäller innovationspolitiken är det sant som du säger att vi ligger i topp i mätningarna. Men det har också nyligen kommit en rapport från OECD som säger att innovationspolitiken har låg status i regeringen och till och med är dåligt förankrad i Näringsdepartementet. Det är även oklart hur ni ska utvärdera strategin. Nu har Vinnova tillsammans med Tillväxtanalys fått i uppdrag att ta reda på hur man ska utvärdera strategin. Det visar brist på både fokus och målmedvetenhet att det kommer sådan kritik från OECD.

Tyvärr, Emil Källström, har ni en bristande politik vad gäller utbildning, högre utbildning, forskning och innovation. Den hänger inte ihop. Per Eriksson sade det själv i citatet, och det är inte vilken rektor som helst. Han har varit med i många år. Kan han ha fel?

Anf. 134 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! När du stod uppe i talarstolen i dag, Thomas Strand, var du en varm anhängare av branschprogrammen. Det är bara att titta i protokollet. Du pratade om dina branschprogram och ville återinföra dem. Någonstans mellan talarstolen och replikbänkarna tog det stödet slut, och det är väldigt bra. Jag håller med dig och står på din sida. Jag tycker inte heller att branschprogrammen ska tillbaka.

(THOMAS STRAND (S): Jag sade aldrig så.)

Låt oss ta en fika sedan och gå igenom protokollet! Du nämnde branschprogram. Men strunt i det, för branschprogrammen är glömda och begravda.

Men något som inte är glömt eller begravt är de satsningar på innovation och samverkan som vi har på plats nu, som vi ska utveckla och som jag som centerpartist gärna lägger ännu mer pengar på. Jag tror

absolut att det fortfarande finns en förbättringspotential. Det är därför jag fortsätter att engagera mig politiskt. Det är därför jag talar så engagerat om detta.

Sverige är bra. Vi är i den absoluta toppen när det gäller att vara en innovativ ekonomi, men vi måste göra mer. Det här är en position som inte på något sätt är ohotad. Det är många andra som skulle vilja vara där Sverige är och kommer att komma dit om vi inte fortsätter att förbättra oss.

Hur ska vi då förbättra oss? Jo, vi ska fortsätta att göra det vi har gjort de senaste åtta åren. Vi ska fortsätta att göra Sverige mer företagsamt. Vi ska fortsätta att göra Sverige mer öppet gentemot vår omvärld. Vi ska fortsätta att investera i utbildning och ny kunskap. Hur ska vi då göra det? Jo, vi ska se till att hela landet är med på banan. Vi ska ta initiativ i förskolan och hela vägen upp till universitetsforskningen och se till att hela landet rent geografiskt är med i detta. Vi ska fortsätta att se till att alla lärosäten omfattas av höjningarna i forskningsanslagen. Vi ska fortsätta att satsa på innovation och samverkan. Som sagt ser vi att det är de mindre lärosätena som är duktiga och som blir överkompenserade, om man säger så. De blir det för att de är duktiga. Det är så vi ska fortsätta, i stället för att stå i talarstolen och tala om branschprogram.

Anf. 135 YVONNE ANDERSSON (KD):

Herr talman! Det här är riktigt spännande! Vi har enats om att Sverige ligger långt framme när det gäller forskning och innovation. Sverige är och ska vara en forskningsnation byggd på kvalitet och excellens. Ett litet land som Sverige kan inte vara bra på allt, men vi kan vara bra på vissa grejer. Därför införde vi redan 2008 de strategiska områden som fått starkt fäste. Då hördes inga högljudda röster emot dem från något parti. Det berodde helt enkelt på utredningar och det som hände på den tiden ute i Europa och internationellt i övrigt. Man hade strategiska områden och var tvungen att fokusera. Det gjorde också vi, och det har skapat mycket av den innovation som vi har.

Vi har höjt nivån på medlen till forskning. 30 procent har det ökat med 2009–2016. Det är den största satsning under decennier som gjorts på så kort tid. Vi menar att forskningsresultat ska komma till nytta materiellt, men vi får aldrig glömma den viktiga humanioran. Vi kristdemokrater har under alla år talat om hur viktig humanioran är för att vi ska fungera som människor i ett samhälle med allt högre krav inom den materiella sektorn. Alliansen gör likadant. Vi har ökat satsningarna på humaniora med 60 procent under vår tid.

Vi kan konstatera att de satsningar som genomförts är långsiktiga och hållbara över tid. Vi har tagit viktiga steg för att uppnå de mål som gäller för forskning och innovation. Därmed stärker vi Sveriges konkurrenskraft både materiellt och immateriellt. Här behöver vi inte utreda mer. Vi ska arbeta, följa upp, göra som vi gjort hitintills och korrigera där så behövs.

Herr talman! I dag debatterar vi ett motionsbetänkande. Efter alla stora förändringar inom forskningen som utskottet varit helt överens om är det egentligen inga stora frågor som behöver debatteras. Vad vi märker här är också att vi är överens om de stora genomgripande frågorna. Det blir bekymmersamt när ett forskningsbetänkande ska skrivas och

man ändå i någon mening vill arbeta fram konfliktytor. Socialdemokraterna har till exempel skrivit en reservation om att samverkansfaktorn ska ses som en ny indikator för medelstildelning till lärosätena.

Den här reservationen måste jag få ifrågasätta. När jag började i Sveriges riksdag 1998 informerade dåvarande talmannen Birgitta Dahl om att man skriver reservationer när man går emot majoritetstexten. Socialdemokraterna har nu alltså skrivit en reservation om en ny indikator för medelstildelning till lärosätena. Vad skriver då utskottet i majoritetstexten? Jo, vi anser att ”samverkan bör premieras vid fördelningen av resurser till universitet och högskolor”. Vi skriver att regeringen redan har givit Vinnova och Vetenskapsrådet i uppdrag att ”utforma metoder och kriterier för bedömning av prestation och kvalitet” i lärosätenas samverkan ”i termer av relevans och nyttiggörande av forskningsbaserad kunskap”. Dessa metoder ska vidare kunna ”användas i ett framtida resursfördelningssystem”.

Herr talman! Blir det inte missvisande om vi får reservationer som vi sitter och voterar om i kammaren kring vad som redan står i majoritetstexten? Det här är en utveckling som inte är till fördel för någon. När vi har en gemensam syn, kan vi inte stå upp för den? Kan vi inte visa samhället i övrigt – forskarsamhället, utbildningssamhället och våra medborgare – att vi inte behöver skapa konfliktytor där inga konfliktytor finns?

Vidare vill S att alla universitet och högskolor ska vara en aktiv partner och ha ett uttalat ansvar för den regionala utvecklingen. Här vill Alliansen att akademien ska ha sin frihet. Det är våra lärosäten som avgör hur mycket de ska arbeta med samhället runt omkring och hur mycket de ska ansvara för den regionala utvecklingen.

S vill också ha en ökad betoning på erfarenheter från näringslivet och den offentliga sektorn när tjänster inom akademien ska tillsättas. S skriver att regeringen bör inleda en dialog med lärosätena om hur meriteringsystemet kan utvecklas för att premiera relevant erfarenhet utanför akademien.

Herr talman! Här har vi åter en reservation som jag inte kan förstå. Lärosätena kan ju redan nu använda detta. Alliansen hyllar frihet under ansvar för akademien också i denna fråga.

Herr talman! Under hela min period som riksdagsledamot har jag haft förmånen att vara engagerad i Rifo. Det är en förening i riksdagen vars främsta uppgift är att bygga broar mellan riksdagsledamöter och forskare. För att bygga ett bra samhälle också fortsättningsvis behövs denna dialog. Skattebetalarna behöver helt enkelt få veta hur deras insats används. Det är därför viktigt och intressant att VR och Vinnova har fått i uppdrag att medverka till att forskningen blir tillgänglig för allmänheten.

Herr talman! I går var det ett stort seminarium i riksdagen inom ramen för Rifos verksamhet om EU:s ramprogram Horisont 2020. Olika aktörer klargjorde Sveriges läge vad gäller inspel och medverkan i detta program. Sverige är med. Klart blev hur nöjda aktörerna är med Sveriges ställning och den politik som har förts vad gäller resurser, vad gäller möjligheten att vara med inom ramen för forskningen i programutbud och vad gäller att ha pengar till detta. Jag kände stor glädje när det så påtagligt visades att Sverige är med och är en viktig nation.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.
(Applåder)

Anf. 136 THOMAS STRAND (S) replik:

Herr talman! Det är bra att Yvonne Andersson lyfter fram humanioras viktiga roll i forskningen. I mitt anförande sade jag att vi har lagt fram förslag på att vi borde ha ett större forskningsprogram som är tvärgående och integrerande där även humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning finns med och bidrar med sin viktiga kunskap.

Jag ska fokusera på forskarnas situation. Vi kan tala om de yngre forskarnas situation, om arbetsvillkoren för forskare över huvud taget och om jämställdheten och de kvinnliga forskarnas situation.

Tyvärr har alltför många forskare osäkra anställningsförhållanden. Det har ni inte talat så mycket om i dag; det har varit mer lovsång till er politik. Men vi vet att det är så det ser ut. De flesta har tagit bort utbildningsbidragen, men två lärosäten har inte tagit bort dem. Vi har problem med stipendiefinansiering som ger osäkra förhållanden, och man är inte med i trygghetssystemen.

Förbjud utbildningsbidrag och ta bort stipendiefinansiering! Men vill Yvonne Andersson det?

I dag kan lärosätena stapla visstidsanställningar på varandra i många år eftersom ni införde meriteringsregleringen. Riv upp den regleringen och låt parterna själva komma överens om hur man ska ha arbetet! Är Yvonne beredd att jobba för att denna reglering som möjliggör att man staplar visstidsanställningar på varandra rivs upp?

Anf. 137 YVONNE ANDERSSON (KD) replik:

Herr talman! Humaniora ligger mig varmt om hjärtat. I slutet av 90-talet och början av 00-talet dränerades humanioran på våra högskolor och universitet och inom forskningen av de socialdemokratiska utbildningsministrarna, bland andra Thomas Östros.

Vem var det då som backade upp humanioran? Jo, det var en enskild forskningsfinansiär, nämligen Riksbankens Jubileumsfond. När statliga anslag saknades fick vi i jubileumsfondens styrelse ge pengar till ställe efter ställe som dränerades totalt.

Detta är viktigt eftersom det säger något om det som Thomas Strand inte vill kännas vid, nämligen hur man hanterar kunskapsområden: Är svensk tillväxt och konkurrenskraft enbart baserad på materiella tillgångar inom forskning och kunskapsöverringar? Eller är det också viktigt att man fångar upp den kunskap som krävs för människans själsliga och andliga utveckling i form av humaniora? Det är viktiga frågor för oss, och vi har höjt anslaget till humaniora med 60 procent efter att det dränerades under Socialdemokraternas ledning.

Anf. 138 THOMAS STRAND (S) replik:

Herr talman! Jag fick inte ett enda svar på de frågor jag ställde. Det kanske var jobbiga frågor att få. Låt mig upprepa dem, så Yvonne får chans att besvara dem.

Är Yvonne Andersson och KD beredda att driva ett förslag om att förbjuda både utbildningsbidrag och finansiering via stipendier så att våra yngre forskare får trygga anställningar och bra arbetsvillkor?

Är Yvonne Andersson och KD beredda att riva upp den meriteringsreglering som den borgerliga regeringen införde utan att låta parterna förhandla själva och som gör att man kan stapla visstidsanställningar på varandra i högskolesektorn?

När det gäller situationen för kvinnliga forskare vet vi att kvinnorna dominerar i den högre utbildningen. Men ju längre upp i systemet man kommer, desto mer tunnas den kvinnliga andelen ut och männen tar över. De flesta professorer är ju män. Det finns manliga strukturer i högskolevärlden.

Detta måste vi göra något åt. Jag vet att regeringen genom regleringsbrev försöker få ordning på det, men man skulle kunna göra så mycket mer. Vi har bland annat föreslagit en jämställdhetsbonus för att stimulera det ännu mer.

Här är några frågor som jag inte fick svar på: Vill du förbjuda utbildningsbidrag och stipendiefinansiering, Yvonne Andersson? Vill du riva upp meriteringsregleringen? Hur tänker du om kvinnliga forskares situation?

Anf. 139 YVONNE ANDERSSON (KD) replik:

Herr talman! Inom ramen för forskningen finns det väldigt mycket. Vi som har varit inne och sökt pengar, som kvinnor eller män, vet att allt beror på vilka forskningsområden som är populära. Hur kommer jag in i de forskningsområdena? Det är inte självklart att jag inom min forskning över huvud taget är intresserad av de områden som just då är populära. Det finns ju andra mekanismer inom ramen för forskningen.

Vi har öppnat upp för forskare. Till exempel diskuteras det mycket hur vi ska få in forskarutbildad kraft inom lärarjobbet. Hur ska man kunna använda den oerhörda kraft som finns hos forskarutbildade människor också på andra håll i samhället, där de kan känna att de får en plattform?

Det finns fortfarande strukturer – jag håller med om det. Jag kan också säga väldigt klart att vi för vår del inte är beredda att riva upp något utan en ordentlig utredning kring hur det behöver se ut.

I dagsläget ser jag inte den typen av problem. Jag ser däremot att vi har ökat antalet människor som ska få gå forskarutbildning. Det är dock inte självklart att alla som har gått en forskarutbildning ska ägna hela sitt resterande liv åt forskning. Det finns väldigt många andra yrken och områden som en forskarutbildad person kan vara nyttig inom och till och med önska sig, utöver forskning.

Den problematiken behöver man fördjupa sig i mycket mer, för den är komplex.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 2 april.)

15 § Genomförande av det ändrade direktivet om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning, Uppföljning av rörlighetsdirektivets genomförande och Tydligare regler om fri rörlighet för EES-medborgare och deras familjemedlemmar

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2013/14:SfU9
Genomförande av det ändrade direktivet om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning (prop. 2013/14:83 delvis),
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2013/14:SfU11
Uppföljning av rörlighetsdirektivets genomförande (prop. 2013/14:81 delvis) och
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2013/14:SfU12
Tydligare regler om fri rörlighet för EES-medborgare och deras familjemedlemmar (prop. 2013/14:81 delvis, prop. 2013/14:82 och prop. 2013/14:83 delvis)
föredrogs.

Anf. 140 DAVID LÅNG (SD):

Herr talman! Vi debatterar i dag betänkandena SfU9, SfU11 och SfU12 tillsammans, där vi har behandlat tre propositioner: *Genomförande av det ändrade direktivet om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning*, *Uppföljning av rörlighetsdirektivets genomförande* och *Tydligare regler om fri rörlighet för EES-medborgare och deras familjemedlemmar*.

Herr talman! Jag ber att få yrka bifall till de tre reservationerna: reservationen i SfU9, reservationen i SfU11 och reservationen i SfU12.

Jag tänkte börja med SfU11 och SfU12, som i hög grad hänger ihop genom rörlighetsdirektivet. Rörlighetsdirektivet är ett direktiv som reglerar unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier. Direktivet genomfördes i svensk rätt genom författningsändringar som trädde i kraft den 30 april 2006, och Migrationsverket fick i uppdrag av regeringen 2007 att se över om det fanns några administrativa problem med implementeringen av direktivet i svensk rätt.

Nu har vi i Sveriges riksdag en situation där det allra mest invandringsextrema partiet har ett ramsarbete med regeringen i migrationsfrågor. Mot bakgrund av det är det inte så överraskande att de så kallade administrativa problem som kan ha funnits direkt har översatts till problem med att bevilja uppehållsrätt eller rättare sagt problem med att man i dag kan neka unionsmedborgare och deras familjemedlemmar uppehållsrätt.

Jag nämnde här i kammaren redan förra året, när vi debatterade sanktionsdirektivet och blåkortsdirektivet, att regeringen och Miljöpartiet gör allt för att urvattna och tolka direktiv på andra sätt än vad de syftar till. Nu har man gjort det igen. Låt mig börja med att ta några exempel från SfU11, *Uppföljning av rörlighetsdirektivets genomförande*.

I rörlighetsdirektivet nämns "samboförhållanden" inte en enda gång vad gäller definitionen "familjemedlemmar". Direktivet är mycket tydligt med att förhållandebaserade familjemedlemmar begränsas till make eller maka eller registrerad partner. Ändå föreslås att ordet "sambo" ska likställas med dessa. Det räcker i princip med att man skriver sig på samma

adress för att räknas som familjemedlem. Där menar jag att vi öppnar upp för missbruk.

Ett annat exempel från samma proposition är att regeringen vill ta bort registreringskraven för EES-medborgare i Sverige som vistas här längre än den initiala tidsramen för fri rörlighet. Därmed kommer vi inte att kunna genomföra enkla och regelbundna efterkontroller. Migrationsverket kommer ju inte att veta hur länge dessa personer har befunnit sig i Sverige.

Jag kommer sedan över på det andra betänkandet, SfU12, *Tydligare regler om fri rörlighet för EES-medborgare och deras familjemedlemmar*. Regeringen avser att bland annat stryka krav på identitetshandlingar för EES-medborgare. Det kombinerar regeringen med oviljan att hör-samma Rikspolisstyrelsens rekommendation att låta polisen underrätta Migrationsverket om en EES-medborgare eller familjemedlem sannolikt befinner sig i Sverige längre än den initiala tiden.

Sammantaget innebär det att regeringen och Miljöpartiet med de här propositionerna i stort sett tar bort all form av möjlighet till kontroll och lämnar våra gränser ännu mer öppna än vad som redan är fallet. Det menar jag är ansvarslost, herr talman.

Men vad som kanske är mest anmärkningsvärt och vad som urholkar hela grundprincipen med direktivet är den märkliga tolkningen av uttrycket "unreasonable burden" när vi talar om utlänningars tillgång till våra trygghetssystem.

Enligt artikel 7.1 b ska en EES-medborgare beviljas tillstånd att uppehålla sig i landet längre än tre månader om individen "för egen och sina familjemedlemmars räkning har tillräckliga tillgångar för att inte bli en belastning för den mottagande medlemsstatens sociala biståndssystem under vistelsen".

Den ursprungliga tolkningen av det engelska uttrycket "unreasonable burden" som kort och gott "belastning" anses uppenbarligen inte vara givmilt nog, så nu föreslås att det ska tolkas som "orimlig belastning". Men "orimlig belastning" kan i sin tur tolkas som en alldeles fruktansvärt betungande belastning, något otroligt, absurt eller vansinnigt betungande. Det kan tolkas på ett sätt som gör att det kanske blir omöjligt att nå upp till att vara en orimlig belastning. En bättre tolkning skulle kunna vara "oskälig belastning", det vill säga en belastning för våra trygghetssystem som inte är berättigad – något som vi uppenbarligen förlorar på och som vi borde få slippa.

Herr talman! Som jag nämnde misstolkas direktiv som de här medvetet och systematiskt av regeringen, skulle jag vilja säga. Rörlighetsdirektivet är ett direktiv som reglerar unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaterna. Det är inte tänkt som en ursäkt för att spåda på en redan ansvarlös invandringspolitik.

Betänkande SfU9 och proposition 83, *Genomförande av det ändrade direktivet om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning*, har sin bakgrund i ändringar i rådets direktiv 2003/109/EG. Syftet med ändringarna var att utöka direktivets räckvidd till att omfatta även personer som har beviljats internationellt skydd.

Även här gör regeringen ett avsteg från syftet med ändringen av direktivet. Ett av regeringens förslag är att frånga direktivets möjlighet att

återkalla en ställning som varaktigt bosatt om ett upphävande av internationellt skydd sker. Där missar man hela poängen med direktivändringen. Syftet är att skydda människor som för tillfället har skyddsbehov. Men att man har skyddsbehov för tillfället betyder inte att man kommer att ha skyddsbehov för resten av livet.

I direktivändringen står också uttryckligen under punkt 5: ”Medlemsstaterna får upphäva ställning som varaktigt bosatt i fall av återkallande eller upphävande av eller vägran att förnya internationellt skydd.”

Vidare krävs i dag, för att en tredjelandsmedborgare ska få ställning som varaktigt bosatt i Sverige, en vistelsetid på minst fem med varandra sammanhängande år. Enligt direktivet får halva den tid som har gått från inlämning av ansökan till att beslut har tagits räknas som vistelsetid. Undantaget är om 18 månader har gått – då får hela tiden räknas. Regeringen menar att hela tiden undantagslöst ska räknas.

Direktivet ger i artikel 12 punkt 3 c möjlighet att utvisa en person till ett annat land än den medlemsstat som har beviljat statusen internationellt skyddsbehövande. Men inte heller denna möjlighet har regeringen brytt sig om. Man kan tycka att det vore en självklarhet att om utvisning sker, till exempel på grund av att ett brott har begåtts, ska den ske till hemlandet och inte till ett annat medlemsland.

Herr talman! Jag har nu räknat upp exempel ur alla dessa tre propositioner som tydligt visar på medvetna misstolkningar och förvrängningar av direktiv som syftar till en sak men som används till någonting helt annat. De används för att upprätthålla och utvidga den ansvarslösa invandringspolitiken till en helt ny nivå. Mot detta står Sverigedemokraterna som Sveriges enda opposition. Inget annat parti har inkommit med några som helst invändningar.

Anf. 141 JASENKO OMANOVIC (S):

Herr talman! Vi debatterar nu tre betänkanden med ganska långa namn. All forskning tyder på att om jag skulle ha läst upp alla dessa namn på betänkandena skulle hälften av dem som lyssnar börja tänka på någonting annat. Därför ska jag i stället berätta lite grann vad dessa tre betänkanden handlar om.

I Sverige har vi en lång tradition av en politik för reglerad invandring. Det är något som vi socialdemokrater står bakom. Vårt land ingår i en del samarbeten såsom EES, Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, och är medlem i Europeiska unionen. Sådana samarbeten innebär en del möjligheter för Sverige samt en del förpliktelser.

Som en följd av detta ska vi nu besluta om att anpassa samt förtydliga en del bestämmelser. Till exempel föreslås i betänkande SfU9 att flyktingar och skyddsbehövande ska kunna beviljas ställning som varaktigt bosatta i Sverige och att den tid som en flykting har väntat på beslut ska räknas som vistelsetid i Sverige. Det låter rätt logiskt eftersom man vistas på svenska flyktingförläggningar under den tid man väntar på beslut om att få stanna i Sverige. Det har Sverigedemokraterna reserverat sig mot.

Det är då viktigt att titta på vilka förmåner en person som i så fall får status som varaktigt bosatt i Sverige får. Den som har status som varaktigt bosatt i Sverige kan söka jobb, studera och starta eget i ett annat EU-land. Det är de förmåner man får.

Herr talman! Vi socialdemokrater kommer aldrig att se det som ett problem. När en person får jobb, studerar eller startar eget – även om denna person gör det i ett annat EU-land – ser vi det som en framgång för individen och för samhället i stort.

Däremot ser vi att det finns verkliga problem när oseriösa företagare utnyttjar den generösa arbetskraftsinvandringen och skapar nästan slavliknande förhållanden på den svenska arbetsmarknaden. Det är det som är det riktiga bekymret på den svenska arbetsmarknaden och inte att folk får söka jobb i ett annat EU-land några månader tidigare än enligt nuvarande bestämmelser.

Mer än en halv miljon svenskar bor och arbetar utomlands. Det handlar inte om massutvandring. Det är snarare vår tids livsstil. I ett öppet land som Sverige, med ett näringsliv som är mer internationellt än nationellt, har fler och fler möjlighet att prova på livet någon annanstans på jordklotet. Det resulterar i att vår årliga invandringsstatistik nästan till hälften består av återvändande svenskar. En stor del återvänder faktiskt hem.

I betänkande SfU11 finns det faktiskt ett förslag som underlättar för dessa återvändande svenskar när de kommer hem. De kommer inte bara med en väska i handen utan med en hand att hålla i. De kommer hem med kärleken som de har träffat ute i världen. Då är det viktigt att dessa svenska medborgares familjemedlemmar likställs med familjemedlemmar till EES-medborgare. Dessutom föreslås i betänkandet att Migrationsverkets beslut om uppehållsrätten kan överklagas samt att ett sådant beslut ska vara skriftligt och innehålla skäl som ligger till grund för beslutet.

Herr talman! Vi socialdemokrater ser inga problem med att medborgare rör sig fritt, söker jobb, utbildar sig eller förälskar sig över nationsgränser.

Sverige står inför många tuffa utmaningar med bland annat ett bristfälligt regelverk för arbetskraftsinvandring. Det skyddar varken invandrade arbetstagare eller seriösa svenska företagare. Därför kommer vi socialdemokrater att lägga vår kraft och vår energi på att förbättra situationen för arbetstagare och seriösa företagare på den svenska arbetsmarknaden. Det är där den huvudsakliga problematiken finns i dag.

(Applåder)

Anf. 142 EVA LOHMAN (M):

Herr talman! Jag börjar med att yrka bifall till förslagen i socialförsäkringsutskottets betänkanden 9, 11 och 12 och avslag på reservationerna.

Herr talman! Hade jag levt på 1600-talet hade jag kunnat höra anföranden i riksdagen på svenska, tyska, finska och holländska. Men jag ska hålla mitt anförande på svenska som är det språk som talas i riksdagen. Sverige har en historia av mångfald och öppenhet mot andra kulturer och nationer. Om inte annat så visar 1600-talets riksdag det.

I dag är ungefär 15 procent av Sveriges befolkning födda i ett annat land. Sverige behöver fler människor som utnyttjar den fria rörligheten inom Europeiska unionen, precis som Europeiska unionen behöver fler människor. Den fria rörligheten är en av grundstenarna i samarbetet inom EU.

I dag debatterar vi SfU9, SfU11 och SfU12. Samtliga handlar om den fria rörligheten för människor och deras familjer. SfU9 handlar om tredjelandsmedborgare och deras familjemedlemmar, medan de övriga två behandlar EES-medborgare och deras familjemedlemmar. Samtliga tre betänkanden har dock det gemensamt att de syftar till att klargöra, förtydliga och förenkla den fria rörligheten och på så sätt säkerställa en långsiktig och hållbar politik för att just underlätta den fria rörligheten.

SFU9 utökar dessutom den fria rörligheten på så sätt att personer med internationellt skydd nu ges möjlighet att söka arbete i andra medlemsstater genom att de kan få ställning som varaktigt bosatt.

Dessa betänkanden medför att den fria rörligheten ökar ytterligare inom EU, vilket är positivt. Fri rörlighet är en del av frihet i sig, som friheten att kunna arbeta, studera eller söka skydd för sig och de sina, och den har många fördelar. Fri rörlighet är bra för välbefindandet i mottagande länder – all invandring ökar tillväxten i mottagarlandet. Tillväxten i hela EU gynnas av den ökade fria rörligheten.

Den fria rörligheten har också bidragit med tillskott till de nya EU-ländernas bnp från den utflyttade arbetskraften, eftersom personer som jobbar utomlands skickar en del av sin lön till hemlandet. Detta har varit speciellt viktigt för länder som Polen, Rumänien och Bulgarien.

Herr talman! Människor rör sig mellan olika länder i hela världen, men av olika skäl. En del måste fly, medan andra flyttar för att arbeta eller studera. Vissa flyttar av ekonomiska skäl eller sociala skäl, och en del flyttar för kärleks skull. Migration har stor betydelse för utveckling och tillväxt i både ursprungslandet och mottagarlandet.

Sverige tar ett stort ansvar för det internationella skyddet av asylsökande. Vi har en human och rättssäker flyktingpolitik i att erbjuda skydd åt flyktingar, och vi tar en stor del av ansvaret för det internationella skyddet av flyktingar. Sverige har ett gott samarbete med FN:s flyktingkommisariat och med övriga medlemsstater. Asylrätten ska värnas, och utvecklingen i Europa mot mer stängda gränser ska motverkas.

Regeringen har också arbetat hårt för gemensamma regler inom EU just på asylområdet. Det är viktigt att alla EU:s länder solidariskt ställer upp på ett större ansvar för att erbjuda skydd åt dem som behöver det. ”Vår stad är öppen mot världen: vi avvisar aldrig en främling.” Så inledde den atenske statsmannen Perikles sitt tal över de soldater som stupat i kriget mot Sparta 432 f.Kr. Redan de gamla grekerna, brukar vi ju säga, och här kan vi säga det med sanning.

Sverige har också ett modernt och effektivt system för arbetskraftsinvandring. Redan 1651 inrättades Kommerskollegium i Stockholm för att bland annat värva utländsk arbetskraft, och myndigheten gjorde aktiva resor till Nederländerna för att värva dugliga mästare, hantverkare och ämbetsmän av allehanda slag. Det var fri rörlighet. Det ska vara enkelt att rekrytera arbetskraft från tredjeländ för de arbetsgivare som inte kan få sina behov tillgodosedda.

I dag sker en stor del av det politiska arbetet på asyl- och migrationsområdet på EU-nivå. Det märker vi inte minst på den debatt vi nu har i kammaren. Den rörliga människan – arbetskraften – är i dag en förutsättning för upprätthållandet av våra samhällssystem och en del av de centrala målsättningarna i Europa. Sverige har kanske världens bästa asyl- och migrationspolitik. Den är human, och den är rättssäker. Vi har också

den mest öppna och flexibla politiken för arbetskraftsinvandring. Det är en politik som är väl förankrad hos det svenska folket.

Det finns ett starkt historiskt samband mellan migration och ekonomisk utveckling. Människor som flyttar till ett annat land för ofta med sig värdefulla kompetenser och kontakter, och de är ofta mer initiativrika och riskbenägna än de som stannar kvar på den plats där de föddes.

Det finns ett antal internationella studier som visar på positiva tillväxteffekter av invandring, och invandring motverkar kompetensbrist. Sverige handlar mer med invandrarländer i dag – en tioprocentig ökning av antalet invandrade från ett land går att relatera till en sexprocentig ökning av exporten till samma land. Öppna och toleranta samhällen är mer uppfinningsrika, och Sverige ligger i topp i flera internationella index över just innovationsklimat.

Herr talman! Mot öppenhet, tolerans, mångfald och fri rörlighet står Sverigedemokraterna. Sverigedemokraterna strävar bakåt. De vill lämna EU, isolera tillväxten och göra Sverige fattigare och tråkigare. Sverigedemokraterna talar om massinvandring, om att den svenska kulturen håller på att gå förlorad, om att det är invandrare som står för kriminalitet och så vidare.

Också i de betänkanden som vi debatterar i dag visar SD upp sitt rätta ansikte. Den toleranta, öppna och ibland generösa inställning Sverige har när EU-direktiv ska implementeras accepteras inte av SD – nej, tvärtom ska en så snäv och intolerant tolkning som möjligt göras. Det ska vara så få fördelar som möjligt och en så snäv syn som möjligt när det gäller människor från andra länder och kulturer.

Vi moderater menar att det är bra för Sverige och Europa med fri rörlighet. Det är orimligt att människor ska stängas ute från möjligheter och tillgångar bara för att de är födda på en viss plats. Det är inte frihet. (Applåder)

Anf. 143 DAVID LÅNG (SD) replik:

Herr talman! Det var värst vilka ord Eva Lohman använde om Sverigedemokraternas politik. Sverige kommer att bli fattigare och tråkigare, var ett av argumenten. Det är inget som har kunnat ledas i bevis på något sätt, men det är inte heller ett argument som verkar bita särskilt väl. Det är dock väldigt enkelt att säga så.

Sedan är det sant att Sverigedemokraterna inte har samma syn som Eva Lohman och Moderaterna, och inte något annat riksdagsparti heller för den delen, när det gäller EU och dess inflytande över Sverige. Vi har inte samma syn på massinvandring och fri rörlighet över gränserna. Det betyder dock inte att Eva Lohmans och andras vantolkningar av vår politik skulle vara korrekta.

Om vi går in lite grann på de konkreta förslagen, som jag själv också nämnde i mitt anförande, har jag en fråga. Ser inte Eva Lohman till exempel att det finns en ökad risk för missbruk när det gäller rörlighetsdirektivet och samboförhållanden? Det nämns ingenstans att samboförhållanden skulle likställas med familjemedlemmar, men av någon outgrundlig anledning ska vi ändå betrakta dem på det sättet.

Det innebär i princip att man kan skriva sig ett par stycken på samma adress, och så är man sambo och därmed familjemedlemmar. Finns det då ingen risk alls för missbruk, Eva Lohman?

Anf. 144 EVA LOHMAN (M) replik:

Herr talman! Rörlighetsdirektivet ger medlemsstaterna möjlighet att ha mer förmånliga bestämmelser. Redan vid direktivets genomförande 2006 tog riksdagen ställning i frågan om att jämställa sambo med make, trots att det inte är ett krav enligt direktivet.

Jag har en fråga till David Lång, som talar om massinvandring. Vad menar David Lång med massinvandring? Är det de adoptivbarn som kommer till Sverige varje år? Är det de kärleksinvandrare som kommer, eller är det flyktingar? Är det arbetskraftsinvandrare, eller är det studenter och anhöriga? Vad menar David Lång när han talar om massinvandring?

Anf. 145 DAVID LÅNG (SD) replik:

Herr talman! Massinvandring är den omotiverade, enorma, ständigt stigande och strida ström av utlänningar som kommer till Sverige utan att det finns någon som helst anledning för dem att komma hit. Det är klart att Eva Lohman kan räkna upp en eller annan som faktiskt har anledning att komma hit, men det allra största flertalet är sådana som vi inte har något behov av, därför att den arbetskraft som de kan tillföra är sådan som vi redan har ett överskott av.

Det är också massinvandring när det kommer hit så många att vi inte hinner bygga bostäder åt alla. Det är massinvandring när det bildas etniska enklaver där människor bor och bygger upp parallellsamhällen. De behöver inte ens lära sig det svenska språket, för de umgås bara med varandra. De hålls utanför det svenska samhället och har därmed ingen som helst förmåga, möjlighet och kanske heller inte någon vilja att bli en del av det svenska samhället och den svenska nationen. När man har en invandring som är så stor att det får dessa konsekvenser är det utan tvekan massinvandring.

Jag skulle vilja ställa ytterligare en fråga till Eva Lohman. Den gäller hur den här typen av direktiv över huvud taget tolkas. Jag nämnde också i mitt anförande att både de direktiv som vi har talat om nu och tidigare direktiv har regeringen valt att tolka till Sveriges nackdel. Sådant förekommer inte i resten av EU i samma utsträckning. I resten av EU inför man den lagstiftning som krävs för att tillgodose direktiven, i den mån det är lämpligt och ändamålsenligt för det egna landet. Så är det inte i Sverige, utan vi ska konsekvent och nitiskt genomföra den lagstiftning som är så ofördelaktig som möjligt för Sverige och svenska folket. Varför är det så? Kan Eva Lohman ge något vettigt svar på den frågan?

Anf. 146 EVA LOHMAN (M) replik:

Herr talman! Först vill jag bara fråga om de som kommer hit utan att ha behov av det är de syriska flyktingar som söker skydd här i Sverige i dag, eller vilka är det som David Lång tänker på? Är det de 21 000 svenskar och EU-medborgare som återvänder till Sverige som kommer hit obefogat? Är det anhöriga till flyktingar som har kommit hit, familjeåterförening, som David Lång tänker på? Jag vill gärna ha ett svar på det.

(Applåder)

Anf. 147 MARIA FERM (MP):

Herr talman! Jag vill inleda med att yrka bifall till förslagen till beslut i de tre betänkandena och avslag på motionerna.

I dag debatterar vi alltså tre betänkanden samtidigt som alla rör regler för rörlighet inom EU. Vi debatterar det ändrade direktivet om varaktigt bosattas ställning inom EU, som innebär att även flyktingar alternativt skyddsbehövande kan ansöka om ställning som varaktigt bosatta i ett medlemsland i EU.

I betänkandet om uppföljning av rörlighetsdirektivets genomförande föreslås ett antal justeringar, eftersom Europeiska kommissionen haft synpunkter på delar av Sveriges genomförande av rörlighetsdirektivet. Till exempel föreslås det att det särskilda registreringsförfarandet för EES-medborgare tas bort och att bestämmelserna i utlänningslagen som gäller för familjemedlemmar till EES-medborgare också ska gälla för familjemedlemmar till svenska medborgare som återvänder till Sverige efter att ha utnyttjat sin rätt till fri rörlighet. Vidare föreslås att familjemedlemmar till svenska medborgare ska jämföras med svenska medborgare när det gäller rätt till studiestöd om den svenska medborgaren, som har återvänt till Sverige efter att ha utnyttjat sin rätt till fri rörlighet, är anställd eller egenföretagare här i landet.

Betänkandet *Tydligare regler om fri rörlighet för EES-medborgare och deras familjemedlemmar* handlar helt enkelt om att göra reglerna tydligare när det gäller de grundläggande villkoren för inresa, vistelse och arbete och när det gäller uppehållsrätt, avvisning och utvisning.

Den fria rörligheten inom EU är en grundpelare för EU-projektet. Därför är det viktigt att det finns tydliga system för hur det ska gå till. Det oroar mig att medlemsländer pratar om att begränsa den fria rörligheten eller pratar om så kallad välfärdsturism och återupprepar myten om det. Det är viktigare än någonsin att stå upp för rörlighet, för öppenhet och för medmänsklighet.

I detta sammanhang vill jag säga några ord om situationen i omvärlden och om EU:s migrations- och gränskontrollpolitik.

Inbördeskriget i Syrien håller på att utvecklas till en av de värsta humanitära katastroferna i modern tid. 40 procent av Syriens befolkning har tvingats fly från sina hem. Redan har 140 000 människor mist sina liv i det fruktansvärda inbördeskriget som plågat Syrien under tre års tid. Bedömare menar att konflikten kommer att pågå i minst tio år.

För knappt en vecka sedan var jag i sydöstra Turkiet och besökte två flyktingläger på gränsen till Syrien. Jag ville med egna ögon se hur det var och skapa mig en tydligare bild av situationen för syriska flyktingar.

I det ena flyktinglägret, Elbeyli, som låg bara några hundra meter från gränsen, bodde 25 000 personer i små containrar på 21 kvadratmeter. I varje container bodde i snitt sju personer. Lägret var fullt av barn. 80 procent av lägrets invånare var under 18 år. Trots trångboddheten öste UNHCR lovord över standarden i lägret, som var mycket bättre än i många andra länder.

I en akut situation fungerar så klart flyktinglägret väl, men det är inte hållbart att människor tvingas bo på det sättet under många år. Att människor bor i närområden till konflikter riskerar att förlänga konflikten och göra så att den spiller över till flyktingläger i närområdena och sprids.

Direktivet om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgare, och regler om fri rörlighet för EES-medborgare

På andra sidan gränsen pågick nämligen kriget. Syrier som är internflyktingar i sitt eget land bor där i ännu större misär och hoppas att de ska kunna fly över gränsen till Turkiet så fort det finns plats i flyktinglägren. Till krigssjukhuset vid gränsen kommer sårade människor när det varit strider. Jag träffade ett barn som trampat på en mina och fått benet bortsprängt. Ett annat barn, bara något år gammal, som hade blivit skadad i huvudet i strid och opererats vred sitt huvud fram och tillbaka i smärta. Syrien är just nu den värsta platsen i världen för barn.

I Turkiet finns 21 flyktingläger på gränsen mot Syrien. Turkiet låter människor fly dit och ger dem skydd tillfälligt, men ingen har rätt att söka asyl eller stanna permanent och etablera sig i Turkiet eftersom Turkiet ännu inte har skrivit under Genèvekonventionen.

I EU är situationen den motsatta. EU:s stängsel och murar mot omvärlden blir allt högre för att förhindra att någon över huvud taget ska lyckas fly till unionen. Om någon lyckas fly in till EU får de dock sin asylansökan prövad och kan få stanna. Men EU lägger allt större resurser på att försöka förhindra människor från att ta sig in till unionen.

Bulgarien håller på att bygga ett 30 kilometer långt stängsel längs sin östra gräns. Spanien har satt upp rakblad på sina stängsel på enklaven Melilla vid den nordafrikanska kusten. Satelliter och drönare används för att hitta personer som försöker fly över Medelhavet och förhindra dem från att göra det.

Herr talman! Det här är inte ett värdigt sätt att behandla de människor som flyr för sina liv från en av historiens värsta flyktingkatastrofer. Vi måste se till att det finns lagliga sätt att ta sig till EU för att söka asyl, till exempel genom att utfärda humanitära visum.

EU behöver föregå med gott exempel och ta ett större ansvar för vidarebosättning. Människor ska inte behöva leva och dö i flyktingläger i länder som har mycket sämre möjligheter att ge dem skydd än vad de rika länderna i EU har. Systemet för kvotflyktingar är till för att de som är mest utsatta, som ensamstående mödrar eller tortyroffer, ska kunna få en fristad. Om alla EU:s medlemsstater tog emot en lika stor andel kvotflyktingar som Sverige gör skulle 100 000 personer kunna få skydd.

EU borde också omprioritera resurser från gränskontroll och att bygga murar mot omvärlden till att hjälpa människor i behov av skydd. På så sätt kan flyktingmottagandet inom EU förbättras, liv räddas i Medelhavet och mer resurser gå till dem som befinner sig i flyktingläger i närheten av konflikthärder.

Att människor lever i misär i närheten av Syrien och att människor dör på sin flykt till Europa är något som vi kan ändra på; det behöver inte fortsätta så här. Därför måste vi ta vårt ansvar och göra det vi kan för att åstadkomma förändring.

(Applåder)

Anf. 148 FREDRICK FEDERLEY (C):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag i betänkande 9, 11 och 12 och avslag på samtliga tre reservationer. Det är en i varje betänkande.

Det vi nu diskuterar, om vi ska försöka begripliggöra diskussionen, handlar om ganska små ändringar i möjligheterna att röra sig enligt samarbetsavtal för EU och ett par länder till. Det är relativt små ändringar,

men vi försöker göra det lättare att röra sig över ländernas gränser. Problemet i Europa är inte att rörligheten är för stor. Problemet är att den är för liten.

Det är i två delar som det är lite större ändringar. Den ena delen handlar om att också de som i ett annat land har fått möjligheten att stanna på grund av skyddsskäl ska få möjligheten att röra sig friare över gränserna. De ses mer som likvärdiga EU-medborgare och har möjligheten att röra sig till andra länder som andra EU-medborgare har och inte ses som andra sorteringens medborgare.

Den andra handlar om att vi inte bara möjliggör för den anhörig som är ingift i en familj utan också den som är sambo att röra sig över gränserna. Det är med ganska stor förvåning som jag noterar att Sverigedemokraterna till och med i detta ser ett stort hot mot det svenska samhället. Den debatten har vi nog haft i kammaren. Men jag tror att vi får backa till ungefär 40- och 50-talet när man hade den synen på människors relationer och familjeuppbyggnaden att det att inte vara gift skulle vara någonting som var farligt för samhället. Det är egentligen ett angrepp på samboskapet som i dag numera är en relativt vedertagen samlevnadsform.

Maria Ferm höll ett viktigt anförande av den enkla anledningen att hon kunde ge en lägesbeskrivning av hur det ser ut just nu i ett antal flyktingläger. Det var en bra replik på det inlägg som vi hörde från Sverigedemokraterna där det ordagrant sades så här om den så kallade massinvandringen: Det är när människor kommer hit utan någon som helst anledning att komma hit.

När vi talar om barn som har förlorat benen på grund av minor eller många människor som lever i en liten anläggning tillsammans med många andra i samma flyktingläger måste vi ställa oss frågan: Vad är det för grundläggande människosyn man har när det inte är en anledning att komma till en annan del av världen där de kan få skydd, frihet, en ny framtid och utbildning?

Herr talman! Jag trodde nog inte i min naivitet att jag någonsin i Sveriges riksdags kammare skulle behöva försvara den fria rörligheten inom Europeiska unionen. Den är tagen för given av oss, har kommit att bli oss så kär och är en del av de möjligheter som vi ser som självklara friheter att jag aldrig trodde att vi skulle behöva försvara den.

När vi i dag diskuterar tre betänkanden som har till syfte att möjliggöra mer av den fria rörligheten inom unionen kommer det ändå från ett visst håll angrepp på detta. Vi ser den tendensen tvärs igenom hela Europa. Vi ser det i Storbritannien. Vi har haft besök i Sveriges riksdag av några ledamöter från Storbritanniens parlament som använder samma typ av retorik. De vill måla sig ut ur Europeiska unionen och som ett minimum ha undantag från den fria rörligheten.

Vi kan se hur man bygger upp ett främlingskap mellan människor i Europeiska unionen där man menar på att de som kommer från ett annat land någonstans men ändå inom samma gemenskap utgör ett problem och ett hinder. I medierna kan vi ofta följa diskussionen om hur vi ska göra med fattiga östeuropéer som är tiggare på våra gator. Det kallas i folkmun kanske oftast romfrågan men handlar inte bara om romer utan också om många andra fattiga östeuropéer.

Jag kan dra en viss parallell till mitt eget partis bildande för drygt 100 år sedan. Centerpartiet bildades som Bondeförbundet och ville slåss för dem på landsbygden som inte fick tillgång till samma resurser, samma trygghetssystem och samma utbyggnad av det som kom att bli det moderna samhället med elektrifieringen och senare telefonin. Man skapade egna brandskyddsförbund för att kunna få samma trygghet som människor fick i städerna.

På samma sätt måste vi nu kunna se på varandra inom Europeiska unionen. Vi må vara starka, vi må vara friska, och vi må ha en god ekonomi. Men det har vi inte i hela Europeiska unionen. På det sättet vill jag egentligen tacka dem som har öppnat ögonen för oss. Även om vi är en stark del av världen i Europeiska unionen innebär inte det att alla är starka. Det innebär inte att alla medlemsländer i Europeiska unionen behandlar sina människor lika. Det handlar inte om att alla kvalificerar sig till de trygghetsförsäkringar som ger dem tillgång till sjukvården eller tillgång till det vi skulle kalla a-kassa eller sjuk-kassa i händelse av sjukdom.

Herr talman! Det är alltid så att när vi vill sälja en produkt vill vi ta bort alla typer av gränshinder, för då tjänar vi pengar. Men så fort vi börjar tala om människor ser man i stället problem. Det är egentligen en primitiv typ av bymentalitet som vi kanske kan känna igen från vår ungdom. Hemma i Kungsör tyckte vi att grabbarna som kom från Arboga utgjorde ett problem. Det blir problematiskt när vi ett civiliserat år 2014 har samma syn på våra medmänniskor i andra länder.

Jag har gång efter annan stått i denna kammare och diskuterat hela den internationella rättsliga grunden som vi i dag har och kallar för internationell flyktingrätt. Den är formulerad i Genèvekonventionen och har sin grund i gamla krig och en annan syn på människor. Vi var beredda att avrätta människor efter en seger i ett krig.

Vi har sagt att vi inte längre ska göra så, utan vi ska börja se varandra som människor. FN tillskriver också människor ett och lika värde oavsett var i världen de kommer ifrån. Det är inte det faktum att vi är födda i Arboga, Jokkmokk, Paris, London eller någon annanstans i världen som gör att vi har ett mänskligt värde, utan det är det faktum att vi är människor oavsett hur vi ser ut, vilken gud vi tror på eller vilken kultur vi väljer att leva enligt.

Herr talman! Jag tror att vi det närmaste året kommer att se en oro-väckande utveckling av det politiska samtalet. Vi kan se hur nazismen breder ut sig i hela Europa. Det finns i dag fler aktiva fascistiska och nazistiska partier än vad vi har sett i Europa innan andra världskriget. Vi vet att det finns partier i den åsiktsströmningen som redan som uppbar kommunfullmäktigemandat, och vi vet att de samlar sig för att kunna gå till val i samlad trupp.

Går vi tillbaka bara några år sade vi att det aldrig mer skulle hända. Det skulle aldrig mer få hända att vi skulle hamna i den situationen i Europa att de totalitära ideologierna vann mark igen. Men det gör de i dag. Därför är det oerhört viktigt att vi kan fortsätta att värna den fria rörligheten, skapa förtroenden mellan människor och välja att bekämpa räds-lans politik som stänger andra ute och i stället försöka att vända misstro till tilltro.

Herr talman! Har man någon gång varit i Vitryssland, det närmsta före detta Sovjetland vi kommer i vår närhet bara drygt en och en halv timmes flygning sydöst rakt ut från Stockholm, kan man när man talar med människor se att de nästan undviker ögonkontakt på gator. Det handlar bara om väldigt alldagliga saker som väder. De vågar inte anförtro ens sina vänner med sina tankar om samhällets utveckling, framtiden och möjligheterna. De är rädda att bli angivna, förlora jobbet och riskera att hamna i klammeri med den så kallade rättvisa som tillämpas där.

Herr talman! Om det är så att vi från de etablerade partierna som för demokratiska samtal väljer att gå den rädsans väg riskerar man i förlängningen en stor misstro mellan människor som gör samhället svagare. Även om vi här gärna vill tro att det är lagarna, reglerna, våra departement och myndigheter som är det som ger liv och kraft åt landet är den grundläggande tilltro som finns mellan människor i det civila samhället som gör att man uppbär ett förtroende.

När vi börjar nagga på det och röra det i en annan riktning är det en farlig riktning. Därför vill jag återigen yrka bifall till utskottets förslag i de tre betänkandena och avslag på motionerna.

(Applåder)

Anf. 149 DAVID LÅNG (SD) replik:

Herr talman! När Fredrick Federley talat i ungefär 6 ½ minut tänkte jag: När jag tar replik ska jag gå upp i talarstolen och gratulera honom till att han har kunnat hålla ett anförande om invandring utan att komma in på vare sig koncentrationsläger eller andra världskriget. Men tyvärr kom han efter 6 minuter och 34 sekunder i anförandet i varje fall in på det.

Fredrick Federley nämnde i sitt anförande att det är ganska små förändringar i rörligheten genom dessa betänkanden. Mot bakgrund av det uttalandet är det lite anmärkningsvärt att han använder så stora ord och förklarar hur fullständigt katastrofalt det skulle vara om vi inte biföll förslagen.

Angreppet på mitt anförande som Fredrick Federley kom med var att jag hade förklarat i ett tidigare replikskifte hur jag såg på massinvandring och vad det är för någonting. Jag sade att om det kommer hit väldigt många människor som inte har någonting här att göra, som inte tillför någon arbetskraft som vi inte redan har ett överskott av, och vi har högre invandring än vad vi klarar av att bygga bostäder till, är det en massinvandring.

När de hamnar i etniska enklaver där de bygger upp parallella samhällen, helt enkelt inte kan komma in i det svenska samhället och behöver inte lära sig svenska eller ta till sig den svenska kulturen är det massinvandring.

Sedan kommer Fredrick Federley och menar: Jaha, så det betyder att om små barn som har fått ben bortsprängda kommer hit, är inte det någon anledning? Det kanske är anledning att komma hit och få vård. Det kan hända att det också finns andra som har anledning att komma hit. Vi kan ta hit viss arbetskraft om denna arbetskraft saknas här i Sverige. Det finns säkert många andra anledningar också. Men jag sade att just massinvandring är när det kommer hit väldigt många som inte har sådana skäl.

Jag har några sekunders talartid kvar, och då kan jag passa på att fråga Fredrick Federley om han inte har någon som helst anledning att tro att det kan bli ett missbruk av införandet av sambo i familjedefinitionen. Finns det ingen risk att man bara skriver sig på samma adress och så är man familjemedlemmar?

Anf. 150 FREDRICK FEDERLEY (C) replik:

Herr talman! Jag förstår David Lång. Eftersom jag värnar alla människors rätt att tycka saker och yttra saker, även om jag tycker att det som de tycker är fel, förstår jag att David Lång inte oroas av nazisternas framväxt i Sverige. Men jag oroas, och jag måste få nämna det när vi diskuterar den fria rörligheten.

Det är konstigt att just detta var något som David Lång såg som ett angrepp på honom själv, för det var nog inte till dig det var riktat, David Lång. Det var riktat till ett annat parti, som befinner sig långt ut på högerkanten. Men det kanske också avslöjar en del. Om man upplever ett angrepp på nazismen som ett angrepp mot sig själv kanske det avslöjar mer än vad man egentligen vill.

Det är klart att jag tycker att det är en radikalt felaktig inriktning som ni är inne på när vi i mitt parti diskuterar *fler* vägar in. Hur kan vi riva murarna till Europa? Hur kan vi få en ökad solidaritet som inte bara är en bygdesolidaritet med den man känner igen och är släkt med utan också med människor för att de är människor och för att de behöver skydd? Det är en diametralt annorlunda människosyn än den som David Lång för fram.

Det gäller till exempel när David Lång inte bara kliver utan hoppar i klavret efter att först ha klivit i det. Han gör klart och tydligt i sin argumentation hur han ser på den så kallade massinvandringen, och han gör det hela ännu värre genom att försöka utmåla det som att det dräller runt en massa människor för nöjes skull på våra gator.

Hur många i ett land tror du en dag bara bestämmer sig för att komma hit? Du tror kanske att de säger så här: Vad ska vi göra i dag? Jo, vi sticker till Sverige och dräller runt på gatorna. Det förekommer inte över huvud taget. Däremot förekommer det ofta i er retorik. Det är långt ifrån sanningen. Sanningen ligger betydligt närmare Maria Ferns lysande inlägg tidigare än den bild som David Lång försöker måla upp.

Jag tycker att det visar tydligt hur ni resonerar. Tydligt är det bostadsbyggandet som avgör när det blir massinvandring eller inte. Om vi bygger två miljoner lägenheter per år är det alltså fullt rimligt att det kan komma ungefär fyra eller fem miljoner människor till Sverige. Jag noterar den uppgiften. Tack, David Lång!

Anf. 151 DAVID LÅNG (SD) replik:

Herr talman! Det skulle förstås också ge många arbetstillfällen. Vi kanske inte ens har tillräckligt med arbetskraft i Sverige för att klara det utan denna arbetskraftsinvandring. Det är ett briljant förslag. Problemet är bara att det naturligtvis skulle urholka våra finanser ganska rejält, och hela bygget skulle förmodligen kollapsa – kanske inte bostäderna, men resten av samhällsbygget.

När det gäller folk som kommer hit och bara dräller på gatorna vet jag inte om Fredrick Federley har lagt märke till att det faktiskt ligger

tiggare och dräller i praktiskt taget vartenda gathörn här i Stockholm nu för tiden. Det var inte jag som nämnde ordet dräller tidigare. Jag räknar inte dem som kommer hit och hamnar i utanförskap och arbetslöshet som sådana som vill komma hit och drälla, men det är ändå detta utanförskap de hamnar i. Därför är det inte särskilt gynnsamt vare sig för oss eller för dem att de kommer hit. Vi bör kanske fatta beslut som på något sätt är ändamålsenliga och vettiga för Sverige.

Jag fick inget svar på frågan om detta med sambo och om det finns något som helst risk för missbruk om det förs in som en del av begreppet familjemedlem. Jag skulle kanske kunna få svar på det i Fredrick Federleys sista replik.

Då kan han också ta in till exempel uppföljningen av rörlighetsdirektivets genomförande, där vi ska bort registreringskraven för EES-medborgare som vistas i Sverige längre tid än inom den initiala tidsramen för fri rörlighet. Man kan fråga sig detta: Om vi inte ska ha någon registrering över huvud taget, hur ska vi då kunna genomföra någon typ av efterkontroller? Då vet man ju inte ens hur länge de har befunnit sig i Sverige.

Anf. 152 FREDRICK FEDERLEY (C) replik:

Herr talman! Det gläder mig att vi äntligen verkar hitta en förståelse för Sverigedemokraternas migrationspolitik: Så länge vi bara bygger mer får alltså fler komma i er värld. Jag tror inte att det finns något parti i denna kammare som över huvud taget tycker att det ska byggas mindre. Vi brottas på alla sätt med att öka byggandet, för vi ser en tilltagande bostadsbrist.

Vi hoppas få se Sverigedemokraternas aktiva engagemang för att det byggs mer just med syfte att fler ska kunna få komma till Sverige. Jag välkomnar denna nyorientering från Sverigedemokraterna.

När det gäller dem som befinner sig på våra gator och tigger är det som David Lång just nu gör att exploatera människor som befinner sig i den mest utsatta situationen av alla bland de människor som befinner sig inom EU-samarbetet. Det är inte så att de har flytt hit för att de tycker att det är kul att sitta på gatan. De har lämnat en situation där hemma som var så mycket värre att det faktiskt är bättre att sitta på Drottninggatan i vinterkylan och vänta på de kronor som några få väljer att ge.

Om det är en bättre förutsättning säger det någonting om att vi ska lägga vårt engagemang i Europa framöver och gemensamt slåss för att bryta fattigdomen. Vi ska gemensamt slåss för att se till att alla får en likabehandling av sina medlemsstater. Det kan vi inte göra på något annat sätt än inom Europa. Jag tackar också för det nyväckta engagemanget från Sverigedemokraternas sida vad gäller Europa och alla människors lika rätt och värde där.

När vi kommer till risken för att samboskapet skulle utnyttjas är det såklart så här om man har en människosyn som bygger på att människor per definition vill illa och vill gå vid sidan om reglerna. Då kan man göra det med vad som helst. Man kan köra för fort – fortare än regleringarna tillåter. Det finns de som bränner hemma fast det är förbjudet. Men lagstiftningen måste ju bygga på att vi accepterar den samlevnadsform som har varit den dominerande de senaste årtiondena i Sverige och behandlar dem som lever så lika som andra.

När det gäller den sista frågan jag fick av David Lång, om registrering, behöver man såklart en registrering om man har åsikten att människor ska kunna kastas ut ur ett land från den ena dagen till den andra. Om man inte har den åsikten är en registrering inte alls lika viktig. (Applåder)

Anf. 153 EMMA HENRIKSSON (KD):

Herr talman! Jag vill inleda med att yrka bifall till utskottets förslag i de tre betänkandena och avslag på reservationerna.

Jag hade tänkt inleda mitt anförande med att tala om hur trevligt det är för människor som kan hitta kärleken inte bara på mammas gata utan också någon annanstans i världen. Men efter det replikskifte vi nyss hörde, där vi fick veta att Sverigedemokraternas syn på romer som diskrimineras i andra EU-länder är att det är definitionen på en människa som dräller, mår jag fysiskt illa.

Det må finnas människor i vårt samhälle som dräller. Jag kan bli lite upprörd när jag hör talas om en nyvuxen person som väljer att inte ta ett arbete därför att man känner att man inte riktigt har lust att jobba inom vissa branscher. Då kan vi prata om en människa som dräller. Det kan också gälla någon som väljer att tillbringa sin tid framför någon typ av fyrkantig elektronisk burk. Då dräller man.

Men en människa som vill försörja sig och sin familj, som är diskriminerad i våra grannländer och som inte ser någon bättre utväg för att överleva än att sitta på gatan och be om våra allmosor – det är inte att drälla. Det är att visa för oss att vi har det fruktansvärt bra i vårt land och att vi har någonting som inte är alla människor förunnat.

Det gör ont att gå förbi människorna på gatan. Det gör ont att se den som sitter i Tullinge centrum och försöker klämma fram ett leende i hopp om att det ska göra att någon väljer att ge några kronor. Jag möter många människor som säger: Gör någonting åt det här! Kan ni inte ta ert ansvar? Det gör så ont att se dem, och vi vill inte bli påmindas om hur det ser ut i vår omedelbara närhet.

Det är detta rörlighetsdirektivet handlar om. Genom att vi har öppnat våra gränser för rörligheten inom Europa konfronteras vi också med hur våra medmänniskor som bor nära oss faktiskt har det. Det gör ont att se. Men lösningen är inte att vi ska slippa se dem. Lösningen är att vi via EU, genom påtryckningar på de regimer som inte förmår att låta bli att diskriminera sina egna medborgare, ser till att de får så goda förutsättningar att de inte behöver förnedras. De ska inte behöva tigga i Stockholm, i Lindesberg eller var det nu må vara. Problemet är inte att vi behöver se dem. Problemet är att de inte hittar en bättre lösning för att överleva.

Men som sagt handlar de här direktiven också om möjligheten för människor att under mycket lyckligare omständigheter röra sig över våra nationsgränser och få möjlighet att förenas med sin familj. För oss kristdemokrater är det också något väldigt viktigt. Familjen är nämligen samhällets viktigaste gemenskap. När den fungerar och är tillitsfull skänker den trygghet och stabilitet i en värld och en tillvaro som är både föränderlig och ibland ganska besvärlig. Fungerar inte familjen som en trygg bas kommer inte heller vårt samhälle att fungera.

Vi kristdemokrater vill skapa ett familjevänligare samhällsklimat och står emot all form av familjefientlighet. Det är bra att vi öppnar upp för att en person som i Sverige fått status som flykting eller alternativt skyddsbehövande ska kunna få ställning som varaktigt bosatt i Sverige. Precis som Maria Ferm och flera andra har lyft upp innan är det viktigt att när man kommer från en tillvaro som inte är någonting annat än kaos och ångest ska man någon gång få landa och känna sig trygg. Det kommer det här att skapa ytterligare förutsättningar för.

I replikskiftet mellan David Lång och Eva Lohman kom frågan upp om hur vi ska skapa förutsättningar för människor att integreras. David Lång beskrev hur det skulle bildas enklaver där människor inte vill lära sig svenska eller inte lär sig svenska. Min fråga till Sverigedemokraterna är då: Om det nu är så att ni på allvar vill ha en förbättrad integration, hur kommer det sig att ni motsätter er varje enskilt förslag som skulle leda till en förbättrad integration?

Ni säger också, precis som i replikskiftet nyss, att samboskap är någonting farligt. Jag kan tycka att det är bra om människor väljer att ingå äktenskap. Vi vet att det är en stabil familjeform. Men det är inte på något sätt odefinierat vad samboskap är för något. Det är ett äktenskapsliknande förhållande. Det går att fuska med samboskap precis som det går att fuska med äktenskap. Vi vet att det förekommer fusk. Men innebär det att man ska exkludera dem som är ganska många som faktiskt av helt äkta kärlek vill leva sitt liv tillsammans? Det är inte något som vi kristdemokrater ställer oss bakom.

De förslag som vi behandlar i dag är som sagt många, om än lite tekniska och kanske inte enorma i omfattning, men de är steg i rätt riktning. Precis som familjegemenskap kan spela stor roll för ett myndigt barn kan den även vara avgörande för en gammal förälder. Före 1996 fanns en möjlighet för föräldrar att återförenas med sina barn i Sverige. Den möjligheten kallades sista länken, och den togs bort av Socialdemokraterna. Vi kristdemokrater vill fortfarande att en sådan bestämmelse ska införas, och det kommer vi att fortsätta att arbeta för.

Herr talman! Migrations- och asylpolitik är till sin natur gränsöverskridande. Därför behövs ett starkt internationellt samarbete, särskilt inom EU. Att inte ge familjer samma rätt som enskilda att röra sig utan låta dem vara bundna till en plats är moraliskt fel, ekonomiskt dumt och politiskt ohållbart.

(Applåder)

Anf. 154 DAVID LÅNG (SD) replik:

Herr talman! Naturligtvis blev jag angripen även nu. Begripen blev jag dock icke.

Jag börjar med att besvara frågan om integration. Emma Henriksson frågade om vi vill ha integration och om vi ser något problem med etniska enklaver, som hon inte verkar tro existerar eller ens någonsin kommer att existera. Låt mig säga att sådana redan har bildats, och antalet utökas hela tiden. Emma Henriksson frågar varför Sverigedemokraterna säger nej till de här fantastiskt kostsamma integrationsprojekten som ständigt föreslås av regeringen och stöds av den rödgröna oppositionen om vi ser de här enklaverna som ett problem.

Svaret är helt enkelt att vi inte vill ha någon integration. Vi har alltid varit emot det, och vi har aldrig frångått den principen. Vi vill ha assimilation. Vi vill skapa förutsättningar för att invandrare ska kunna bli en del av det svenska samhället, en del av den svenska nationen. Det är inte integration, utan det är assimilation. De ska alltså gå upp i den svenska nationen. Det är det som är själva poängen, men det kommer inte att ske. Integration är att svenskar ska anpassa sig efter de utlänningar som har kommit hit. De ska anpassa sig lite grann, vi ska anpassa oss lite grann, och så ska det bildas någonting helt nytt. Det är det som är integration, och det har vi alltid varit emot. Vi är som sagt för assimilation för att låta Sverige förbli Sverige.

Emma Henriksson talade också om de tiggare som sitter på gatorna. Det finns säkert de som har åkt hit alldeles själva – jag vet inte exakt hur det går till – men det finns också mycket som tyder på att det faktiskt i flera fall är fråga om organiserade ligor som utnyttjar människor. Ju längre tid vi låter dem sitta kvar på gatorna, desto mer blir de utnyttjade.

Har Emma Henriksson någonsin hört talas om det, och ser hon det som något problem över huvud taget?

Anf. 155 EMMA HENRIKSSON (KD) replik:

Herr talman! Ja, jag har hört talas om det. Jag har också försökt undersöka vad som är fakta bakom de påståendena och ryktena. Den person som jobbar för regeringens räkning med att kartlägga hemlösheten i vårt land och det arbete som görs runt om i landets kommuner för att människor inte ska behöva leva hemlösa har också haft möjlighet att fördjupa sig i den här frågan. På ställe efter ställe runt om i hela vårt land möter han organisationer och människor som dagligen kommer i kontakt med de här personerna som på grund av omständigheterna i sitt hemland har tvingats att välja livet på svenska gator som tiggare, och han kan konstatera att det inte finns någon grund för påståendena om att det skulle vara ligor som ligger bakom.

Organiserat kan det absolut vara, därför det är ofta människor från samma by som åker. De hjälper varandra eftersom det är en förutsättning för att de ska ha råd över huvud taget. Det är klart att de organiserar sig. Det är klart att de ger varandra tips om var man ska sitta och hur man ska bete sig för att skapa bäst möjlighet att få pengar. Själva betraktar de många gånger det här som ett jobb, det enda jobb som de är bevärdigade att lyckas få.

Det är inte i första hand ett problem att vi möter dem. Det är ett problem att de tvingas in den i situationen, inte för att någon enskild människa tvingar dem i någon form av brottslighet, utan för att de är diskriminerade i sina hemländer. Det är tvånget.

Anf. 156 DAVID LÅNG (SD) replik:

Herr talman! Om Emma Henriksson har ytterligare att säga när det gäller de frågor jag ställde i min första replik kan hon i sin andra replik också ta med det som jag frågade Eva Lohman om men inte fick något svar på. Jag fick ett par motfrågor, samma frågor som jag fick i hennes första replik.

Den svenska regeringen och även den rödgröna oppositionen i Sverige väljer alltid att vinkla och tolka de direktiv som kommer från EU på minst möjliga fördelaktiga sätt för Sverige. Det är samtidigt avsevärt vanligare att andra länder väljer att anpassa sin lagstiftning efter både vad som står i direktivet och vad som är ändamålsenligt för det egna landet.

Det är ganska märkligt att just vi här i Sverige ska vara så nitiska och självdestruktiva. Borde vi inte försöka ta efter och helt enkelt anpassa lagstiftningen på ett sätt som är ändamålsenligt för Sverige och inte bara är till vår nackdel?

Anf. 157 EMMA HENRIKSSON (KD) replik:

Herr talman! Det är uppenbart att det är stor skillnad på hur sverigedemokrater och kristdemokrater ser på människor. När jag möter en människa som jag inte har mött förut ser jag en person som jag ännu inte känner, en potentiell vän, en människa som skulle kunna tillföra mitt liv någonting.

Det är så vårt land har betraktat människor som har kommit hit, under årtionde efter årtionde, århundrade efter århundrade. Därför har vi i dag en massa saker som tillför vår kultur mycket – fredagspizza, för att ta ett enkelt men också vardagligt exempel.

Jag tittade på ett avsnitt av programmet *Skavlan* – det är kanske någon annan som har sett det också – där en invandrare, i det här fallet en jurist från New York som hade kommit till Sverige på grund av kärlek, sade att hans stora problem är att han aldrig får komma in. Han blir aldrig bjuden på middag hos någon som är svensk. Han umgås bara med andra invandrare. Då är vi ändå ganska många svenskar som känner oss lika amerikaner och som tycker att vi har mycket gemensamt, men vi släpper inte in invandrare i våra hem, i våra liv, som personer som är en del av oss.

Anledningen till att vi har enklaver i vårt land är i första hand för att vi inte låter människor bli en verklig del av vår gemenskap. Det är inte deras fel. Det är vårt ansvar.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 2 april.)

16 § Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Skrivelse

2013/14:201 Riksrevisionens rapport om tågförseningar

EU-dokument

KOM(2014) 181 Förslag till rådets beslut om ändring av giltighetstiden för beslut 2004/162/EG om sjötullsystemet i de franska utomeuropeiska departementen

Prot. 2013/14:91
27 mars

17 § Anmälan om fråga för skriftligt svar

Följande fråga för skriftligt svar hade framställts:

den 27 mars

2013/14:531 Flumskolor

av *Hans Hoff* (S)

till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

18 § Kammaren åtskildes kl. 19.21.

Förhandlingarna leddes
av andre vice talmannen från sammanträdet början till ajourneringen
kl. 13.46,
av talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.54,
av andre vice talmannen därefter till och med 14 § anf. 135 (delvis) och
av talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

ANDERS NORIN

/Eva-Lena Ekman

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Anmälan om subsidiaritetsprövning.....	1
3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	1
4 § Ärende för hänvisning till utskott	2
5 § Frågor om rösträtt, valsystem m.m.....	2
Konstitutionsutskottets betänkande 2013/14:KU19	2
(Beslut fattades under 12 §.).....	2
6 § Vallagsfrågor.....	3
Konstitutionsutskottets betänkande 2013/14:KU22	3
Anf. 1 JONAS ÅKERLUND (SD).....	3
Anf. 2 MONTASER ENEIM (M).....	3
(Beslut fattades under 12 §.).....	4
7 § Minoritetsfrågor	4
Konstitutionsutskottets betänkande 2013/14:KU24	4
Anf. 3 HANS EKSTRÖM (S).....	4
Anf. 4 MIA SYDOW MÖLLEBY (V).....	5
Anf. 5 SEDAT DOGRU (M).....	7
Anf. 6 STEFAN KÄLL (FP).....	8
Anf. 7 PER-INGVAR JOHNSSON (C).....	9
Anf. 8 TUVE SKÅNBERG (KD).....	10
Anf. 9 KERSTIN LUNDGREN (C).....	11
Anf. 10 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	12
Anf. 11 PYRY NIEMI (S).....	13
(Beslut fattades under 12 §.).....	14
8 § Arbetsrätt	14
Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2013/14:AU6.....	14
Anf. 12 JOHAN ANDERSSON (S).....	14
Anf. 13 MEHMET KAPLAN (MP).....	18
Anf. 14 MATTIAS KARLSSON (SD)	20
Anf. 15 ALI ESBATI (V).....	23
Anf. 16 MEHMET KAPLAN (MP) replik.....	26
Anf. 17 ALI ESBATI (V) replik	27
(forts. 10 §).....	27
Ajournering.....	28
Återupptagna förhandlingar	28
9 § Frågestund.....	28
Anf. 18 TALMANNEN.....	28
<i>Fas 3</i>	28
Anf. 19 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	28
Anf. 20 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M)	28
Anf. 21 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	29
Anf. 22 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M)	29
<i>Direktiv om järnvägens organisation</i>	<i>29</i>

Anf. 23 ANNIKA LILLEMETS (MP).....	29
Anf. 24 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M).....	30
Anf. 25 ANNIKA LILLEMETS (MP).....	30
Anf. 26 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M).....	30
<i>Skatteintäkterna från välfärdsföretagen</i>	30
Anf. 27 LOTTA OLSSON (M).....	30
Anf. 28 Statsrådet PETER NORMAN (M).....	30
Anf. 29 LOTTA OLSSON (M).....	31
Anf. 30 Statsrådet PETER NORMAN (M).....	31
<i>Försvarets personalförsörjning</i>	31
Anf. 31 MIKAEL JANSSON (SD).....	31
Anf. 32 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M).....	31
Anf. 33 MIKAEL JANSSON (SD).....	32
Anf. 34 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M).....	32
<i>Neddragningar inom Kustbevakningen</i>	32
Anf. 35 ÅSA LINDESTAM (S).....	32
Anf. 36 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M).....	33
Anf. 37 ÅSA LINDESTAM (S).....	33
Anf. 38 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M).....	33
<i>Stöd till veteransoldater</i>	34
Anf. 39 HELÉN ANDERSSON (C).....	34
Anf. 40 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M).....	34
Anf. 41 HELÉN ANDERSSON (C).....	34
Anf. 42 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M).....	34
<i>Exportindustrins kostnader för brister i järnvägsdriften</i>	35
Anf. 43 LEIF PETTERSSON (S).....	35
Anf. 44 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M).....	35
Anf. 45 LEIF PETTERSSON (S).....	35
Anf. 46 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M).....	35
<i>Kritik mot Ideas administration</i>	36
Anf. 47 GUNNAR ANDRÉN (FP).....	36
Anf. 48 Statsrådet HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	36
Anf. 49 GUNNAR ANDRÉN (FP).....	36
Anf. 50 Statsrådet HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	37
<i>Järnvägsunderhållet</i>	37
Anf. 51 MONICA GREEN (S).....	37
Anf. 52 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M).....	37
Anf. 53 MONICA GREEN (S).....	38
Anf. 54 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER- SVÄRD (M).....	38
<i>Vattenfalls köp av ryskt kärnbränsle</i>	38
Anf. 55 LARS ERIKSSON (S).....	38
Anf. 56 Statsrådet PETER NORMAN (M).....	39

Anf. 57 LARS ERIKSSON (S)	39
Anf. 58 Statsrådet PETER NORMAN (M)	39
<i>Svenskt medlemskap i Nato</i>	40
Anf. 59 ANDREAS CARLSON (KD)	40
Anf. 60 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	40
Anf. 61 ANDREAS CARLSON (KD)	40
Anf. 62 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	40
<i>KU:s utfrågning om Nuonaffären</i>	41
Anf. 63 EVA-LENA JANSSON (S)	41
Anf. 64 Statsrådet PETER NORMAN (M)	41
Anf. 65 EVA-LENA JANSSON (S)	41
Anf. 66 Statsrådet PETER NORMAN (M)	41
<i>Försvarets materielförsörjning</i>	42
Anf. 67 ANDERS HANSSON (M)	42
Anf. 68 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	42
Anf. 69 ANDERS HANSSON (M)	42
Anf. 70 Försvarsminister KARIN ENSTRÖM (M)	43
<i>Olika beskattning av löntagare och pensionärer</i>	43
Anf. 71 PETER PERSSON (S)	43
Anf. 72 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M)	43
Anf. 73 PETER PERSSON (S)	43
Anf. 74 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M)	44
<i>Svenska Spel och behandlingen av spelmissbrukare</i>	44
Anf. 75 HILLEVI LARSSON (S)	44
Anf. 76 Statsrådet PETER NORMAN (M)	44
Anf. 77 HILLEVI LARSSON (S)	45
Anf. 78 Statsrådet PETER NORMAN (M)	45
<i>Höjden på Hisingsbron</i>	45
Anf. 79 KARIN ÖSTRING BERGMAN (C)	45
Anf. 80 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M)	45
Anf. 81 KARIN ÖSTRING BERGMAN (C)	46
Anf. 82 Statsrådet CATHARINA ELMSÄTER-SVÄRD (M)	46
<i>Sveriges arbete för reproduktiv hälsa i världen</i>	46
Anf. 83 ANNIKA QARLSSON (C)	46
Anf. 84 Statsrådet HILLEVI ENGSTRÖM (M)	46
Anf. 85 TALMANNEN	47
10 § (forts. från 8 §) Arbetsrätt (forts. AU6)	47
Anf. 86 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M)	47
Anf. 87 MATTIAS KARLSSON (SD) replik	49
Anf. 88 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik	50
Anf. 89 MATTIAS KARLSSON (SD) replik	50
Anf. 90 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik	51
Anf. 91 JOHAN ANDERSSON (S) replik	51
Anf. 92 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik	52

Anf. 93 JOHAN ANDERSSON (S) replik.....	52
Anf. 94 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik.....	53
Anf. 95 ALI ESBATI (V) replik.....	53
Anf. 96 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik.....	54
Anf. 97 ALI ESBATI (V) replik.....	54
Anf. 98 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik.....	55
Anf. 99 MEHMET KAPLAN (MP) replik.....	55
Anf. 100 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik.....	56
Anf. 101 MEHMET KAPLAN (MP) replik.....	56
Anf. 102 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M) replik.....	57
Anf. 103 CHRISTER NYLANDER (FP).....	58
Anf. 104 ANNIKA QARLSSON (C).....	60
(forts. 13 §).....	61
Ajournering.....	61
Återupptagna förhandlingar.....	61
11 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 26 mars.....	61
CU10 Planering och byggande.....	61
CU15 Rättvisare regler vid förtidsbetalning av bostadslån.....	63
CU21 En samordnad tillståndsprövning vid fastighetsbildning.....	63
CU18 Fastighetsrätt.....	63
12 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde.....	64
KU19 Frågor om rösträtt, valsystem m.m.....	64
KU22 Vallagsfrågor.....	64
KU24 Minoritetsfrågor.....	64
13 § (forts. från 10 §) Arbetsrätt (forts. AU6).....	65
Anf. 105 ANDREAS CARLSON (KD).....	65
Anf. 106 JOHAN ANDERSSON (S) replik.....	67
Anf. 107 ANDREAS CARLSON (KD) replik.....	67
Anf. 108 JOHAN ANDERSSON (S) replik.....	68
Anf. 109 ANDREAS CARLSON (KD) replik.....	68
Anf. 110 ALI ESBATI (V) replik.....	69
Anf. 111 ANDREAS CARLSON (KD) replik.....	69
Anf. 112 ALI ESBATI (V) replik.....	70
Anf. 113 ANDREAS CARLSON (KD) replik.....	70
Anf. 114 MATTIAS KARLSSON (SD) replik.....	71
Anf. 115 ANDREAS CARLSON (KD) replik.....	71
Anf. 116 MATTIAS KARLSSON (SD) replik.....	71
Anf. 117 ANDREAS CARLSON (KD) replik.....	72
Anf. 118 MEHMET KAPLAN (MP) replik.....	72
Anf. 119 ANDREAS CARLSON (KD) replik.....	72
Anf. 120 MEHMET KAPLAN (MP) replik.....	73
Anf. 121 ANDREAS CARLSON (KD) replik.....	74
(Beslut skulle fattas den 2 april.).....	74
14 § Forskning.....	74
Utbildningsutskottets betänkande 2013/14:UbU14.....	74
Anf. 122 THOMAS STRAND (S).....	74

Anf. 123 JABAR AMIN (MP)	77
Anf. 124 CARINA HERRSTEDT (SD).....	79
Anf. 125 BETTY MALMBERG (M).....	80
Anf. 126 THOMAS STRAND (S) replik	83
Anf. 127 BETTY MALMBERG (M) replik.....	84
Anf. 128 THOMAS STRAND (S) replik	84
Anf. 129 BETTY MALMBERG (M) replik.....	85
Anf. 130 EMIL KÄLLSTRÖM (C)	85
Anf. 131 THOMAS STRAND (S) replik	88
Anf. 132 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	88
Anf. 133 THOMAS STRAND (S) replik	89
Anf. 134 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	89
Anf. 135 YVONNE ANDERSSON (KD).....	90
Anf. 136 THOMAS STRAND (S) replik	92
Anf. 137 YVONNE ANDERSSON (KD) replik.....	92
Anf. 138 THOMAS STRAND (S) replik	92
Anf. 139 YVONNE ANDERSSON (KD) replik.....	93
(Beslut skulle fattas den 2 april.)	93
15 § Genomförande av det ändrade direktivet om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning, Uppföljning av rörlighetsdirektivets genomförande och Tydligare regler om fri rörlighet för EES-medborgare och deras familjemedlemmar	94
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2013/14:SfU9	94
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2013/14:SfU11	94
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2013/14:SfU12	94
Anf. 140 DAVID LÅNG (SD)	94
Anf. 141 JASENKO OMANOVIC (S)	96
Anf. 142 EVA LOHMAN (M)	97
Anf. 143 DAVID LÅNG (SD) replik	99
Anf. 144 EVA LOHMAN (M) replik.....	100
Anf. 145 DAVID LÅNG (SD) replik	100
Anf. 146 EVA LOHMAN (M) replik.....	100
Anf. 147 MARIA FERM (MP)	101
Anf. 148 FREDRICK FEDERLEY (C).....	102
Anf. 149 DAVID LÅNG (SD) replik	105
Anf. 150 FREDRICK FEDERLEY (C) replik	106
Anf. 151 DAVID LÅNG (SD) replik	106
Anf. 152 FREDRICK FEDERLEY (C) replik	107
Anf. 153 EMMA HENRIKSSON (KD).....	108
Anf. 154 DAVID LÅNG (SD) replik	109
Anf. 155 EMMA HENRIKSSON (KD) replik.....	110
Anf. 156 DAVID LÅNG (SD) replik	110
Anf. 157 EMMA HENRIKSSON (KD) replik.....	111
(Beslut skulle fattas den 2 april.)	111
16 § Bordläggning.....	111
17 § Anmälan om fråga för skriftligt svar	112
18 § Kammaren åtskildes kl. 19.21.....	112

Prot. 2013/14:91
27 mars

Tryck: Elanders, Vällingby 2014